

BOSNA SREBRENA

Službeno-informativno glasilo
FRANJEVAČKOG PROVINCIJALATA U SARAJEVU

Godina LXI • broj 2/2010.

IZ SADRŽAJA

IZDAJE	
Franjevački provincijalat	
<i>Bosne Srebrene</i>	
Zagrebačka 18	
BiH-71000 Sarajevo	
Tel.: +387 33 722 450	
Fax: +387 33 722 451	
www.bosnasrebrena.ba	
tajprov@bih.net.ba	
ODGOVARA	
fra Lovro Gavran	
UREĐUJE	
fra Janko Ćuro	
LEKTORIRA	
fra Marijan Karaula	
DOPISNICI	
fra Miljenko Petričević - Sarajevo	
fra Ivan Šarčević - Sarajevo	
fra Ivan Nujić - Visoko	
fra Nikola Matanović - Dubrave	
fra Ivica Baketarić - Fojnica	
fra Marko Ešegović - Gorica-Livno	
fra Danijel Nikolić - Guča Gora	
fra Stipo Raštegorac - Jajce	
fra Vjeko Tomić - Kraljeva Sutjeska	
fra Ivo Bošnjak - Kreševo	
fra Velimir Blažević - Petrićevac	
fra Mirko Filipović - Plehan	
fra Tomislav Brković - Rama-Šćit	
fra Joso Oršolić - Tolisa	
fra Franjo D. Stjepanović - Tuzla	
fra Mijo Šuman - Đakovica	
fra Leopold Rochmes - Beograd	
fra Zvonko Benković - Podsused	
TISKA	
Grafički atelje OSKAR, Sarajevo	
Provincijalovo pismo braći	3
Iz Generalne kurije	5
Gledaj pozorno, meditiraj, motri...	5
Apostolska pokorničarna	9
Odluka o terminu izbornog Kapitula	11
Iz Provincijalata	12
Susret generalnih i prov. tajnika JKPM OFM	8
Osrt na izvještaje gvardijana i župnika za 2009. godinu	14
Izvještaj iz Sjemeništa	15
Izvještaj iz Novicijata	16
Izvještaj s Teologije	17
Za Nekrologije	18
Iz tajništva	19
Naši mladomisnici	19
Svjedočanstvo o zavjetovanju	16
Obnova zavjeta	20
Napustili Red i Zajednicu	21
Zapisnici definitorijalnih sjednica	21
Nove adrese i brojevi telefona	23
Iz Provincije, Crkve, svijeta	24
FRAMA Kiseljak	26
Molitva za duhovna zvanja u Vitezu	28
Susret duh. asistenata FRAMA-e BS	29
TZ "Izvor" na Plehanu	33
U spomen znamenitim	36
Proslava sv. Ive u Podmilaču	40
Prilozi	44
Politička propovijed	44
Susret svećenika BiH	49
Ispit savjesti	51
Misijsko djelovanje bosanskih franjevaca	53
Srce Marijino u Foči kraj Doboja	57
Poruka Franjevačke mладеžи	58
In memoriam	60
† Fra Tomislav (Mato) Tomićić	60
† Fra Franjo Stjepanović	64
† Rozika Majdandžić r. Ilić	67
† Kata Oršolić r. Oršolić	68
Dodatak	44
Fraternitas br. 5, 6 i 7 /2010	70

PROVINCIJALOVO PISMO BRAĆI

Konvikt u Visokom

Draga braćo u Kristu i sv. Franji!

Sve vas bratski pozdravljam, sa željom da vas i ovaj novi broj „*Bosne Srebrenе*“ zateče u dobru zdravlju i raspoloženju, rasterećene od redovnih obveza tijekom školske godine i opuštene u odmoru duha i tijela za nove akcije koje su pred nama.

Uz mnoge redovne dužnosti naša zajednica pokreće i brojne druge akcije, vezane često uz važne obljetnice značajnijih događaja iz naše povijesti. U tom smislu smo lijepo prošle godine proslavili 800-tu obljetnicu utemeljenja Franjevačkog reda. Ove godine slavimo 200-tu obljetnicu rođenja fra Martina Nedića, „prvog bosanskog ilira“, našeg bivšeg provincijala, te graditelja velebne crkve i samostana u Tolisi. **A već sljedeću godinu posvetit ćemo našem velikom fra Matiji Divkoviću i 400-obljetnici izdavanja njegova *Nauka krstjanskog* – prvog djela u Bosni i Hercegovini, tiskanog na narodnom jeziku i narodnim pismom, bosančicom.**

Lijepa je to obljetnica. Mi se njime ponosimo. A imamo i za što – jer su nam do nedavno neki falcifikatori povijesti gotovo nametali kao začetnike i uzore jezikoslovlja i pismenosti neke druge ljude iz sredine 19. stoljeća, a mi imamo svoje velikane, koji su na našem narodnom jeziku i našim narodnim pismom pisali dva i pol stoljeća prije njih! Nije to mala stvar. To treba pamtitи i na tome graditi dalje.

Ako je naš fra Matija 1611. tiskao poveliku knjigu na našem jeziku, izlijevajući sam u Veneciji bosanska slova za to djelo, te ako su to i mnoga druga slična djela doživjela još brojna izdanja, to znači da ih je imao tko čitati i da je postojao velik interes za njih. Ljudi bez škole, ratari i pastiri, samouki, nastojali su čitajući ta djela obogatiti svoje znanje, učvrstiti svoju vjeru i izgrađivati svoju kulturu. Ljudi su bili željni znanja i napretka. Bili su svjesni da je „*bolje znati nego imati*“. Jer ako znaš, steći ćeš ono što nemaš, a ako ne znaš, izgubit ćeš i ono što imaš.

Danas, nažalost, kad imamo preobilje tiskanih i elektronskih medija, jako se osjeća pad interesa za knjigu, za studij, za stjecanje znanja, za ozbiljan rad. Previše se vremena gubi na igre,

zabavu i površno praćenje onoga što nam tko zna čiji mediji i tko zna zbog kakvih interesa serviraju – bez dubljeg ulaženja u problematiku, bez sveobuhvatnijeg studija stvarnosti i bez traženja valjanih, dalekosežnih i općevažećih rješenja.

U tom smislu je naša Provincija, na tragu starih ujaka, uvijek posvećivala veliku važnost školstvu – kako školovanju svojih članova, tako i kulturnom uzdizanju običnog naroda. Uza sve protivljenje turskih vlasti, fratri prvi u Bosni otvaraju pučke škole (fra Ilija Starčević u Tolisi, 1823.), pokreću časopise (npr. *Bosanski prijatelj* fra Ivana Franje Jukića, 1851.). Osnivaju srednje i više škole za školovanje svoga podmlatka (1882. u Kreševu, a zatim u Gučoj Gori, na Plehanu i u Livnu), a svoje studente šalju na studij i u inozemstvo. Ove godine slavimo 110-tu obljetnicu Franjevačke klasične gimnazije u Visokom. Prošle godine smo proslavili 100-tu obljetnicu djelovanja Franjevačke teologije u Sarajevu.

Nakon prvog svjetskog rata franjevci su svoju klasičnu gimnaziju u Visokom otvorili i za civile svih vjera i nacija, s područja cijele bivše Jugoslavije (1928). I Franjevački fakultet u Sarajevu na Kovačićima bio je otvoren za sve franjevce hrvatskog govornog područja (1943-1947). A potom je sve to komunistički režim srušio: zgrade oduzeo, a škole zatvorio. Bila nam je ostala jedino mogućnost školovanja svojih kandidata za svećenički i redovnički poziv.

Nakon posljednjeg rata, naša Provincija – uza sve ekonomski druge poteškoće – nastoji ponovno dati svoj doprinos kako školovanju, tako i općem vjerskom i kulturnom uzdizanju našega naroda. Prije tri godine (2007) naša je Franjevačka klasična gimnazija u Visokom ponovno otvorena i laicima – kako muškim, tako i ženskim. Već od ove jeseni ona će biti kompletirana, sa sva četiri vanjska razreda.

Tu primamo samo najbolje đake. Npr. ove godine je u prvi razred vanjske gimnazije upisano 28 odličnih đaka i samo 5 vrlo dobrih. A to je onda preduvjet i za dobar uspjeh u dalnjem studiju. (*Osim ovih, upisano je 13 đaka u prvi razred sjemeništa.*)

I naša Franjevačka teologija u Sarajevu je od 2000. god. otvorena i za vanjske studente. Tu osim naših studenata studiraju i časne sestre, te vanjski mladići i djevojke, što se spremaju za službu kateheti i katehistica po školama.

Da bi omogućili ili barem olakšali studiranje dobrim studentima iz udaljenijih mjesta, naši su franjevci 2005. godine u Međunarodnom franjevačkom studentskom centru u Sarajevu na Kovačićima otvorili studentski dom za 112 studenata. Dakle, i na taj način potičemo školstvo i studij.

Tome dakako doprinose također razni časopisi i brojne knjige, koje naša zajednica izdaje i nudi narodu na čitanje, razmišljanje i proučavanje.

Ovim pismom želio bih prije svega potaknuti braću, da nakon ovih ljetnih praznika, od samog početka sljedeće školske godine, posvete posebnu pažnju upravo dobroj knjizi i studiju – da se i sami posvete produbljivanju svoga znanja, a da i narod, pa čak i djecu još od malih nogu, potiču da razvijaju svoju kulturu čitanja i studiranja, ne dopuštajući da nam moda i mediji nameću „naše“ misli, ideje, želje i stavove, nego da ih mi sami biramo i formiramo na osnovu zdravih vjerskih i moralnih kriterija i načela: prije svega vjere i štovanja Boga, zatim dostojanstva svake ljudske osobe, te na kraju gledajući i na svestranu osobnu i nacionalnu korist, kako duhovnu, tako i vremenitu.

Nedostatak studija i izbjegavanje zdravog intelektualnog napora dovodi do otupljivanja svijesti, gaženja osnovnih načela, zanemarivanja ljestvice vrednota i do gubljenja kriterija za svagdanje razlučivanje dobra i zla, a to sve onda uzrokuje nepopravljivu štetu kako za pojedinu osobu, tako i za narod u cjelini.

Dao Bog da nam godina fra Matije Divkovića i 400. obljetnica njegova *Nauka krstjanskog* budu jak poticaj za jedno novo buđenje i učvršćenje našeg vjerskog i nacionalnog ponosa, te za novi polet u pogledu razvoja naše hrvatske, bosansko-hercegovačke kršćanske kulture.

Sve vas bratski pozdravlja i svima vam MIR I DOBRO želi vaš –

Fra Lovro Gavran, provincijal

GLEDAJ POZORNO, MEDITIRAJ, MOTRI, PREOBRAZI SE U LJUBLJENOGA I SVJEDOČI GA (Usp. 4pAg 19.22.28)

Predrage Siromašne sestre svete Klare: *Gospodin bio uvijek s vama, i neka On učini da vi uvijek budete s Njim!* (BlKI 14).

Prošlo je godinu dana kako smo se zaputili da se pripravimo za slavlje 800. obljetnice utemeljenja vašega Reda. Slavlje će službeno započeti na Cvjetnicu 2011., i završit će svetkovinom svete Klare 2012. godine. Sukladno programu što su ga potvrdile predsjednice federacija, za vrijeme Kongresa predsjednica Reda svete Klare (OSC), tema za ovu godinu je kontemplativna dimenzija vašega oblika života, imajući u vidu, kao povlaštena sredstva da se ojača ta dimenzija, osluškivanje, šutnju i obraćenje života.

Ovim pismom, koje i svake godine šaljem u prigodi svetkovine Franjine Biljčice, želim ponuditi nekoliko putova razmišljanja o kontemplaciji, o samoći i o šutnji kako biste mogle slijediti, po riječima sv. Bonaventure, “*s pomnošću stope vaše preblažene majke (...) prigrljujući s odlučnošću ogledalo siromaštva, primjer poniznosti, štit strpljivosti i naslov poslušnosti*” (Sv. Bonaventura, *Pismo klarisama Asiza*, 1259. godine).

Kontemplacija

U različitim prigodama, za vrijeme susretâ sa sestrama, pitale su me što mislim pod kontemplacijom. Bez pretenzije da budem iscrpan, smatram da bi se kontemplacija mogla definirati, prije svega, kao otvorenost srca *misteriju* koji nas obavlja, da dopustimo da nas on posjeduje. U tom smislu kontemplacija znači isprazniti se od svega suvišnoga, kako bi nas Onaj koji je Sve ispunio do prelijevanja. Kontemplirati znači potpuno otvoriti *oci srca* da bismo mogli čitati i otkrivati prisutnost Gospodina u njegovo riječi, u njegovim sakramentima, u Crkvi i u događanjima povijesti. Kontemplirati znači ušutjeti riječima da govori pogled pun udivljenja, kao onaj nekoga djeteta; da govore ruke otvorene uzajamnom dijeljenju, kao što su majčine ruke; da govore noge koje, laganim korakom, kako od nas traži sv. Klara, prelaze granice da navijeste Dobru vijest, kao što su noge misionara; da govori srce prepuno strastvenosti za Krista i za čovječanstvo, kao što su govorila srca Franje i Klare. Kontemplirati znači unići u čeliju vlastitoga srca i, iz nastanjene

šutnje, dopustiti da nas preobrazi Onaj koga, poput Klare, priznajemo: “*zaručnikom plemenitoga roda*” (1PAg 7), s “*najzavodljivijom*” ljepotom (1PAg 9), “*čijoj se ljepoti sveudilj dive blažene nebeske čete*” (4PAg 10), i “*čija ljubav usrećuje*” (4PAg 11). Kontemplirati znači “*željeti prije svega da se ima Duha Gospodnjega i njegovo sveto djelovanje*” (PrKI 19, 9; usp. Gal 5,13-21. 26; Rim 13,13-14). Kontemplacija je bitno život sjedinjenja s Bogom što, po Franjinim riječima, znači “*imati srce okrenuto Gospodinu*” (NPr 22,19.25), i, prema Klarinim riječima, staviti dušu, srce i um u Ogledalo, u Krista (usp. 3PAg 12sl), sve dok se posve na preobrazi na sliku njegova božanstva (usp. 3PAg 13).

Kontemplacija, tako shvaćena, nema ništa zajedničko s mlakim, uhodanim, lijenum životom. Kontemplacija znači isključivo izabrati Gospodina, predati mu život, moći reći s Pavlom “*ne živim više ja, nego živi u meni Krist*” (Gal 2,20). Znači uistinu moći reći: Samo Zaručnik je dostatan jer riječ je o Onom “*čija moć je jača od svake duge, čija je velikodušnost šira, čija je ljepota zavodljiva, čija je ljubav slada i čija je milina otmjenija*” (1PAg 9). Za Klaru kontemplacija nije nešto što bi bilo različito od radikalnog izbora Isusa Krista, nego je nutarnja i neophodna dimenzija samog toga izbora. Franjevačka kontemplacija treba uvijek biti življena u obzoru nasljedovanja Krista, ona je *kontemplativno nasljedovanje*.

Stoga, riječima svetog oca Franje, možemo reći da kontemplirati znači potpuno se predati Onome koji se nama potpuno predao (PBr 29). Kontemplirati znači gorjeti, utrošiti život za Evandelje, koje je “*pravilo i život*” za sve nas (PPr 1,1; PrKI 1,2). Uvijek i je budila radoznalost činjenica da Klara svoj život u Svetom Damjanu ne definirao kao *kontemplativni život*, nego kao *živjeti Evandelje*. Na taj način Klara kontemplaciju ne smatra oblikom života, nego kao bitnu dimenziju života koja ostaje podložna životu po Evandelju. Kontemplacija, prema tome, ide u korak s evanđeoskom kvalitetom života po *odluci života* koji smo prigrlili (usp. 2PAg 11); s čvrstom voljom “*da napredujemo iz dobra u bolje, iz kreposti u krepost*” (1PAg 32), i da koračamo stazom blaženstava (usp. 2PAg 12-13).

Stoga osjećamo potrebu *ponovno krenuti od Evandelja*, temeljne i utemeljujuće jezgre našeg oblika života, jer će nam samo ono dati mogućnost da zapalimo novi organj i da ubrizgamo mlađu limfu u našu zajedničku osamstoljetnu povijest. Biti kontemplativni uključuje, naime, prihvati Evandelje u njegovim najradikalnijim zahtjevima, bez popusta, bez da opravdavamo uređenje komotnog stila života.

Kontemplacija također ne znači “ne brinuti se” za druge. Strastvenost za Krista znači strastvenost za čovjeka. Kontemplacija koja hrani naš život ne može nikada biti strana životu naših naroda i onomu što m se događa. Stvarnost naše braće, muškaraca i žena, treba nositi u molitvi. Kontemplativna duša je duša koja se osjeća u zajedništvu sa svima, koja sve predstavlja Gospodinu, s njihovim radostima i žalostima, s njihovim nadama i njihovim frustracijama. Nosi sve u svom srcu, sve prihvata u svoju kontemplativnu dušu.

Stoga, kontemplacija je puno više nego manje više produženi momenti molitve; znači učiniti da sve vremenite stvari budu u njezinoj službi (usp. PrKI 7,2; PPr 5,2). Kontemplacija je egzistencija življena za Gospodina i, zbog Njega, utrošena također u korist drugih. Ne bi ni moglo biti drugačije ako imamo na umu da je kontemplacija, kako tvrdi Klara, oponašanje i nasljedovanje Zaručnika (usp. 2PAg 20-21).

Izvori franjevačke kontemplacije

Gledajući Franju i Klaru lako je otkriti dva glavna izvora njihove kontemplacije: Riječ Božju i liturgiju.

Riječ Božja je, bez sumnje, glavni izvor molitve Siromaška i njegove Biljčice. Psalmi i biblijski kantici nadahnjuju i hrane njihovu molitvu do te mjere da mirno možemo reći da oboje u samima sebi utjelovljuju lik *siromaha Jahvina* u svakoj njegovoj dimenziji: čovjek koji svoje puno

povjerenje stavlja u Gospodina i čovjek koji uranja u adoraciju i u pohvale. Prakticiranje *Molitvenog čitanja Riječi*, koju Crkva tako preporuča u posljednje vrijeme, trebalo bi biti uobičajeno u našim bratstvima ako želimo da se Riječ utjelovi u našoj svakidašnjoj egzistenciji. U tom smislu treba još mnogo učiniti.

Liturgija je povlašteni izvor franjevačke kontemplacije. Na prvom mjestu jer je redoviti kanal kroz koji Franjo i Klara prihvaćaju Božju riječ, Riječ koja nije jednostavni predmet meditacije, nego, više, slavljeni i aktualizirana Riječ; riječ koja se pretvara u djelovanje. Osim toga, Franjo i Klara kroz liturgiju intenzivno žive sakramentalnu aktualizaciju otajstva Kristova, osobito kako se očituje u otajstvima utjelovljenja i muke koja, kako dobro znamo, zauzimaju središnje mjesto u kontemplaciji tih dvoje zaljubljenika u siromašnog i raspetog Krista.

Klarina “metoda” kontemplacije

Kao veliki učitelji kontemplacije, i Klara je izradila svoju “metodu”, svoj put, ipak tako da se nije prilagodila nijednoj od velikih struja. Riječ je o vrlo jednostavnoj metodi koja izvire iz vlastitoga iskustva. Ta se metoda može sažeti u tri glagola koja se pojavljuju u Klarinom drugom pismu sv. Janji Praškoj: *gledati* (promatrati), *meditirati*, *kontemplirati* (usp. 2PAg 20; 4PAg 19-23). Klarin meditativni hod je ukorijenjen u utjelovljenje Riječi, sažet u otajstvu, u javnom životu i u križu. To je ogledalo u kojem se odražava siromaštvo, poniznost i ljubav Sina Božjega. Kontemplirati svaki dan to ogledalo znači koračati tim putem, bez kolebanja.

Gledati. Pogleda uključuje sve osjećaje u kontemplativnom nasljedovanju Isusa Krista. “*Svaki dan unosi dušu svoju u to ogledalo [...] Motri, kažem, na početku ovog ogledala, siromaštvo Onoga koji je stavljen u jaslice i povijen u pelene*” (4PAg 15sl). Nije riječ o nekom romantičnom stavu pred jaslicama, nego o stvarnom iskustvu siromaštva, snažnom izboru siromaštva, kao putu što ga je poduzeo Sin Božji. Nije riječ o udirljenju, nego da se izide iz samih sebe i da se motri siromaštvo onoga tko se je učinio “*prezrenim za tebe*”. Za Klaru ne preostaje drugi put: “*slijedi njegov primjer postajući prezrenim u ovom svijetu*” (2PAg 19). Motrenje na koje Klara poziva je, u konačnici, pogled zaručnice u Zaručnika, koje, budući da je svakodnevno i ustrajno (usp. 4PAg 15), dovodi da se otkrije ljepota “*Zaručnika najplemenitijeg roda*” (1PAg 7).

Meditirati. Meditacija, za Klaru, obuhvaća um i dovodi da se shvati poniznost kao kontrast koji sablažnjava i očarava: Kralj anđela ovijen u pelene i položen jaslice (usp. 4PAg 19-20). Ako je za Franju binomij siromaštvo – poniznost nerazdjeljiv, on je to i za Klaru. Siromaštvo ističe život u istom stanju kao i siromasi. Poniznost izražava dublji aspekt siromaštva: klonuće, poniženje i prijezir. Ako je siromaštvo negacija bogatstva, poniznost je negacija moći. Poniznost je *kenotčka* dimenzija nasljedovanja.

Kontemplirati. Kontemplacija na poseban način uključuje srce. Srce je za Klaru mjesto saveza sa Zaručnikom, izražava radikalnost odgovora, potpuno predanje, zajedništvo koje omogućuje uživanje u Bogu. S druge strane, kontemplacija zahtijeva čisto (usp. PrKl 10,10), potpuno okrenuto Gospodinu. To omogućuje da se gleda drugim očima, Božjim očima, da se promatra na različiti način, da se shvaća u dubinu. Kontemplirati, stoga, znači imati iste osjećaje Kristove (usp. Fil 2,5), obuci se u Krista (usp. Gal 3,27; Ef 4,24). Kontemplirati znači otvoriti se Duhu koji obnavlja, preobražava i dovodi do svjedočenja, cilja svake kontemplacije.

Gledati - meditirati - kontemplirati, više nego stupnjevi, to su dimenzije jednog te istog procesa koji se ne svodi na čisto intelektualno promatranje, nego je iskustvo koje zahvaća cijelu osobu u svim njezinim dimenzijama: duhovnoj, intelektualnoj, afektivnoj i osjetilnoj. To je kao istinska ljubav: obavijajuća (usp. NPr 22,19; 3PAg 12-13; 4PAg 15), koja dovodi do nasljedovanja i do poistovjećivanja s ljubljenom osobom, do preobražavanja ljubitelja u Ljubljenoga.

Šutnja i samoća u službi kontemplacije

Tako misli Klara u svom Pravilu (usp. PrKl 5), tako misli Crkva, tako to izražavaju vaše Konstitucije: “*traženje intimnosti s Bogom sadrži potrebu šutnje, uistinu životne, cijelog bića*” (*Evangelica Testificatio*, 46; *GGKK OSC*, 81). Tko se želi učvrstiti jedino u intimnosti Božjoj, po primjeru Klare, treba iz svoje duše udaljiti “svaku buku” (4Čel 36). I to ne vrijedi samo za vas koje ste izabrale *povučen život*, nego za sve one koji žele živjeti istinski unutarnji život. Šutnja kao put slobode je univerzalna vrijednost, nužna za život u punini, za duboko razmišljanje.

Nastanjena šutnja i samoća su očitovanja preobilnog života koji sam govori. Šutnja i samoća su, zatim, neophodna sredstva da se usredotoči na bitno, da se živi u nazočnosti Gospodinovoj. Upravo iz te perspektive klauzura dobiva svoju istinsku dimenziju. Bez da se klauzuri oduzima ikakva važnost prema izvanjskom, ne smije se zaboraviti klauzura prema unutra: ne zaustavlјati se na sporednom, imati tek za Božju riječ, sabranost osjetila. Ako je za onoga koji živi na rubu ništavila šutnja zastrašujući znak praznine, za onoga koji traži unutarnji mir šutnja, samoća i, u vašem slučaju, klauzura su neusporedive zgodne prigode za susret s Bogom i s drugima.

Novi čovjek kojemu je vjera dala prodorno oko koje ide preko scenskog i srce sposobno da ljubi nevidljivo, traži šutnju i samoću ne kao bijeg, nego kao sredstva da se zatvori u samoga sebe, traže šutnju i samoću sačinjene od dubokih, istinskih odnosa. Kako god to izgledalo paradoksalno, samo onaj tko je sposoban ostati sam, samo on je sposoban susresti se s drugima. Možda to razjašnjava zašto danas provodimo toliko vremena zajedno i ne uspijevamo susresti se istinski s nekim.

Danas, kako vi, drage moje sestre, tako i mi i koji žele posvetiti srce isključivo Bogu, trebamo šutnju i samoću, pune Prisutnosti, pažljive na osluškivanje, otvorene za zajedništvo. Moramo njegovati nastanjenu šutnju i samoću da ne bismo bili žrtve aktivizma – i to je također jedna od stvarnih opasnosti u mnogim vašim samostanima – koji je liшен razmišljanja; žrtve praznog aktivizma i, stoga, jalovog. Bog uvijek govori i njegova je šutnja također riječ.

Zaključak

Predrage sestre u Gospodinu, ove pismo koje sam započeo s nekoliko riječi sv. Bonaventure i završavam usvajajući njegove druge riječi. Kao on, i ja od vas tražim da uvijek budete *sjedinjene s Kristom, našim jedinim trajnim dobrom* (usp. Sv. Bonaventura, *Pismo...*). Što sam vama napisao, drage moje siromašne sestre sv. Klare, mislim i za sebe i za svu braću koju mi je Gospodin darovao.

Neka nam Gospodin dadne čisto srce da ga možemo gledati, meditirati i kontemplirati, da ga, preobražavajući se u Njega, mognemo svjedočiti muškarcima i ženama našega vremena!

Bratski,

fra José Rodríguez Carballo, OFM
generalni ministar

Rim, 13. lipnja 2010.,
svetkovina sv. Antuna Padovanskoga

Prot. 101007

A P O S T O L S K A P O K O R N I Č A R N A

Prot. br. 82/10.

Apostolska Pokorničarna *apostolskom vlašću* produžuje Prečasnom Generalnom Ministru Reda Manje Braće, prema njegovoj molbi, *na drugih pet godina* ovlasti koje on, po svome razboritom sudu, može dalje povjeriti ravnateljima redovničkih kuća i nekim svećenicima svoga Reda - znanjem i razboritošću na glasu, uz uvjet da su svi zakonito ovlašteni za ispovijedanje vjernika. To su slijedeće ovlasti:

1. da odrješuje pokornike od svih cenzura, tj. od izopćenja i interdikta, koje nisu proglašene ili pridržane Apostolskoj Stolici;
2. da daje oprost, kad postoji opravdan razlog, od svih privatnih zavjeta ili da ih zamjenjuje u druga djela pobožnosti ili pokore, samo neka oprost ne krši tuđe stečeno pravo.

Što se tiče davanja oprosta od nepravilnosti koja pogađa ljude zbog formalnog sudjelovanja u poduzimanju nečega radi pobačaja, ako slučaj traži, treba se uteći Apostolskoj Pokorničarni.

Ovim se ovlastima navedeni svećenici mogu služiti samo u činu sakramentalne ispovijedi i za područje savjesti.

Rim, iz palače Pokorničarne, 9. veljače 2010.

+ Fortunatus Baldelli
Paenitentiarius Maior, m.p.

+ Ioannes Franciscus Girotti, OFMConv.
Regens

T

FR. JOSEPHUS RODRIGUEZ CARBALLO
ČITAVOGA REDA MANJE BRAĆE GENERALNI MINISTAR
I PONIZNI SLUGA U GOSPODINU

DEKRET

Snagom ovoga Dekreta
ispovjednicima našega Reda,
zakonito ovlaštenim od Mjesnog Ordinarija,
u skladu s Otpisom Apostolske Pokorničarne od 9. veljače 2010.,
date ovlasti u istom Otpisu

DALJE POVJERAVAMO

do 9. veljače 2015.

uz obdržavanje onoga što se po zakonu treba da obdržava.

*Rim, iz Generalne Kurije Reda,
19. ožujka 2010.*

Fr. José Rodriguez Carballo ofm,
Generalni Ministar, m.p.

L.S.

Fr. Aidan McGrath ofm,
Tajnik, m.p.

Prot. br. 100619

Via S. Maria Mediatrice, 25
00165 ROMA (ITALIA)
Tel.39.06.684919 / Fax 39.06.6380292

ODLUKA O TERMINU IZBORNOG KAPITULA

Roma, 27 maggio 2010

Prot. 100826 / S 145-10

Re: Richiesta di permesso di posticipare il Capitolo provinciale elettivo 2015

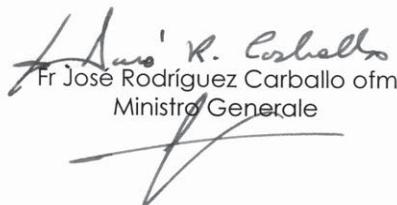
Caro Ministro,

Nella sessione del Definitorio generale, dell'11 maggio 2010, abbiamo discusso la vostra richiesta del 2 aprile 2010 di posticipare il prossimo Capitolo provinciale elettivo di un anno per tenerlo nel 2016 e non nel 2015.

La richiesta è in sintonia con la decisione del Capitolo Generale 2009 di rimuovere i Capitoli provinciali dall'anno del Capitolo Generale.

Avendo sentito l'opinione dei Definitori, con la presente, **do il permesso di posticipare il prossimo Capitolo provinciale elettivo di un anno, e di tenerlo nel 2016.**

Colgo l'occasione per esprimerti i miei sentiti auguri di pace e bene.

Fr José Rodríguez Carballo ofm
Ministro Generale

RED MANJE BRAĆE

GENERALNI MINISTAR

Curia Generale dei Frati Minori (OFM), Via S. Maria Madriatice 25, 00165 Roma – Italia

Rim, 27. svibnja 2010

Prot. br. 100826 / S 145-10

Odgovor na molbu za dozvolu odgode provincijskog izbornog Kapitula 2015.

Dragi Ministre,

Na zasjedanju Generalnog definitorija od 11. svibnja 2010. raspravljali smo i o vašoj molbi od 2. travnja 2010. da se odgodi sljedeći provincijski izborni Kapitul za godinu dana – kako bi se održao 2016, a ne 2015.

Molba je suglasna s odlukom Generalnog Kapitula 2009. da se pomaknu provincijski Kaptuli iz godine Generalnog Kapitula.

Saslušavši mišljenje Definitorâ, ovim **dajem dopuštenje da se odgodi sljedeći izborni provincijski Kapitul za godinu dana, te da se održi 2016. godine.**

Koristim prigodu da ti izrazim svoje žive želje za mir i dobro.

Fr. José Rodríguez Carballo ofm
Generalni Ministar, m. p.

IZ PROVINCIJALATA

SUSRET GENERALNIH I PROVINCJSKIH TAJNIKA JKPM OFM

Sarajevo, 25.-26. svibnja 2010. - Na poziv povjerenika Južnoslavenske konferencije franjevačkih provincijala (JKPM OFM) Vijeća za misije i evangelizaciju, fra Lovre Gavrana, a u dogovoru s povjerenikom JKPM OFM za odgoj i izobrazbu, fra Željkom Tolićem, u Sarajevu su od 24. do 28. svibnja boravili generalni tajnik za misije i evangelizaciju fra Massimo Tedoldi i generalni tajnik za formaciju i studije fra Vidal Rodríguez. Cilj pohoda bio je susret generalnih tajnika s tajnicima za misije i evangelizaciju, te odgoj i izobrazbu svih južnoslavenskih provincija: Bosne Srebrenе, Hercegovačke, Splitske, Zadarske, Zagrebačke i Slovenske franjevačke provincije. Sastanci pročelnika ovih vijeća događali su se u franjevačkom samostanu na Bistriku, gdje su i boravili tajnici provincija. U ime braće na Bistriku gvardijan fra Perica Vidić izrazio je i pokazao radost i zadovoljstvo zbog ovog bratskog pohoda i boravka u ovom našem samostanu.

Na početku sastanka domaćin ovoga susreta, provincijal fra Lovro Gavran, pozdravio je sudionike i pojasnio zašto je ovakav susret organiziran baš u Sarajevu. Izrazio je istinsku radost zbog susreta i zbog svih pozvanih koji su se odazvali i došli u Sarajevo.

Prvi dan susreta bio je predviđen za razgovor o misijama i evangelizaciji. Oba generalna tajnika, i fra Massimo i fra Vidal, naizmjenično su izlagali poruku Uprave Franjevačkog reda ute-mljenu na objavljenim dokumentima od Generalnog kapitula 2003. do danas. Tajnici su naglasili nerazdvojivu povezanost ovih dvaju vijeća, jer se mi želimo baviti „korijenima i plodovima misije“. Nema misionara bez odgoja za misije. Fra Massimo je naglasio jednaku vrijednost misija *ad gentes i intra gentes*.

Izvještaje o misijskom djelovanju pojedinih franjevačkih provincija iznijeli su provincijski tajnici za misije: za Bosnu Srebrenu fra Mato Topić, za Hercegovačku provinciju fra Drago Vujević, za Splitsku provinciju fra Stojan Damjanović, za Zadarsku provinciju fra Anselmo Stulić, za Zagrebačku provinciju fra Robert Perišić, za Slovensku provinciju fra Pepi Lebreht.

U izvještajima je bila već prepoznatljiva materija o misijama *ad gentes*.

Bitno različito misijsko djelovanje od svih drugih provincija jest u Bosni Srebrenoj. Zato je fra Mato predstavio misijsko djelovanje u Bosni Srebrenoj s ozbiljnim pitanjem: *Što to znači misijsko djelovanje „ad gentes“ u Bosni?* I odgovorio da bosanski franjevci ne moraju prelaziti državne granice i granice kontinenata da bi misijski djelovali, jer to čine i u Bosni onako kako je činio sv. Franjo, stvarajući ozračje dijaloga sa islamom jer je Bosna još uvijek *misijska zemlja*. Razgovor je dalje tekao motiviran dijalogom kršćana s muslimanima. Fra Mato je na kraju pozvao generalne tajnike da organiziraju jedan susret o dijalogu na razini Franjevačkog reda, ali da se on ne dogodi negdje u Rimu nego u Bosni, u Sarajevu. Fra Massimo se složio s time i obećao dobro promisliti o toj ideji.

Popodne je fra Lovro analizirao 17. nalog Generalnog kapitula 2009. *Dužnosti jedinica i konferencija s obzirom na formaciju i evangelizaciju*. Istaknuo je naglaske naloga: da se preinače programi formacije u svjetlu prioriteta evangelizacije i misije; da se kandidati motiviraju za evangelizaciju u franjevačkom stilu, kao *narodni fratri*; da se započne s radionicama za evangelizaciju i misije *inter gentes* i *ad gentes* na razini konferencije; da se braća pripreme za služenje Evangeliju putem sredstava društvenog priopćavanja.

Analizu dokumenta *Poslani evangelizirati u župi – u bratstvu i malenosti*, pripremio je fra Mato. Fra Mato je naglasio da se uputa ovoga dokumenta u Bosni Srebrenoj prakticira već pet i pol stoljeća, zbog čega bosanski fratri nisu bili uvijek dobro shvaćeni i više su puta imali neprilika čak i kod braće u Rimu. Zato je naglasio zahvalnost za pojavu ovoga dokumenta koji su bosanski fratri s radošću prihvatali. Ostali sudionici su podržali ovakav stav razlažući da se pastoral bosanskih franjevaca prakticira dobrim dijelom i u ostalim franjevačkim provincijama koje su nekada bile sastavni dijelovi Bosne Srebrenе.

Drugoga dana susreta sudionike je pozdravio fra Ivan Nimac, zastupnik splitskog provincijala fra Željka Tolića, povjerenika JKPM OFM za odgoj i izobrazbu.

Početak drugoga dana rada bio je ustvari nastavak izlaganja dvojice generalnih tajnika o formaciji i studiju. Govorili su o važnoj poveznici između onoga tko poziva i onoga koga se poziva, između Boga i čovjeka. Onaj tko poziva, on i odgaja i formira, a zatim šalje. Cijela franjevačka zajednica odgaja za franjevački poziv i u tom nizu odgojnih institucija i pojedinaca odgojitelj je negdje na začelju. Stoga bismo trebali svi mi franjevci prepoznati svoju odgojnju ulogu u zajednici, jer ako svi mi franjevci nismo svjesni da smo i odgojitelji, teško mogu pojedinci učiniti nešto više.

Svoja izvješća o stanju i djelovanju u formaciji i studiju iznijeli su tajnici provincija: za Bosnu Srebrenu fra Pero Vrebac, za Hercegovačku provinciju fra Ljubo Kurtović, za Splitsku provinciju fra Nedjeljko Jukić, za Zadarsku provinciju fra Ante Mrvelj, za Zagrebačku provinciju fra Ratko Radišić, za Slovensku provinciju fra Pepi Lebrecht.

Nakon završetka zasjedanja obišli smo Franjevačku teologiju na Nedžarićima, gdje smo s bogoslovima i profesorima sudjelovali na molitvi, ručku i susretu i razgovoru. Ovu ustanovu su predstavili gvardijan fra Slavko Topić, dekan Teologije fra Mile Babić, meistar bogoslova fra Branimir Pejić, koji je ujedno bio prevoditelj u svim ovim događanjima, i dekan bogoslova fra Branimir Mlakić.

Uslijedio je pohod Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji, sjemeništu i konviku u Visokom. Zajednicu su predstavili gvardijan fra Josip Ikić, direktor fra Zvonko Miličić, prefekt fra Stjepan Lovrić i odgojitelj u konviku fra Stipo Alandžak. Gosti su sudjelovali na susretu i zajedničkoj večeri.

U četvrtak je organiziran obilazak naših najstarijih samostana u Kreševu, Fojnici i Kraljevoj Sutjesci. Provincijski tajnici su završili svoj pohod i obilazak neki u srijedu, drugi u četvrtak, a generalni tajnici su oputovali u Rim u petak u ranim jutarnjim satima. Domaćin, provincijal fra Lovro Gavran ispratio ih je s iskrenom zahvalnošću za susret i svjedočenje u centralnim ustanovama Reda o svim istinskim nastojanjima i radu naše braće franjevaca na „njivi Božjoj“ sa svojim pukom u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Sloveniji. (M.T.)

OSVRT NA IZVJEŠTAJE GVARDIJANA I ŽUPNIKA ZA GOD. 2009.

Ove godine smo tražili od braće u Provinciji nešto skraćenu formu izvještaja za proteklu godinu. Oni su trebali stići u Provincijalat do 20. svibnja 2010. – i većina ih je stigla na vrijeme. Tri su samostana zakasnila sa slanjem svojih izvješća, ali su ih i oni poslali naknadno.

Te smo izvještaje višestruko analizirali, kako ja osobno, tako i definitori – svaki sa svoga područja interesa. Tako je fra Pero Vrebac obratio posebnu pažnju na kućne i samostanske kapitule, te na duhovne vježbe i rekolekcije. Fra Mato Topić je analizirao pastoralni rad, a posebno rad sa Franjevačkom mladeži i Franjevačkim svjetovnim redom. Provincijski ekonom, fra Mirko Majdandžić, koncentrirao se na ekonomska pitanja, a fra Janko Ćuro, tajnik Provincije, na statističke podatke. Potom smo sve te izvještaje i zajednički studirali na definitorijalnim sjednicama 28. svibnja i još više 8. lipnja.

Materijal je vrlo opsežan, pa ga je nemoguće do u detalje predstaviti, ali ćemo braći u Provinciji iznijeti barem neka važnija zapažanja. Npr.:

Morali bismo se točnije pridržavati propisa Statuta Provincije u vezi sa kućnim i samostanskim kapitulima, jer se u nekim samostanima kućni kapituli održavaju vrlo rijetko, a u nekim „*po potrebi*“ – ali bez datuma, bez jasno određene teme i bez zapisnika, a to nije dobro. Dakako, ima i izuzetaka. Npr. samostan u Tuzli ima kućni kapitol svake subote, što je jako korisno. A samostan Petrićevac ima godišnje 6 kapitula samostanskog područja, što donekle zadovoljava propis i o kućnim kapitulima, iako kućni i samostanski kapitol nisu ista stvar.

Stoga napominjemo da se obrati veća pažnja na propise Statuta, koji su jasni.

Čl. 121. § 1. govori o **kućnom kapitulu** i kaže: „*Sva svečano zavjetovana braća, koja zakonito pripadaju određenom samostanskom bratstvu, sudionici su kućnog kapitula, koji se održava svaka dva mjeseca, a po potrebi i češće.*“

O samostanskom kapitulu govori Čl. 122. § 1.: „*Kapitol samostanskog područja sačinjavaju sva svečano zavjetovana braća koja se nalaze u samostanu i u kućama koje mu, kao filijale, pripadaju, a održavaju se barem dvaput godišnje.*“

Duhovne vježbe većina braće uredno obavlja, iako ima i onih koji u tome nisu najpedantniji. Takvi bi svakako morali **prvo osigurati sebi duhovne vježbe, a tek onda godišnji odmor.** U tom slučaju mislim da nitko ne bi ostao bez godišnjih duhovnih vježbi.

Duhovne obnove (rekolekcije) su po pravilu **mjesecne**, a ne dvomjesečne ili tromjesečne. Jedna trećina samostana ih obavlja zaista uredno, jedna trećina polovično, a jedna trećina vrlo slabo, što se ni u kom slučaju ne bi smjelo više ponavljati. Gvardijani su dužni organizirati rekolekciju jedanput mjesечно. U onim samostanskim područjima gdje braća imaju duhovnu obnovu jedanput u dva mjeseca skupa sa dijecezanskim klerom, čine dobro – ali u onim mjesecima kad dijecezanski kler te obnove nema, neka se duhovna obnova organizira u samostanu. I dobro je da se dan duhovne obnove zna unaprijed za cijelu godinu (kao npr. u Tolisi: svake treće srijede u mjesecu.)

Što se tiče rada s **mladima, s Framom i sa FSR-om**, upada u oči da se u nekim župama jako lijepo radi, dok u drugim, čak i velikim župama, taj vid rada nije na visini. A svi mi znamo da „*na mladima svijet ostaje*“ i da je zdrav Franjevački svjetovni red pokretačka snaga župe – razumije se: tamo gdje je razvijen i gdje mu je posvećena odgovarajuća pažnja.

Zato molimo sve **gvardijane** da obrate pažnju na taj rad na cijelom svom samostanskom području, te **da se na sljedećem samostanskom kapitulu najaktivnijem (odn. najuspješnijem) žu-**

pniku samostanskog područja povjeri koordinacija rada sa FSR-om, a najaktivnijem kapelanu koordinacija rada sa Framom. Svaki je župnik dužan raditi sa FSR-om i svaki kapelan sa Framom u svojoj župi, ali dobro je da s vremena na vrijeme, pa i često, surađuju i pozivaju u pomoć i koordinatoru za takav rad na samostanskom području.

Što se tiče **ekonomskog poslovanja**, većina braće je apsolutno točna i precizna, na čemu im iskreno zahvaljujemo. Ali ima i onih koji taj svoj posao ne shvaćaju osobito ozbiljno. Neki ili uopće ne navode primitke i izdatke, ili ih predstavljaju površno, odn. opisno. Neki navode pojedinačne stavke, ali ih ne sabiru, kako bi bio jasan ukupan primitak i izdatak.

Ako nismo točni i jasni u matematički dokazivim stvarima, kako ćemo biti točni, jasni i uvjerljivi u svjedočenju naših idea, vjere, morala i smisla života – tj. u pitanjima koja se ne mogu matematički dokazivati, nego se moramo oslanjati na vjerodostojnost svjedoka? Dakle, moramo se ponašati krajnje odgovorno, prije svega pred Bogom, ali također i pred našim bratstvom.

Uz ovo, donosimo vam još i nekoliko izvadaka iz izvještaja o promociji zvanja, te o radu naših odgojnih ustanova.

Svima vam zahvaljujemo na trudu. Niste ta izvješća pisali uzalud. Ona će nam svima pomoći da ubuduće radimo još predanije i još kvalitetnije – ne samo na svojoj župi, nego i kao uzori i dobri primjeri za cijelu Provinciju, pa i šire.

Fra Lovro Gavran, provincijal

IZ IZVJEŠTAJA O ŽIVOTU I RADU U SJEMENIŠTU U ŠK. GOD. 2009/10.

Na početku ove školske godine u Sjemeništu je bilo 36 đaka i trojica postulanata. Od toga broja njih 26 su kandidati naše, a 10 Hercegovačke franjevačke provincije. Trenutno je u ovoj ustanovi 31 đak i trojica postulanata. ... (*U međuvremenu*) jedan je otisao svojevoljno, trojica su otpuštena zbog lošeg uspjeha u školi, a jedan je otpušten zbog nepoštivanja sjemenišnih pravila.

Ako bismo govorili o teškoćama i dilemama odgoja u ovoj ustanovi, one su posljedica sljedećih činjenica:

-kandidati nam dolaze bez posebne selekcije

-dolaze iz obitelji u kojima se zdravom odgoju ne posvećuje dovoljno pozornosti -s petnaest godina osobe su dobrim dijelom već formirane -kandidatima nedostaje svijesti o potrebi odgoja kao stalnog procesa

Uz ovo treba naglasiti još nekoliko momenata koje u ovom vremenu treba uvažavati. Sjemenište nije, kao nekada, izolirana zajednica. Đaci svakodnevno komuniciraju s roditeljima, dostupni su im telefon, internet i televizija. Stoga je utjecaj odgojitelja na određeni način ograničen i često se postavlja pitanje kako postići željene rezultate uz potrebno uvažavanje svih spomenutih činjenica.

Unatoč svim teškoćama u osjetljivom procesu odgoja smatram da je Sjemenište nezamjenjiva institucija u ozbilnjom promišljanju naše budućnosti. Smanjenje broja sjemeništaraca treba nas zabrinuti, ali nikako obeshrabriti. Ako imamo na umu da nam iz Sjemeništa izlazi još uvijek lijep broj onih koji ostaju u Zajednici, vjerujem da ova institucija ima svoju svrhu i budućnost.

Zajedno sa sjemenišarcima, u Visokom godinu dana borave i postulantti. Ovo ima i svojih prednosti, ali i stanovitih nedostataka i ovo bi pitanje trebalo ozbiljnije domisliti.

Smatram također važnim i višestruko korisnim što uz naše kandidate u Visokom žive i školuju se i kandidati Hercegovačke provincije.

Od sedmorice ovogodišnjih maturanata četvorica njih su se odlučili za novicijat pa ćemo ovoga ljeta, zajedno s postulantima, imati devet novih članova naše zajednice.

.....
Visoko, 20. svibnja 2010.

Fra Stjepan Lovrić, I prefekt

IZ NOVICIJATSKE ZAJEDNICE

Molitveni život

Život u novicijatu protkan je molitvom, intelektualnim i fizičkim radom i odmorom. Svakodnevno novaci mole **časoslov sa samostanskim zajednicom**. *Jutarnja molitva* je s konventualnom sv. misom u 7 sati. U 11.40 je *Srednji čas*, dok svakog petka u samostanskoj crkvi imamo adoraciju. *Večernja molitva* i *Služba čitanja* su u 18.30 sati, a *Povečerje* odmah iza večere.

U Novicijatu braća novaci mole s meštom *svetu krunicu* u 17.40 sati, nakon koje slijedi *razmatranje*.

Svakog trećeg četvrtak u mjesecu u samostanskoj crkvi novaci i meštar organiziraju jednosatno *klanjanje pred Presvetim Oltarskim sakramentom* kojemu prisustvuje i velik broj vjernika.

U listopadu i svibnju novaci predmole sv. krunicu u crkvi s narodom. Kroz ova dva mjeseca svakodnevno budu na dvije sv. mise, dok nedjeljom i svetkovinom budu kroz cijelu godinu na ranoj i pučkoj sv. misi.

No, u ovaj molitveni život svakako treba ugraditi i vrijeme čitanja Svetog pisma što do sada nije bila praksa, ali je svakodnevna obveza sve braće (*Statuti provincije*, Član 4, § 4) a pogotovo u kući novicijata. S novom novicijatskom godinom i to će biti učinjeno.

Braća novaci su spremno nastupali i po drugim župama svirajući sv. misu, ministirajući i pjevajući. U Livanjskom kraju bili su ugošćeni u svim župama, prvenstveno prigodom patrona župe.

U sklopu provincijskog projekta promocije i molitve za duhovna zvanja, sudjelovali su ministirajući i čitajući na proslavi Markovdana na Plehanu. O duhovnim zvanjima govorili su i u župama Vidoši i Livno.

Svoj doprinos duhovnim zvanjima pokazuju i kroz aktivno uređenje novicijatske web stranice (www.novicijat-bosnesrebrene.com) koja od svog osnutka (16. rujna 2009.) broji 1.000 posjeta mjesečno. Pored pisanja za web, pišu i za vjerski tisak.

Međuprovincijska suradnja

Već dulji niz godina događa se Međuprovincijska suradnja Novicijatâ *Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara OFM* koja se sastoji u trima točkama:

Međuprovincijski susret novaka (svake godine u jesen u drugoj provinciji).

Međuprovincijski susret novaka u Asizu (svake godine iza Uskrsa hodočašće novaka «Stopama sv. Franje» u Asiz i okolna franjevačka mjesta).

Izdavanje lista *Novicijat* svake godine na koncu novicijatske godine, u lipnju ili srpnju.

Ove novicijatske godine Međuprovincijski susret novaka organizirao je Hercegovački novicijat u Međugorju, od 8. do 11. listopada 2009.

Susret u Asizu organizirao je trsatski novicijat od 12. do 19. travnja 2010.

Izdati list *Novicijat* obveza je našega novicijata, ako i organizirati najesen Međuprovincijski susret novaka u našoj Provinciji, te organizirati Međuprovincijski susret novaka u Asizu, iza Uskrsa 2011. godine.

Fra Marko Ešegović, meštar

IZ IZVJEŠTAJA SA FRANJEVAČKE TEOLOGIJE U SARAJEVU

Rad s mladima

Jedan od bogoslova je zadužen za katoličku djecu u Domu slijepih u Nedžarićima, dvojica bogoslova predaju vjeronauk u župi Dobrinja, a profesori drže tribine studentima utorkom na Bistriku, prema programu samostana na Bistriku.

Specifične pastoralne aktivnosti

Braća svećenici, prema rasporedu, drže nedjeljne i blagdanske propovijedi, na raspolaganju su za svete isповijedi, posebno kad su pokornička bogoslužja pred Božić i pred Uskrs; opremanje bolesnika u bolnici, duhovni razgovori (fra Slavko T.); neki svećenici drže duhovne vježbe na raznim stranama u Bosni ili izvan Bosne, te mjesecne rekolekcije. Samostan pruža duhovnu i materijalnu pomoć starima i bolesnima, a siromasima materijalnu pomoć u novcu i hrani i odijelu – prema svojim mogućnostima. To čine posebno gvardijan, vikar, ekonom, župnik u Dobrinji, dekan, fra Mile Babić (posebno pomaže studentima po Sarajevu oko upisa na razne studije), te ravnatelj HKO „Kruh sv. Ante”, fra Stipan Radić.

To se čini posebno nedjeljom, te u božićno i uskrsno vrijeme i u svako doba po potrebi i traženju. – Ta se djela obavljaju u samostanskoj crkvi, zatim u „Domu starih” i „Domu slijepih” u Nedžarićima, te u bolnicama i privatnim ili redovničkim kućama.

Braća bogoslovi obogaćuju svetu liturgiju u našoj zajednici, pjevanjem i služenjem, pomažu kod vjeronauka u župi Dobrinji, duhovno se brinu za grupu slijepih u Domu slijepih u Nedžarićima, angažirani su u svojim župama kad idu kućama, ove godine su sudjelovali u pastoralnim pohodima pojedinim župama prema projektu Provincijalata u svezi s pastoralom zvanja.

Nadalje, naša kuća, na molbu provincijalke sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga (s. Korna Cigić), od. 1.10.2007. preuzela je obvezu svakodnevnoga slavljenja svete Mise u kapeli njihove obnovljene kuće u ulici *Dobrinjskoj 103* na Stupu. Braća vrše tu službu po rasporedu.

Fra Vili Radman nedjeljom redovito slavi svetu Misu kod američkog kontingenta SFOR-a; fra Slavko Topić, što službeno što *privata diligentia*, duhovno asistira gotovo sve redovničke zajednice u Sarajevu i okolnim mjestima.

Kulturne, znastvene i društvene djelatnosti

U našoj kući uređuje se *Bosna franciscana*, a glavni urednik je naš subrat, fra Marko Karamatić, i *Biltén*, koji uređuju naša subraća, fra Marko Karamatić, fra Mile Babić, fra Petar Jeleč, uz suradnju bogoslova. Sva braća profesori znanstveno su angažirana člancima u raznim revijama, organiziranjem simpozija, ili pak vlastitim knjigama.

Braća bogoslovi priređuju pred Božić i Uskrs vrlo kvalitetne dramske predstave, angažirani su u glazbi (zborovi *Fra Nenad Dujić* i *Fraternitas*, *VIS-Jukić* i *Tamburaški orkestar*).

Naš subrat fra Mile Babić postigao je dvostruki doktorat (teologija i filozofija).

Fra Slavko Topić, gvardijan

ZA NEKROLOGIJE

Prot. br.: 436/10

Sarajevo, 30. 6. 2010.

Član Franjevačke provincije Bosne Srebrenе, **fra Tomislav (Mato) Tomičić**, preminuo je 26. 5. 2010. u 17.47 sati u samostanu u Fojnici.

Fra Tomislav Tomičić, sin Pere i Ivke r. Gujić, rođen je u Buseljima, župa Busovača 14. 2. 1936. Franjevački habit obukao je 2. 2. 1960. u Kraljevoj Sutjesci. Godinu novicijata proveo u Kraljevoj Sutjesci, gdje je položio i prve zavjete 3. 2. 1961. godine. Svečane zavjete položio je u Fojnici 3. 2. 1964.

Službovao je na Bistriku, Gorici (Livno), zatim na Petrićevcu (1969 – 1973), Fojnici (1973 – 1977), Kraljevoj Sutjesci (1977 – 1979) i od 1979. do svoje smrti u Fojnici.

Fra Tomislav je pokopan 27. 5. 2010. u Fojnici na mjesnom groblju Karauša. Misu zadušnicu i ukopne obrede predvodio je mnp. fra Lovro Gavran, provincijal Bosne Srebrenе.

Neka se ovaj ili sličan tekst unese u Nekrologij Provincije, a za pokojnika neka se slavi sveta misa i izmoli časoslov.

Fra Lovro Gavran, provincijal

Prot. br.: 437/10

Sarajevo, 30. 6. 2010.

Član Franjevačke provincije Bosne Srebrenе, **fra Franjo Stjepanović**, preminuo je 21. 6. 2010. u bolnici u Brčkom.

Fra Franjo Stjepanović, sin Martina i Kaje r. Filipović, rođen je 19. 9. 1939. u Ulicama, župa Ulice. Osnovnu školu završio je u Ulicama, a srednju u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Franjevački habit obukao je 14. 7. 1961. u Kraljevoj Sutjesci, gdje je položio i prve zavjete 15. 7. 1964. Svečane zavjete je položio u Sarajevu 16. 7. 1967. Za svećenika je zaređen 14. 7. 1968. u Varešu.

Služio je kao župni vikar u Vijaci (srpanj 1969 – studeni 1969), Tolisi (1969 – 1971), Domaljevcu (1971 – 1973), Zenici (1973 – 1976), Tišini (1976 – 1977) i u Zenici (1994 – 2003).

Službu župnika obavljao je u Gornjoj Dubici (1977 – 1982), gvardijan i župnik u Dubravama (1982 – 1985), Zenici (1985 – 1988), Ulicama (1988 – 1992). Od 1992. skrbio u Zagrebu za izbjeglice iz Ulica.

Od 2003. do svoje smrti boravio u samostanu Dubrave u mirovini.

Fra Franjo je pokopan 23. 6. 2010. u mjesnom groblju u Ulicama. Misu zadušnicu u Dubravama i ukopne obrede predvodio je mnp. fra Lovro Gavran, provincijal Bosne Srebrenе.

Neka se ovaj ili sličan tekst unese u Nekrologij Provincije, a za pokojnika neka se slavi sveta misa i izmoli časoslov.

Fra Lovro Gavran, provincijal

IZ TAJNIŠTVA

NAŠI MLADOMISNICI

Na svetkovinu sv. Petra i Pavla 29. 6. 2010., uzoriti Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, zaredio je u sarajevskoj katedrali Srca Isusova za prezbitere naše dosadašnje đakone fra Davora Dominovića i fra Josipa Filipovića.

Fra Josip Filipović, iz Malog Mošunja, župa Vitez, rođen je 22. 8. 1983. u Sarajevu od Vinika i Ande r. Petrović. Kršten je 24. 9. 1983., a krizman 14. 6. 1998. Osnovnu školu završio u Staroj Biloj, a srednju medicinsku školu u Novoj Biloj. U postulaturu u Visokom ušao 2002. Oblačenje u Jajcu 13. 7. 2003. Novicijat na Gorici (Livno) kao i prvi zavjeti 4. 7. 2004. Redovan student Franjevačke teologije od rujna 2004. Službe lektora i akolita primio u samostanu sv. Pavla (Teologija) 15. 12. 2006. Svečane zavjete položio 15. 9. 2008. u Bihaću.

Red đakonata primio je 29. 11. 2009. u sarajevskoj Katedrali. Đakonsku praksu je vršio u župi Ulice.

Fra Davor Dominović, iz Busovače, župa Busovača, rođen je 24. 10. 1982. u Zenici od Ivice i Slavice r. Katava. Kršten je 13. 11. 1982., a krizman 24. 5. 1997. Osnovnu školu završio u Busovači a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Obukao je redovnički habit 14. 7. 2002. u Tolisi. Na Gorici (Livno) proveo je godinu dana novicijata i položio prve zavjete 6. 7. 2003. Od rujna 2003. studira na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu do 2007. kada nastavlja i završava studij u Španjolskoj.

Fra Davor je završio dvanaest semestara Teologije. Svečane zavjete je položio 28. 2. 2010. u Fojnici. Red đakonata primio je 14. 3. 2010. u sarajevskoj Katedrali. Đakonsku praksu vršio u župi Vitez.

Neka ih prati mir i dobro!

PRIMILI SLUŽBU AKOLITA

U samostanu sv. Pavla na Nedžarićima 9. lipnja 2010. primili su službu akolita sljedeći bogoslovi:

Fra Jozo Šarčević

Fra Bruno Ćubela

Fra Matija Kurevija

Fra Davor Petrović

Fra Ivan Pilić

Fra Mario Katušić

Službe je pod konventualnom misom podijelio gvardijan fra Slavko Topić, po delegaciji mnp. oca provincijala fra Lovre Gavrana.

OBAVIJEŠT O OBNOVI ZAVJETA

Dana 19. lipnja 2010. u našem oratoriju na Franjevačkoj teologiji obnovili su svoje zavjete

Na tri mjeseca:

1. Fra Ivan Šarčević ml.
2. Fra Željko Nikolić
3. Fra Jurica Periša
4. Fra Nikica Tomas
5. Fra Ivica Tomas
6. Fra Ivica Matišić
7. Fra Marijan Oršolić
8. Fra Stjepan Pavličević
9. Fra Robert Slišković
10. Fra Miroslav Jonjić
11. Fra Nikola Kozina

Na 15 mjeseci:

12. Fra Jozo Šarčević
13. Fra Bruno Ćubela
14. Fra Matija Kurevija

Na godinu dana:

15. Fra Božidar Štrkalj
16. Fra Ivan Jaković
17. Fra Josip Petričević
18. Fra Marijo Plavčić
19. Fra Josip Topić
20. Fra Josip Perić
21. Fra Goran Šafradin
22. Fra Emanuel Radić
23. Fra Silvano Di Benedetto
24. Fra Alen Duspara
25. Fra Ivan Tučić
26. Fra Darko Lovrinović
27. Fra Darko Pejanović
28. Fra Josip Pilić

Zavjete je primio o. provincial fra Lovro Gavran, a svjedoci su bili fra Marinko Pejić i fra Danimir Pezer.

PRVI PRIVREMENI ZAVJETI

U nedjelju, 4. srpnja 2010. godine, u samostanskoj crkvi na Gorici (Livno), položili su svoje prve privremene redovničke zavjete slijedeći novaci:

Fra Bojan Martinović (župa Podmilačje)
 Fra Ivan Mijatović (župa Tolisa)
 Fra Julijan Madžar (župa Kiseljak)
 Fra Danijel Stanić (župa Kiseljak)

Zavjete je primio mnp. otac provincijal fra Lovro Gavran, a svjedoci su bili fra Marko Ešegović, meštar novaka, i fra Marinko Pejić, meštar bogoslova.

NAPUSTILI RED I ZAJEDNICU

Dana 6. travnja 2010. godine našu je Provinciju svojevoljno napustio bogoslov prve godine teologije fra Josip Drmić. Fra Josip zahvaljuje Zajednici za svih devet godina provedenih u Provinciji.

- Dana 6. travnja 2010. godine našu je Provinciju svojevoljno napustio bogoslov prve godine teologije fra Hrvoje Vranješ. Fra Hrvoje zahvaljuje Zajednici za odgoj, odrastanje i obrazovanje.
- Dana 21. svibnja 2010. godine naš je Red i Zajednicu napustio bogoslov treće godine teologije fra Ivan Jurić. Fra Ivan zahvaljuje svima u Zajednici koji su mu pomogli na bilo koji način.
- Dana 9. lipnja 2010. godine naš je Red i Zajednicu napustio bogoslov treće godine teologije fra Ivan Filipović. Fra Ivan zahvaljuje Zajednici za sve provedeno vrijeme u provinciji Bosni Srebrenoj.
- Dana 1. srpnja 2010. godine naš je Red i Zajednicu napustio bogoslov šeste godine teologije fra Miroslav Bazina. Fra Miroslav zahvaljuje Zajednici za sve vrijeme provedeno u provinciji.

Neka ih u dalnjem životu i radu prate mir i dobro!

IZ ZAPISNIKA DEFINITORIJALNIH SJEDNICA

Iz Zapisnika 22. sjednice Defitorija

27. travnja 2010.

- Razgovarano je o funkcioniranju Rehabilitacijskog centra *Zlatni cekin* u Slavonskom Brodu i mogućnosti bliže suradnje sa sestrama Sv. Križa iz Đakova.
- Pojednostavljen je i prilagođen formular za godišnja izvješća župa, samostana i provincijskih institucija.
- Zaključeno je da se bogoslov fra Miroslav Bazina premjesti u Visoko gdje bi radio u knjižnici i polagao zaostale ispite na Teologiji.

- Bogoslov fra Velimir Frgić primljen je na probni boravak u Mađarsku franjevačku provinciju u njihovu odgojnu kuću u Budimpešti.
- Zaključeno je da se najesen održi jedan seminar za arhivare naše Provincije.

Iz Zapisnika 23. sjednice Definitorija

18. svibnja 2010.

- Beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar uputio je dopis u kojemu moli odobrenje našem fratu fra Leopoldu Rochmesu da prihvati katedralu župu u Beogradu. Uprava je suglasna da fra Leopold prihvati ovu službu, ukoliko on sam to može, bez nekih drugih naših dalnjih obaveza.
- Na molbu Udruge đaka FKG Visoko za izdavanjem CD sa rearanžiranim pjesmama VIS-a Jukić i jednog CD sa izabranim tekstovima starih franjevačkih kronika, Uprava je odgovorila pozitivno.
 - Fra Jozo Ančić se premješta iz Ovčareva u samostan u Guču Goru.
 - Zaključeno je da se predstavljanje Hrvatskog franjevačkog biografskog leksikona održi na Kovačićima 9. lipnja 2010. u Dvorani sv. Franje.

Iz Zapisnika 24. sjednice Definitorija

27. svibnja 2010.

- Za župnika župe Uskoplje predlaže se fra Vinko Marković.
- Za župnika u Osovi predlaže se fra Jozo Marinčić.
- Za župnog vikara u Sivši predlaže se fra Krešimir Vukadin.
- Za župnog vikara u Ulicama predlaže se fra Božo Krešo.
- Za župnog vikara u Ovčarevu predlaže se fra Josip Tomas.
- Za župnog vikara u Osovi predlaže se fra Kristijan Montina.
- Za župnog vikara u Vitezu predlaže se fra Mirko Bobaš.
- Za župnog vikara u Bugojnu predlaže se fra Ivanko Vuk.
- Nakon ređenja za župnog vikara u Bugojnu predlaže se fra Josip Tomas.
- Nakon ređenja za župnog vikara u Uskopljiju / G. Vakuf predlaže se fra Davor Dominović.

Iz Zapisnika 25. sjednice Definitorija

8. lipnja 2010.

- Na sjednici su razmatrani svi izvještaji samostana, župa i institucija Provincije.
- Fra Šimo Ivelj je primljen na postdiplomski studij na Antonianumu gdje će studirati Kanonsko pravo.
 - Generalna kurija odobrila je slavljenje provincijskog Kapitula 2016. godine.
 - Uprava je suglasna da i naša Provincija sudjeluje u financiranju jedne postaje *Puta križa* na Macelju (skupa sa Hercegovačkom provincijom).

Fra Janko Ćuro, tajnik

NOVA UPRAVA HERCEGOVAČKE FRANJEVAČKE PROVINCije

U ponedjeljak 19. travnja 2010., u franjevačkom samostanu svetih Petra i Pavla u Mostaru, slavlјem svete mise započeo je redoviti provincijski kapitul. Drugoga dana kapitula braća kapitulaci izabrali su novi provincijski definitori koji sačinjavaju:

fra Ivan Sesar, provincial
fra Miljenko Šteko, vikar Provincije
fra Ivan Dugandžić
fra Mijo Pinjuh
fra Iko Skoko
fra Miro Šego
fra Danko Perutina

Novoj Upravi želimo mir, blagoslov i uspjeh u radu za dobro Provincije.

NOVE ADRESE

Fra Ambroz UKAJ

4 Daphne St.
Sunshine west, Vic 3020
Australia
Tel./Fax: +61393637443
Mob.: +61 401222665
p.mixha@hotmail.com

Fra Vlatko MARIĆ

7 rue Marie-Rose
75014 PARIS
TP.: +33 6 88 69 84 91
Tel.: +33 1 40 52 12 91 (B)
Fax: +33 1 40 52 12 92
vlatko.maric@laposte.net
vlatko.maric@cronet.org

JKPM OFM, Mostar; 22. 6. 2010.

MOLITVA I SUSRET ZA DUHOVNA ZVANJA U KREŠEVU

Krešev (FIA) - U nedjelju, 11. travnja, u samostanskoj crkvi u Kreševu započet je provinskijski pastoralni program za duhovna zvanja. Prema veća ranije najavlјivanom programu u ovoj godini svećenika, u svim našim samostanskim područjima organizirat će se molitveni susret za duhovna zvanja.

Prvi ovakav molitveni susret dogodio se u nedjelju u Kreševu i opravdao razloge ovoga programa. Na misnom slavlju koje je predvodio provincijal fra Lovro Gavran koncelebrirali su: organizator ovoga programa fra Mato Topić, prefekt sjemeništa u Visokom fra Stjepan Lovrić, gvardijan fra Ivan Pervan, duhovni asistent kreševske FRAME fra Ivo Bošnjak i kreševski fratri fra Zdravko Lukić i fra Jozo Krešo. Iz Visokog su došli postulanti i svi sjemeništarci. Uz članove kreševske FRAME koji su primljeni u bratstvo i pred fra Matom dali svoja obećanja za ovu prigodu došli su i framaši iz Osove i Kiseljaka.

Fra Lovro je naglasio vrijednost poziva jednoga franjevca, ali i pozvao na odgovornost u obiteljskom odgoju koji je garant rasta i dozrijevanja onoga poziva što ga Krist posije u nečiju dušu. Nakon mise fra Stjepan Lovrić je govorio o institucijama sjemeništa, franjevačke klasične gimnazije i konvikta u Visokom, o povijesnim razlozima postojanja ovih institucija baš u Visokom, o vrijednostima za koje se vrijedi školovati u ovim franjevačkim institucijama. Postulant i sjemeništarac posvjedočili su radost odluke za ovaj poziv. Sjemeništarci su uz svoj tamburaški orkestar pjevali misne i druge pjesme čime su liturgiju i cijeli crkveni prostor ispunjen vjernicima obogatili pravim uskrsnim raspoloženjem i time poslali radosnu poruku sjemeništaraca što je prisutni puk više puta nagrađivao aplaudiranjem. Uslijedilo je druženje sjemeništaraca, framaša i drugih mlađih iz Kreševa, Kiseljaka i Osove uz roštilj za što su se pobrinuli gvardijan i vikar.

Već prvi ovakav susret pokazao je smislenost ovakvih susreta i odasao sadržajnu poruku svima koja sigurno neće ostati bez dobrih plodova.

PROVINCIIJSKI SUSRET MINISTRANATA U VISOKOM

Visoko (FIA) – U subotu 17. travnja održan je susret ministranata iz župa na kojima djeluju franjevci Bosne Srebrenе. Na susretu su sudjelovali ministranti s 24 župe. Program je počeo oko 11 sati kada je bila sv. misa koju je predvodio fra Mato Topić uz koncelebraciju voditelja ministranata, a misno slavlje uzveličao je Tamburaški sastav Franjevačke klasične gimnazije uz gromovitu pratnju veselih ministranata.

Nakon sv. Mise bio je kratki program u kojem su predstavljeni povijest i aktivnosti u Sjemeništu i Konviktu. Na taj način se htjelo ministrante pobliže upoznati s uvjetima rada koji su prisutni u obje ustanove, kao i mogućnost da i sami ministranti jednog dana budi dio svega toga, bilo kao sjemeništarci bilo kako polaznici naše civilne gimnazije koja djeluje već nekoliko godina.

Poslije kratke okrepe u vidu sendviča i sokova, uslijedio je rekreativni program nazvan „igre bez granice“, koji se sastojao od 12 igara u kojima je glavni cilj bio sudjelovati, a ne pobijediti.

Susret je bio pun smijeha, zabave, druženja što i priliči jednom ovakovom susretu na kojem su glavni likovi djeca, a njima ne treba puno da se osjeti njihova zaigranost i spontanost.

MOLITVA I SUSRET ZA DUHOVNA ZVANJA U LIVNU I RAMI

Livno, Rama - U subotu i nedjelju, 17. i 18. travnja, franjevački bogoslovi Provincije Bosne Srebrenе, koji se za svećenički poziv pripremaju na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, zajedno s meštrima posjetili su u sklopu provincijskog pastoralnog programa za duhovna zvanja samostan na Gorici kod Livna

i ramski samostan na Šćitu. Cilj posjeta bilo je promicanje franjevačkog poziva među mlađicima i djevojkama tih dvaju bosanskih krajeva.

Prvoga dana, 17. travnja, svetu misu kojom je susret započeo u samostanskoj crkvi na Gorici predvodio je provincial fra Lovro Gavran, a nakon mise prisutnoj livanjskoj mlađi dvojica mlađih fratara sasvim su osobno i otvoreno govorili o svome pozivu, o tome što ih je u fratre privuklo i što im je dalo snagu da ustraju. Nakon toga su odgovarali na pitanja radoznalih sudionika susreta koji su željeli znati nešto više o bogoslovskoj svakodnevici, kušnjama, dobrim i lošim stranama franjevačkoga života. Sutradan, 18. travnja, susret s identičnim programom odvijao se i u samostanskoj crkvi na Šćitu, s tim da je svetu misu predvodio fra Mato Topić, provincialni definitor i duhovnik bogoslova.

Svetu misu i program koji je nakon nje uslijedio u Livnu je svirkom i pjesmom uljepšao i obogatio Vokalno-instrumentalni sastav *Jukić*, bogoslovski bend. U Rami je na svetoj misi svirao Tamburaški orkestar Franjevačke teologije, odsviravši kasnije još par pjesama, a *VIS Jukić* je zatim ponovno pružio “glazbenu podlogu” predstavljanju bogoslova.

B. Mlakić

PLEHAN U SRCU

Plehan - U subotu 24. travnja, proslavljen je blagdan sv. Marka evanđelista, patrona župe Plehan u sjeveroistočnoj Bosni. Svake se godine obilježava na poseban način u ovoj povratničkoj župi, kamo rado dolaze svi oni koje podrijetlo veže za široke prostore ovog mjesta.

Tomu svjedoči i mnoštvo vjernika okupljenih na svetoj misi, koju je predvodio provincial Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran, uz koncelebraciju plehanskoga gvardijana fra Mirka Filipovića, fra Mate Topića provincialnog definitora i asistenta Frame i Franjevačkog svjetovnog reda i još trinaest svećenika, okupljenih uglavnom iz okolnih župa. Svetu misu svojim su glasovima popratili bogoslovi Franjevačke teologije iz Sarajeva. Njihov je

revitalizirani bend *VIS Jukić* pjesmama pri-družio i zvuke bubnjeva, gitara i klavijatura. Ministrirali su i misna čitanja pročitali franje-vački novaci, koji su se u povodu ovoga blag-dana na Plehan zaputili čak iz Livna, uljepšav-ši dodatno ovo slavlje, dijelom posvećeno i danu molitve za duhovna zvanja.

Provincijal fra Lovro u svojoj je propovijedi naglasio važnost svećenika u našoj domovini i bit duhovnih zvanja uopće. Naime, svake se godine na četvrtu uskrsnu nedjelju slavi sveta misa za svećenička i redovnička zvanja. Rekavši najprije nekoliko riječi o ovo-me ratom napačenom kraju, naglasio je: „Tre-bamo moliti ponajprije da ovaj naraštaj bude dostojan svojih predaka, čak i bolji. Neki će reći da je to teško postići, ali Bogu ništa nije nemoguće. Naši su preci u Kristu kroz dvije tisuće godina čuvali i očuvali katoličku vjeru. To su uspjeli jer se nisu bojali predati život za drugoga. Tako i naši sunarodnjaci – sačuva-li su vjeru, jer su imali svećenike koji su bili sa svojim narodom i koji su bili za svoj na-rod. Iako je posljednji rat ostavio posljedice i na slici stanovništva, osobito ovdje, gdje bi se moglo reći da je iseljeno sto posto katolič-kog stanovništva, ne smijemo se predati, nego samo trebamo moliti Boga, da se naša popula-cija reanimira.“

U vezi s duhovnim zvanjima, rekao je: „Znamo da kriza duhovnih zvanja ne vlada samo ovdje, na Plehanu, nego i u cijelome svi-jetu. Međutim, ovdje postoji dodatan problem: nema naroda koji će iznijeti nove svećenike. Zato je potrebno moliti Boga da u našem na-rodu rasplamsa vatrnu vjere, ufanja i ljubavi, pokrivenu pepelom najrazličitijih problema. Svi smo mi pozvani svjedočiti vjeru u Krista, na neki način biti svećenici, ali ipak postoje oni koji su pozvani to isto činiti žarče. Treba nam svetih i požrtvovnih pastira, koji će svoja stada voditi putem kojim je Isus svojevreme-no vodio svoje apostole; putem kojim su kroz povijest hodili brojni sveci poput sv. Franje Asiškoga. Nije na nama da odlučujemo tko će biti svećenik, a tko ne – inicijativa dolazi od Boga, dok je na pozvanome jedino da rekne sudbonosno da ili ne. Zato molimo da Bog po-zove što više mladih, neka oni, od Njega po-

zvani, odluče kako žele. I kako On nikoga ne zove direktno, treba čitati znakove svud oko sebe. Sve počinje od roditelja, preko braće i sestara, pa do svih poznanika – ako nam preko njih Bog ne ulije simpatiju za svetim životom, onda je uzalud trud. Molimo da sjeme zvanja uđe u srca vaše djece. Ako se to sjeme bude redovito zalijevalo onim što mu je potrebno, tada će to sjeme prokljati i jednog dana do-nijeti plodove žrtve i ljubavi. Budite otvoreni Bogu – neće vam oduzeti ništa, nego će vas samo još obilatije obdariti. Potrebna je samo dobra volja!“

Nakon propovijedi uslijedilo je krštenje djevojčice Mihaele, čiji su se roditelji odva-zili na povratak na staro ognjište. Vjenčavši se lani, sretni su što im je kći primljena u kr-šćansku zajednicu na blagdan kakav je onaj sv. Marka. Obred krštenja obavio je sam provin-cijal fra Lovro uz popratne riječi gvardijana fra Mirka.

Na koncu mise, gvardijan je pozvao sve prisutne na nastavak proslave na obližnji par-king, gdje je sve bilo spremno za ručak i tradi-cionalno kolo. Spomenuo je i one koji su se na ovome slavlju istaknuli posebnim nošnjama, karakterističnima za ovo posavsko podneblje. „Zahvaljujem svim udrugama i klubovima Plehančana. Lako je bilo raspršiti vas, ali je uspjeh bio ponovno vas ujediniti i okupiti. Na poseban način zahvaljujem okupljenim fol-klornim skupinama *Korana* i *Plehan* iz Zagre-ba te *Napretku* iz Odžaka.“ Pozvao je sve na još jedno druženje na blagdan sv. Ivana Krsti-telja, drugog patrona ove ratom razorene župe.

Poslije svete mise slavlje je nastavljeno u kolu, gdje je na najbolji mogući način oživ-ljen duh starih tradicija ovoga kraja uz pratnju šargije i violine.

Fra Danijel Stanić

FRAMA KISELJAK

Kiseljak - U nedjelju, a ujedno i na svjet-ski molitveni dan za svećenička i redovnička zvanja, 25. 4. 2010., Frama župe Kiseljak or-ganizirala je obred primanja i obećanja u žu-pnoj crkvi sv Ilike Proroka u Kiseljaku.

Pod obredima primanja, 35 mladića i djevojaka, stupili su u Framu – zajednicu franjevačke mладеžи. Oni koji su već članovi Frame, njih dvanaest, obećanjima su nastavili put svoje formacije u duhu utemeljitelja sv. Franje Asiškoga.

U župnoj crkvi, slikovito rečeno, skupili su se mladi iz cijele Bosne. Gosti su nam bili: Frama Livno koja je svojim pjevanjem uzvečala misno slavlje, Frama Petrićevac-Banja Luka koja nam je pokazala da i u tom gradu unatoč svim teškoćama ima mala ali divna zajednica mlađih koji žele biti framaši, te iz susjednih župa Kreševa i Fojnice, naših drevnih samostana, koji su nas došli podržati svojom molitvom u našim nastojanjima i odlukama da slijedimo sv. Franju Asiškog.

Misu i obrede primanja predvodio je fra Ilija Dević, župni i samostanski vikar na Petrićevcu i duhovni asistent Frame Petrićevac, dok su u koncelebraciji sudjelovali fra Ivan Kasalo, župni vikar župe Livno i voditelj Frame, fra Ivo Bošnjak, župni vikar i voditelj Frame Kreševa, fra Ilija Alandžak, župni vikar i voditelj Frame Fojnica, fra Vinko Ćuro župnik u Kiseljaku i fra Mario Jurčić, župni vikar i voditelj Frame Kiseljak.

Misno slavlje je počelo procesijom framaša i svećenika a svi framaši su nosili u rukama sviće od kojih su u prezbiteriju oblikovali križ tau kao simbol zajedništva i odlučnosti da se slijedi, što je više moguće, serafskog oca svetog Franju.

U propovijedi je fra Ilija potakao na razmišljanje o Dobrom Pastiru i ovčama o čemu je i govorilo sveto Evanđelje. Na poseban se način obratio mlađima: „Vi ste generacija kompjutera, interneta, facebooka a to je samo prije dvadesetak godina bilo nezamislivo. Danas je gotovo nezamislivo biti pastir i čuvati ovce, svi bježimo od toga a pogotovo ne želimo da nas netko uspoređuje sa ovčama. Vi mlađi se trebate truditi slijediti Krista kao ovce svog pastira zato što vjerujete tom Pastiru i što ga ljubite. Trebate slušati glas svoga pastira Krista i slijediti ga. Nečiji se glas mora slušati a tim što postajete framaši ili ste već postali pokazujete da želite slijediti glas Kristov po

uzoru na svetoga Franju, a ne slušati glas ulice i glas modernog čovjeka koji nema vremena za Boga“. Fra Ilija je još dodao: „Zato otvorite srca kršćanskom, franjevačkom ljubavlju. Oplemenite ovaj svijet i otjerajte strah iz njega. Zbunite svoje vršnjake, zbunite svijet kako je to učinio i sv. Franjo. Zbunite ga otvorenim pristupom prema Bogu, čistim odnosima međusobno i prema cijelome svijetu. Ako svijet budete zbunili na takav, pozitivan način, moći ćemo živjeti u radosti“.

Uslijedilo je primanje novih članova. Predsjednica Frame Kiseljak Magdalena Bojo je sve pozvala a oni su svojim franjevačkim „Evo me“, odlučili stupiti u Framu i svojim životom svijetu pokazati duh Uteteljitelja. Oni koji su to već ranije učinili, obećali su nastaviti živjeti u tome duhu. Prinos darova ovaj je put bio neuobičajen. Naime, u darovima, koje su prinijeli na oltar, framaši su predali i sebe u onome što najviše vole: TAU – simbol Frame i njihove odlučnosti da slijede sv. Franje, mobitele – simbol komunikacije i želja da ne robuju današnjem svijetu, tek su neki od prinesenih darova.

Na koncu mise framašima se obratio župnik fra Vinko i pozvao sve drage goste na druženje u kriptu. Također je naglasio da Frama Kiseljak slavi i svoju desetu obljetnicu. Kroz sve ove godine mnogo je mlađih prošlo kroz Framu ali velika većina njih ostali su aktivni članovi naše župe. Dodao je vi današnji framaši trebate biti novo svijetlo naše župe i novi poticaj drugima da žive u vjeri, prijateljstvu i ljubavi.

Poslije slike svi su se okupili u kripti crkve i nastavili druženje. Frama Kiseljak organizirala je večeru za sve goste uz pomoć lokalnih poduzetnika koji su rado dali svoj doprinos ovom zaista lijepom događaju. Na druženju je bilo oko dvjesto mlađih, a cijelu večer iz kripte se orila pjesma, iz mlađih grla, kojom se na poseban način slavio i slavi Bog. Kada su nam dragi gosti odlazili bilo je dirljivo a može se reći i teško zbog rastanka. Mlad čovjek brzo stječe prijateljstvo a to se dogodilo i ovdje tako da se teško bilo rastati ali su i odlučili da se i ubuduće ova prijateljstva i druženja nastave. Svima našim gostima

i framama Livno, Petrićevac, Kreševo, Fojniča od srca najljepše hvala i neka ih prati Božji blagoslov i zagovor našega serafskog oca sv. Franje.

Mir i dobro!

Fra Mario Jurić

POSTAVLJENA TRI VITRAJA U ŽUPI BOGOMOLJE

Bogomolje, 27. 4. 2010. - Bosanski franjevci pastoriziraju tri župe u Hvarsko-bračko-viškoj biskupiji: Sućuraj, Bogomolje i Gdinj. Akademski slikar iz Zagreba Vlatko Blažanović, dosad je u župi Sućuraj postavio deset vitraja.

U župi Bogomolje 27. travnja je, uz pomoć svoga suradnika Drage Pintarića, postavio tri vitraja: zaštinice Gospe Karmelske, suzaštitnika sv. Liberana i sv. Antuna Pustinjaka. Vitraje je izradila staklarska radionica « Staklorad » iz Tolise u BiH, a najvećim dijelom financirali su ih braća Jakša i Milivoj Bilčić iz Bogomolja, na spomen svom pokojnom ocu Mati. Brigu oko postavljanja vitraja u Sućurju i u Bogomoljama vodio je sadašnji župnik Bogomolja i Gdinja fra Augustin Tomas.

Stipo Marčinković

SJEDNICA DUHOVNIH ASISTENATA FSR

Busovača (FIA) - U srijedu 28. travnja 2010. godine u prostorijama Župnog ureda u Busovači održana je sjednica duhovnih asistena FSR-a naše Provincije. Sjednicu, na kojoj je bilo 25 fratar, predvodio je definitor i duhovni asistent FSR-a na provincijskoj razini, fra Mato Topić.

Nakon uvodnog pozdrava bilo je molitveno razmatranje biblijskog teksta koje je animirao definitor fra Pero Vrebac. U drugom

dijelu sjednice fra Mato je predstavio FSR u našoj Provinciji i plan rada za budućnost. Potom su fratri pojedinačno izvještavali o stanju FSR-a po župama. Nakon sjednice bio je zajednički ručak i bratsko druženje.

MOLITVA ZA DUHOVNA ZVANJA U VITEZU

Vitez – U petak 23. travnja, na blagdan sv. Juraja mučenika, franjevački bogoslovi Provincije Bosne Srebrenе u pratinji odgojitelja posjetili su u večernjim satima župu Vitez. U sklopu provincijskog pastoralnog programa za promicanje duhovnih zvanja u 18 sati proslavljena je sveta misa sa zaista velikim brojem mlađih iz Viteza i okolnih župa lašvanskoga kraja.

Propovijedao je fra Mato Topić, duhovnik bogoslova i definitor, a misu je uljepšao Tamburaški orkestar Franjevačke teologije. Tamburaši su ranije istoga dana svirkom uljepšali središnje misno slavlje povodom patrona župe. Nakon večernje mise, prema predviđenom programu, u 19 sati uslijedio je neformalan susret sa mlađima na kojem su bogoslovi govorili o svom pozivu te odgovarali na pitanja znatiželjnika. Druženje se dugo u noć nastavilo u crkvenom dvorištu, gdje je VIS Jukić, bogoslovski bend, u vrlo opuštenoj atmosferi svirkom i pjesmom zabavljao okupljenu mladež.

B. Mlakić

MARIJO, SVIBNJA KRALJICE!

Olovo, 1. 5. 2010. - Na prvi dan mjeseca posvećenog Blaženoj djevici Mariji u Olovu je, već tradicionalno, obilježen blagdan Gospe Olovske. Svetu misno slavlje u svetištu Majke Božje, centralni događaj toga dana, predvodio je nadbiskup vrhbosanski, Vinko kardinal Puljić, dok su u koncelebraciji bili fra Gabriel Tomić, upravitelj svetišta, fra Ilija Božić,

gvardijan Franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci, fra Marijan Karaula, zamjenik provincijala Bosne Srebrenе i drugi svećenici, okupljeni u najvećem marijanskom svetištu ovog dijela Bosne.

Na misi su bili prisutni i mnogobrojni hodočasnici, koji svake godine svojim dolaskom poprate slavlje, te tamburaški orkestar Franjevačke klasične gimnazije i sjemeništa, koji su zvucima svima drage tamburice i notama uskršnjih pjesama, doista uljepšali sv. misu.

Prije samog početka svete mise, fra Gabrijel je vjernicima uputio nekoliko praktičnih riječi u vezi s poviješću i značajem svetišta i, zajedno s okupljenima, izmolio krunicu, Mariji na čast. Početak misnog čina popratila je i procesija svećenika od sakristije crkve do glavnog oltara, postavljenog uz samu crkvu.

Prenijevši pozdrave Uprave provincije i samog provincijala, fra Marijan je iznio jednu zgodnu dosjetku u vezi s ovim svetištem. Kako je Olovo zapravo u središtu današnje Provincije sv. Križa – Bosne Srebrenе, ona bi se, opravdano poviješću ovoga mještašca, mogla nazvati i „Bosna Olovsk“.

U svojoj propovijedi, kardinal je, naglasivši kako su svi prisutni pred Gospo došli kao njezina djeca, ohrabrio prisutne riječima: „U današnjem svijetu sve se više čini da nema životnog smisla. Zato je potrebno da nam Duh Sveti vrati radost života i žar vjere, kako bismo se suočili sa svim patnjama. Oslonac nisu materijalna dobra, nego vjera i povjerenje u uskrsloga Gospodina. Kako reče sv. Pavao: *u tebe se, Gospodine, uzdam!* Ne bojmo se života, jer nismo sami! Isus nam je, umirući na križu, ostavio svoju majku Mariju, kako nikad ne bismo ostali siročad. Tako nikad nećemo biti zaboravljeni, jer smo svi mi povjereni majčinskoj brizi Gospinoj. Zato hrabro nosimo svoj križ! Patnja i smrt nisu svršetak, nego uskrsnće i život vječni. Iz te ljubavi živimo iz dana u dan!“

Na koncu mise vjernima se još jednom obratio upravitelj svetišta, zahvaljujući svima koji su pridonijeli ostvarenju ovog slavlja: svim misnicima i hodočasnicima prisutnima u svetištu Gospe Olovskе. Zahvalio se i prisut-

nome efendiji Esadu Pepiću, njegovu *prvom komšiji*: „Spajaju nas ljubav i zajedništvo. Upravo u tome leži uspjeh Bosne – mi nismo jedni pored drugih, nego jedni s drugima! (...) Neka vas sve krijepi zagovor Gospe Olovskе!“

Poslije svete mise druženje je nastavljeno uza zvuke tambura i kolo na platou ispred crkve. Tako je još jedan put svečano i radosno obilježen i proslavljen početak Gospina mjeseca – svibnja.

Fra Danijel Stanić

SUSRET DUHOVNIH ASISTENATA FRAMA-E BOSNE SREBRENE

Novi Šeher. U srijedu 5. svibnja 2010. godine održan je radni susret duhovnih asistena FRAMA-e *Bosne Srebrenе*. Na susretu, koji je predvodio fra Mato Topić, duhovni asistent FRAMA-e na provincijskoj razini, sudjelovalo je 30 frataru koji asistiraju našu Franjevačku mladež. Susret se neformalno sastojao od tri točke.

Prva točka se sastojala od predavanja koje je imao fra Drago Bojić, a u kojem se osvrnuo na perspektive pastoralnog djelovanja između jučer i sutra. Istaknuo je važnost ponovne uspostave glavnog cilja našeg pastoralnog djelovanja. A da bi se to moglo, mora se imati u vidu povijesni i životni kontekst gdje se pastoralno djeluje. A sve je to povezano s ispitivanjem postojeće prakse. Također je istaknuo da svako područje i vrijeme ima svoje oznake koje itekako djeluju na evangelizaciju koji je naš primarni cilj, a bosanski prostor djelovanja je označio kao baš specifičan zbog raznovrsnih povijesnih okolnosti. Još je pri kraju svog malo dužeg predavanja ukazao na važnost medija i njegovih prednosti, ali i nedostataka prilikom pastoralnog djelovanja.

U drugoj točci fra Mato Topić je iskazao zadovoljstvo što smo se okupili u velikom broju. Istaknuo je važnost ovakvih susreta gdje pojedini asistenti mogu razmijeniti iskustva, te pomagati jedni drugima ukoliko bi došlo

do nekih problema prilikom vođenja mlađih članova FRAMA-e. Također je istaknuo plan rada za sljedeće mjesecce. Pohvalio je odlazak i sudjelovanje framaša na SHKM u Zadru 8. i 9. svibnja, kao i odlazak na Dan mlađih u Komušinu 28. i 29. svibnja. Isto tako, očekuje da većina FRAMA sudjeluje na Danu ekologije koji će biti u Rami 5. lipnja. Duhovni kapitol FRAMA-e bit će od 25. do 27. lipnja ove godine također u Rami. Za organizaciju franjevačkog marša nismo još spremni, ali očekuje se da ćemo aktivnije u njemu sudjelovati sljedeće godine. Najavio je i sportske igre koje će biti u Kiselojaku 18. rujna. Također je objavio i natječaj za FRAMAFEST 2010. koji će se održati u Sarajevu 23. listopada.

U trećoj točci svaki pojedini asistenti pročitao je ili svojim riječima kazao o stanju i problemima u pojedinim FRAMA-ma.

Na kraju susreta bila je sv. Misa na kojoj su sudjelovali svi sudionici radnog sastanak, a nakon sv. Mise bio je ručak i druženje. Ovom prilikom zahvaljujemo domaćinima na lijepom i ugodnom prijemu. Mir i dobro!

Fra Ilija Dević

SEMINAR ZA VODITELJE FSR

Šćit (FIA) - U subotu i nedjelju, 15. i 16. svibnja u "Kući mira franjevačkog samostana Rama - Šćit" u organizaciji Bosanskog bratstva Kraljice Katarine održan je seminar za voditelje FSR, na razini Nacionalnog bratstva FSR Bosne i Hercegovine. Sudjelovali su 42 sudionika iz 16 bratstava: Tolisa, Tomislavgrad, Široki Brijeg, Sarajevo - Bistrik, Posušje, Oćevija - Vijaka - Olovo, Humac, Zenica, Visoko, Rama - Šćit, Rumboci, Bučići, Livno, Uskoplje, Gračac, Vitez.

Moderator seminara fra Mato Topić, duhovni asistent bosanskog bratstva FSR, prvi dan seminara stavio je u tematski okvir "Psovka". Najprije je fra Pero Vrebac predvodio meditativno čitanje evanđeoskih teksta na zadanu temu a nakon toga fra Mato je održao predavanje na temu "Psovka". Poslije

predavanja uslijedila je zanimljiva i korisna diskusija sudionika koji su naglasili kako je ovo tako važna a toliko zaboravljena tema susreta u našem narodu. Večernju misu i povečerje s krunicom predvodio je fra Pavo Vujića. Večernje druženje pripremio je ministar mjesnoga bratstva Ivan Šekelja u svojoj konobi gdje je sudjelovalo raspjevano bratstvo.

Drugoga dana zaustavili smo se na temi: "Nacrt statuta Nacionalnog bratstva FSR Bosne i Hercegovine". Predavač je bila nacionalna ministra s. Nives Kanevčev. Rasprava na tu temu ukazala je na potrebu što skorije dorade nacrta statuta i potrebe članova vijeća mjesnih bratstava za upoznavanjem formalno pravnoga okvira djelovanja mjesnih i regionalnih bratstava. Pučku misu na kojoj su sudjelovali sudionici seminara zajedno s ramskim pučkom predvodio je fra Sreten Ćurčić, duhovni asistent Hercegovačkog bratstva FSR. Nakon ručka i razgledanja muzeja vratili smo se u svoja mjesna bratstva zadovoljni dobro organiziranim seminarom i dogовором o slijedećem ovakvom susretu u organizaciji Hercegovačkog bratstva FSR u Međugorju, u studenom ove godine.

KNJIGA FRA BOŽE LUJIĆA SVEUČILIŠNI UDŽBENIK

Zagreb (FIA) - Na prijedlog Fakultetskoga vijeća Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Povjerenstvo za sveučilišno-nastavnu literaturu Sveučilišta u Zagrebu, a na temelju pozitivnih recenzija prof. dr. sc. Ivana Dugandžića, prof. dr. sc. Nikole Hohnjeca i prof. dr. sc. Karla Višatickog, predložilo je Senatu Sveučilišta u Zagrebu da se knjiga prof. dr. sc. fra Bože Lujića "Božja vladavina kao svijet novoga čovjeka. Biblijska teologija Novoga zavjeta" proglaši i uvrsti među sveučilišne udžbenike.

Senat Sveučilišta u Zagrebu na svojoj je sjednici od 9. ožujka 2010. godine donio odluku (klasa: 03201/62; URBROJ: 380-041/38-10-6), kojom se dotična knjiga proglašava sveučilišnim udžbenikom te se odobrava njezino uvrštanje u niz "Manualia universitatis studiorum Zagrebiensis - Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu".

Uz knjigu "Starozavjetni proroci" ovo je druga knjiga fra Bože Luića koja je, na temelju pozitivnih recenzija, odlukom Senata uvrštena među udžbenike Sveučilišta u Zagrebu.

Knjigu tiska izdavačka kuća *Kršćanska sadašnjost* i pojavit će se ovih dana. Predstavljanje knjige bit će premijerno u Odžaku u prigodi *Dana sjećanja*, 24. svibnja 2010. u 19 sati.

UOČNICA DUHOVA U FOJNICI

Fojnica - Iščekivanje svetkovine Duhova, patrona samostanske crkve u Fojnici, ove godine je na poseban način bilo svečano. Naime, u subotu 22. svibnja na večernju misu u Fojnici, uz fojnički puk koji redovno na uočnicu patrona dobro ispuni crkvu okupilo se dvjestotinjak mlađih, članova FRAME iz: Uskoplja, Bugojna, Busovače i Brestovskog.

Fojnički framaši osjećali su se domaćinima pa su bili na raspolaganju fratrima u pripremi događanja ove večeri. Poseban razlog za prigodno slavlje jest taj što su župe fojničkog samostanskog područja ovaj dan izabrale kao dan promocije duhovnih zvanja. Tom prigodom došli su svi bogoslovi Franjevačke teologije iz Sarajeva zajedno sa svojim meštrima kako bi na svoj način progovorili o franjevačkom pozivu kao jednom od najljepših poziva. Gvardijan fra Nikica Vujica u svom srdačnom pozdravu pojasnio je puku ova događanja. Misu je predvodio pročelnik provincijskog vijeća za pastoral duhovnih zvanja, fra Mato Topić koji je naglasio današnju izuzetno veliku potrebu „otvaranje prozora Crkve za djelovanje Duha Svetoga“ u čemu veliku ulogu mogu činiti i sadašnji i budući franjevci koji će biti otvoreni za djelovanje Duha Božjega.

Na kraju mise u kojoj je sudjelovalo 14 fratara meštar bogoslova, fra Marinko Pejić, govorio je o značenju institucije Franjevačke teologije u Sarajevu u sadašnjem vremenu. Bogoslovi su pjevali na misi a nastup VIS „Jučić“ predviđen za poslijе mise nije se dogodio zbog nepredviđenog olujnog djelovanja koje je već postavljene glazbene instrumente pred crkvom dobro natopilo kišom i te večeri ih učinilo neefikasnim za funkciranje. Ali, ni kiša ni nepredviđene smetnje nisu priječile da se bogoslovi, framaši i drugi mlađi, okupljeni na ovo lijepo liturgijsko slavlje u Fojnici, lijepo druže u samostanskoj konobi i kroz to druženje dobru okrepnu za sve, svjedoče ono zbog čega su došli, da progovore radošću mlađenackog susreta u kojem se moglo osjetiti da je i danas put svetoga Franje iz Asiza jedan od najsimpatičnijih izazova za mlade.

Ivana Šimunac,
FRAMA Fojnica

PRVA OBEĆANJA FRAMAŠA U BUSOVAČI

Busovača - U subotu uoči svetkovine Duhova, 22. svibnja, u župnoj crkvi u Busovači 40 mlađih članova FRAME dalo je svoja prva obećanja čime je i ovo bratstvo postalo "punoljetno". Misu i primanje obećanja predvodio je regionalni duhovni asistent bosanskoga bratstva fra Mato Topić koji je pozvao na odgovornost pred datim obećanjima koja ozbiljno obvezuju svakoga framaša.

Duhovni asistent mjesnoga bratstva iz Busovače fra Marko Stjepanović pripremao je ovu skupinu mlađih koja će biti samo početak, nadamo se, puno brojnijeg bratstva. Vokalnoinstrumentalni sastav busovačkih framaša svirao je i pjevalao u misi i izrazio svoju želju i radost za ozbiljnim vježbanjem i učenjem kako bi uskoro mogli nastupati i na FRAMAFESTU. Radost ovoga susreta uveličali su i framaši iz Viteza.

Poslije mise i obećanja mladi su se okrijepili i nastavili druženje u sportskom natjecanju. Poslije ovoga važnog događaja za busovačku FRAMU mladi su krenuli u Fojnicu gdje su nastavili druženja s framašima iz Bugojna, Uskoplja, Brestovskog i Fojnice.

Kristina Krišto

PROSLAVA DUHOVA U GORNJIM BOGIĆEVCIIMA

Gornji Bogićevci - Dana 23. svibnja 2010. u našoj župi svečano su proslavljeni Duhovi, odnosno slavio se patron i zaštitnik naše župe. Ovaj veliki dan za sve nas, mještane i goste, slavio se na velikoj misi sa mnoštvom vjernika i uzvanika.

Misno slavlje predvodio je mnogopoštovani o. provincijal fra Lovro Gavran, a koncelebrirali su tajnik provincije Bosne Srebrenе fra Janko Ćuro, dekan iz N. Gradiške prečasni Perica Matanović, fra Ivo Tadić, župnik iz Okučana te župski vikar iz Uskoplja fra Kristijan Montina, đakon vlč. Ivan Certić i akolit mladi gospodin Drago Kozić

Svojom nadahnutom propovjedi provincijal Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran pokušao nam je približiti i dočarati samo značenje čašćenja i slavljenja toga velikog kršćanskog blagdana i kako je sam rekao najvećeg zaštitnika.

Da bi se dostoјno proslavilo misno slavlje, pomogao je i naš ujedinjeni župni zbor župe Duha svetog (Dragalić, Smrtić i Gornji Bogićevci) koji su zajedničkim snagama i pjevanjem uveličali ovo naše slavlje. Zahvaljujući domaćem svećeniku rodnom iz G. Bogićevaca prečasnom Andriji Lukinoviću, svi vjernici koji su se željeli ispovjediti imali su priliku to i učiniti jer prečasni Andrija je cijelo vrijeme bio na raspolaganju.

Slavljenje Duhova u našoj župi svečano je obilježeno i drugi dan Duhova odnosno duhovski pondjeljak, kada se u našoj općini

Gornji Bogićevci obilježava Dan općine, svečanom misom koju je predvodio fra Tomo Andić gvardijan u Podsusedu u Zagrebu, koji je dugo godina bio misionar u Africi.

Oko priprema i obilježavanja Duhova uloženo je puno truda, duhovnog i ljudskog rada i još jednom je pokazana velika požrtvovnost mnogih župljana i ljudi dobre volje.

Tako su proslavljeni i obilježeni veliki dani naše župe i veliki blagdani za sve nas.

Jasminka Klarić

PRIMANJE MLADIH U FRAMA-U ŽUPE VIDOŠI

Vidoši (FIA) - Na Duhove 23. Svibnja 2010. U župi Bezgrešnoga Začeća BDM u Vidošima kod Livna, 145 mladića i djevojaka primljeno je u franjevačku mladež provincije Bosne Srebrenе.

Veliki je dobitak za župu Vidoši koja sada ima 200 framaša a još veća radost za provinciju Bosnu Srebrenu da Frame jačaju po franjevačkim župama jer duboko vjerujemo da su one izvor novih duhovnih zvanja, rekao je fra Mato Topić, provincijski asistent koji je predvodio misu i primio mlade u franjevačko bratstvo. Nadodao je, bez župnika i župnih asistenata ne bi vas toliko bilo jer svećenici su ti koji sve pokreću i održavaju na terenu. Rekao je župnom asistentu fra Božidaru Blaževiću, neka kao i do sada s radošću i neumorno radi s mladima kako bi plodovi bili temeljiti i trajni za opće dobro Crkve.

TIJELOVSKA PROCESIJA U KISELJAKU

Kiseljak - I ove se godine na blagdan Tijelova 3. lipnja, održala Tijelovska procesija u našem gradu – Kiseljaku. Procesija je započela u 10.00 sati, a obišle su se četiri postaje – oltari, koje su postavljeni po gradu. Postaje uređuju sami građani, a u procesiji uz vjernič-

ki puk sudjeluju sve udruge u gradu. Članovi vatrogasne jedinice Kiseljak nosili su „neba“ iznad „Presvetog“. U procesiji su također sudjelovali i ovogodišnji prvočrničnici koji su prospali cvijeće pred Presvetim. U procesi je bilo preko tisuću vjernika.

Sv. Misu i procesiju je predvodio župnik fra Vinko Ćuro, koji je na početku procesije naglasio: „Noseći Presveto u svečanoj povorci i blagoslivljući njime ne samo one nazočne već cijeli svijet, kršćani se u isto vrijeme podsjećaju kako oni sami svojim životom moraju biti žive pokaznice i biti izvor blagoslova za svijet. Netko je zgodno rekao da svi ljudi stupaju u nekoj procesiji. Svi se svrstavaju iza nekoga i nekoga slijede, iako to možda nisu spremni ni priznati. Kršćani na Tijelovo ne idu u procesiji da bi nešto demonstrirali ili protiv nečega protestirali, već da pokažu da kao hodočasnici stupaju za Kristom prem konačnom cilju svog života. Zato je Tijelovo prava prilika da se svaki kršćanin ozbiljno zapita kako predstavlja Krista u svijetu.“ Procesija je završila u župnoj crkvi sv. Ilike proroka gdje je nastavljeno misno slavlje.

Na svetoj misi uz župnika fra Vinka Ćuru koncelebrirali su vlč. Marko Perić, dekan i župnik na Gromiljaku i fra Mario Jurić, župni vikar u Kiseljaku. U svojoj propovjedi fra Vinko je istakao: „Blagdan Presvetog Tijela Gospodnjeg i Krvi njegove želi nam dozvati u svijest prisutnost Kristovu među nama u sakramantu Euharistije. Kada se Isus nalazi u sudbonosnom trenutku svoga života kad je trebao da se rastane od svojih učenika i da ide svome Ocu, Isus tada na posljednjoj večeri ostavlja svojim učenicima znak svoje ljubavi i prisutnosti među njima u obliku kruha kao svoje tijelo i vino kao svoju krv. Euharistija je blagdan jedinstva ljudskoga roda. Kao što je od mnoga zrnja jedan kruh, i od mnogog grožđa jedno vino - tako i mi mnogi u Euharistiji smo jedno. Isusova prisutnost u liku kruha, hostije želi nagnasiti da je ta hostija energija za djelo Božje u nama kao što zemaljska hrana daje čovjeku energiju i snagu za rad.“

Fra Mario Jurić

OKRUGLI STOL O HRVATSKOJ KULTURI BIH

Slavonski Brod (FIA) - Udruga katoličkih intelektualaca iz Osijeka organizirala je u sklopu Tjedna kršćanske kulture u večernjim satima 2. lipnja 2010. godine u Franjevačkom samostanu u Slav. Brodu *Okrugli stol o Hrvatskoj kulturi Bosne i Hercegovine*. Predavači su bili fra Ante Marić, fra Vendelin Karačić i fra Božo Lujić koji su u svojim kratkim izlaganjima jako poticajno govorili o duhovnosti i kulturnom djelovanju bosansko-hercegovačkih franjevaca.

Oko 80 sudionika imalo je priliku dosta sažeto čuti što su bosansko-hercegovački franjevci kroz povijest u teškim uvjetima radili na polju kulture i čime se danas bave. Brojni muzeji, biblioteke, likovne kolekcije i jako bogato ukrašene crkve u Bosni i Hercegovini govore o velikom zalaganju i brizi franjevaca za kulturu. Oni su u teškim vremenima svoje povijesti otvarali škole, bavili se izdavačkom djelatnošću te angažirali poznate arhitekte i umjetnike da ukrašavaju crkve i šire kršćansku kulturu na čemu im danas mnogi zavide. Neka njihova imena nisu ni danas zaboravljena. U njihovom radu vidi se puno velike vjere, optimizma, hrabrosti, žrtve i ljubavi.

Nakon izlaganja spomenutih predavača, u diskusiji se moglo dobro primijetiti koliko je ova tema probudila divljenje i razmišljanje prisutnih kako bi se i dalje mogao nastaviti ovakav rad i svjedočenje.

BLAGOSLOV I POČETAK RADA TERAPIJSKE ZAJEDNICE „IZVOR“ NA PLEHANU

Plehan (FIA) – Kruh svetog Ante, humanitarno-karatativna organizacija Franjevačke provincije Bosne Srebrenе otvorio je Terapijsku zajednicu „Izvor“ na Plehanu.

Blagoslov zajednice i službeni početak rada bio je u subotu, 5. lipnja 2010.

Uz službeni početak rada Terapijske zajednice „Izvor“ slavljeni je misa jer, kako reče u svom pozdravu plehanski gvardijan fra Mirko Filipović, sva velika djela započinju molitvom pa tako i ovo. Misu je, uz koncelebraciju fra Stipana Radića, ravnatelja HKO *Kruh sv. Ante*, plehanskog gvardijana te 15 drugih svećenika, predvodio provincijal Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran. Provincijal je u propovijedi podsjetio prisutne na značenje ove zajednice i njezina imena.

Nakon mise uslijedio je blagoslov novoizgrađene pomoćne i obnovljene zgrade škole koje će služiti Zajednici. Ravnatelj *Kruha sv. Ante* u svom obraćanju istakao je važne momente u nastanku i ostvarenju ovoga projekta, na petogodišnji nimalo lagan posao. Od studenoga 2005. kada je upućena prva molba općini Derventa za dodjelu urušene škole „Anto Majstorović“ za potrebe buduće Terapijske zajednice do Rješenja Vlade RS kojim *Kruhu sv. Ante* daje na korištenje spomenuti objekt „dok projekt traje“ poslano je više od 60 različitih molbi i dopisa na razne institucije. Fra Stipan je zahvalio svima koji su pomogli da ovaj projekt zaživi: lokalnim vlastima, projektantima, izvođačima i na poseban način donatorima.

Ova zajednica je postala aktivni član Europske asocijациje terapijskih zajednica. Fra Stipan je također spomenuo da se u sklopu projekata *Kruha sv. Ante* radi i na prevenciji ovisnosti. Na tom polju već osam godina uspješno surađuje s udrugom *Narko-Ne* za prevenciju ovisnosti koju vodi s. Magdalene Schildknecht, profesorica pedagogije i psihologije iz Švicarske. Otvaranje Zajednice na Plehanu samo je proširenje aktivnosti na ovoime, toliko potrebnom, polju rada.

Terapijsku zajednicu „Izvor“ i program rada predstavila je njezina voditeljica Jelena Damjanac istaknuvši kako će terapija u njoj uključivati individualnu i terapiju u grupama, psiho-edukativne radionice, kreativni rad, art terapiju, novinarsku sekciju, stjecanje novih znanja, radno-okupacijske aktivnosti, pat terapiju kao i duhovne sadržaje. U Zajednicu su stigli i prvi korisnici.

Nakon upoznavanja sa zajednicom provincijal je blagoslovio prostore i osoblje zajednice. Otvaranju je prisustvovao i načelnik Općine Derventa sa suradnicima te izvođači rada.

Nakon blagoslova uslijedio je zajednički objed pod kojim je bilo i radosnog prisjećanja na školske dane u ovoj bivšoj školi kao i poslijeratnog raščišćavanja škole s pitanjem hoće li se ona ikada obnoviti. Škola je obnovljena ali nažalost ne za djecu, jer ih na Plehanu nema, nego za pružanje pomoći ovisnicima o drogi. Zaslužnima za ostvarenje ovog projekta uručene su zahvalnice.

Glazbeni ugodađaj podario je band mlađih „Novo nebo“ iz župe sv. Ilike u Zenici.

FRAMAŠI OBILJEŽILI SVJETSKI DAN EKOLOGIJE U RAMI

Šcit (FIA) - Na dan kada se u cijelom svijetu obilježava Dan ekologije, 5. lipnja, oko 400 framaša iz naše Provincije susrelo se u Franjevačkom samostanu u Rami kako bi na simboličan način obilježili ovaj dan. Susret je započeo u 11 sati radnom akcijom čišćenja područja oko samostana, te jezera s jednim čamcem koji je bio na raspolaganju.

Nakon akcije mlađi su se do 14 sati družili uz pjesmu i igre, kada je započela sv. Misa, koju je predvodio fra Mato Topić, duhovni asistent Frame Bosne Srebrenе. Fra Mato je, umjesto propovijedi, održao kratko predavanje, te na taj način ukazao framašima na važnost očuvanja prirode i okoliša, posebno jer su naslijedovatelji sv. Franje, kojeg je 1979. godine blagopokojni papa Ivan Pavao II. proglašio nebeskim zaštitnikom ekologije. Framašima su se na sv. Misi pridružili i srednjoškolci iz Prozora, koji su također u 11 sati počeli akciju čišćenja u Prozoru. Bio je to skup mlađih koji su željeli uputiti poruku svima u Bosni i Hercegovini, a i šire, da odgovornim ophođenjem prema prirodi iskazujemo ljubav prema Bogu koji je sve to stvorio. Tako je nastao i proglaš mlađih okupljenih u Rami o važnosti očuvanja prirode i okoliša.

U Rami je najavljeno da će framaši i sljedeće godine na isti način obilježiti Dan ekologije u kraljevskom gradu Jajcu. Nadamo se da će ovo postati jedna fina tradicija s jasnom porukom i poukom, ne samo za mlade nego i za ostale građane.

OTVORENA GALERIJA „ŠIMUN“ U DUBRAVAMA

Dubrave (FIA) – U Dubravama kraj Brčkog otvorena je 9. lipnja Galerija Šimun. Utemeljitelj i ravnatelj galerije je fra Stjepan Pavić koji je Samostanu sv. Ante darovao svoju bogatu zbirku umjetničkih djela i neu-morno radio na otvaranju galerije. Pokrovitelji svečanosti bili su član Predsjedništva BiH gosp. Željko Komšić, koji je i otvorio galeriju, i Ministarstvo kulture R. Hrvatske. Suradnici na postavljanju galerije bili su Željka Čorak, Tonko Maroević, Ivan Prtenjak i Mihajlo Arsovski.

Na početku svečanosti dubravski gvardijan fra Miroslav Ikić uputio je riječi dobrodošlice i zahvalnosti svima koji su pridonijeli izgradnji nove zgrade i otvaranju galerije te svima poželio ugodan boravak u Dubravama. Obraćajući se prisutnima član Predsjedništva BiH Željko Komšić zahvalio je na ukazanoj časti da otvorí galeriju koja je „dom velikog broja izvrsnih umjetničkih djela“ koja su godinama naporno skupljana i brižljivo čuvana. Posebnu zahvalnost iskazao je onima koji su u zadnjem ratu sačuvali zbirku i kada su se stekli uvjeti ponovno je vratili u samostan i obogatili je.

Pozdrave veleposlanika R. Hrvatske u BiH gosp. Tončija Staničića i generalnog konzula R. Hrvatske u Tuzli prenijela je Mirna Ševčik, iz konzulata R. Hrvatske u Tuzli.

U ime Uprave franjevačke provincije Bosne Srebrenе prisutnima se obratio fra Marijan Karaula, provincijski vikar. Podsjetio je kako

su zadnjih godina otvaranja likovnih postavki, izložbi i galerija u Bosni Srebrnoj postali kulturni događaji od posebnog značenja ali je i podsjetio da to nije nešto novo i nepoznato jer bosanski franjevci njeguju poseban odnos prema umjetnosti već od prvih stoljeća svoga djelovanja u Bosni do danas.

U ime Hrvatskog društva likovnih umjetnika pozdrave i čestitke uputio je dr. Andrej Žmegač poželjevši galeriji „dug i uspješan život“.

U ime grupe autora i suradnika u formiranju i prezentaciji galerije pozdravila je Željka Čorak. Ona je podsjetila je da je fra Stjepan sam stvorio ovu „relevantnu zbirku, naručio ovu iznimnu arhitekturu galerije“ i da već formira zbirku stare sakralne umjetnosti, etnografski muzej i da je skupio i biblioteku od oko 12-ak tisuća knjiga. „Ovdje ćete vidjeti više nego stoljeće hrvatske a i bosanskohercegovačke umjetnosti, od Bukovca do Bućana, različitih usmjerjenja, donekle artikuliranih u nizu zidova mikroeseja“, kazala je dr. Čorak.

Pozdravima se priključio i Tonko Maroević, koji je sudjelovao u postavljanju galerije. Na kraju se prisutnima obratio i utemeljitelj galerije fra Stjepan Pavić. Kazao je da je galerija „dar zemlji Bosni i Hercegovini i njezinim ljudima, dar koji im želi pružiti malo ljepote, duha i nade, da im duša ne usahne u beznađu gospodarske, društvene i političke pustoši u kojoj žive, i to ponajmanje vlastitom krivnjom. Ovo je nadalje malo uzdarje franjevaca narodu s kojim već više od sedam stoljeća na ovim prostorima dijele dobro i zlo. Kao i mnogi drugi pothvati, i ova galerija, i naša buduća knjižnica, i budući etnografski muzej, kao uostalom i sav naš život, žele biti ohra-brenje ljudima ove zemlje da ostanu na svojim ognjištima“. Zahvalio je institucijama i pojedincima koji su zaslužni za ovu novu kulturnu instituciju svojim radom ili darom te zaključio riječima „kome je ovo prvi posjet neka ne bude i posljednji“.

Svečanosti događaja pridonijele su Iva Barać i Dunja Kobaš izvedbom skladbi W. A. Mozarta i B. Bartoka.

U SPOMEN ZNAMENITIM

Sarajevo (FIA) – U dvorani sv. Franje na Kovačićima 9. lipnja predstavljen je *Hrvatski franjevački biografski leksikon*. Izdavači Leksikona, na čijem je nastanku uz uredništvo sudjelovalo i 99 autora, su Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine i Leksikografski zavod Miroslav Krleža.

Prisutne je na početku, kao domaćin, pozdravio provincijal Bosne Srebrene fra Lovro Gavran, zahvalivši izdavačima na objavljinju ovog doista vrijednog djela. Provincijal Hercegovačke franjevačke provincije i predsjednik Vijeća franjevačkih zajednica u HR i BiH fra Ivan Sesar u svom obraćanju prisutnima istakao je kako se još od 18. st. u pojedinim franjevačkim zajednicama nastojalo skupiti i objaviti podatke o pojedinim franjevačkim likovima, što je na određeni način poslužilo izradi ovog Leksikona. Stoga je Leksikon povijesno djelo kako za Franjevački red u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj tako i za leksikografiju uopće, naglasio je Sesar, kruna rada i zahvala ne samo u njemu zapisanim suradnicima nego i svima onima koji su baveći se ovom tematikom doprinijeli njegovu nastanku.

U ime *Leksikografskog zavoda* prisutnima se obratio ravnatelj Bruno Kragić, osvrnuvši se na same početke suradnje Zavoda i franjevačkih zajednica te rekavši kako je Zavodu bila čast sudjelovati na objavljinju ove knjige.

Provincijalka Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije s. Ivanka Mihailević, naglasivši važnost izdavanja Leksikona za hrvatsku i biografiju uopće, osvrnula se na prisutnost ženskih franjevačkih likova u Leksikonu, istakavši u kojem omjeru su oni u njemu zastupljeni.

Ivo Komšić, dekan Filozofskog fakulteta u Sarajevu, iznio je, između ostalog, primjedbu što u Leksikonu nema nekih znamenitih franjevačkih likova novije povijesti, dok je na koncu predstavljanja Pejo Čošković, jedan od urednika, dao odgovore na prethodno postav-

ljena pitanja i primjedbe te upoznao prisutne s metodologijom rada i nastanka ovog djela.

Leksikon koji je svojevrsna povijest franjevačkih zajednica na prostoru BiH i Hrvatske, tiskan u povodu obilježavanja 800-te obljetnice utemeljenja Franjevačkog reda, donosi na 589 stranica podatke o radu i životu preko 2.000 sljedbenika franjevačke karizme te čitatelja upoznaje s njihovim višestoljetnim radom na pastoralnom, kulturnom i humanitarnom polju. Biografije su navedene abecednim redom po biografskim načelima, uz određene specifične karakteristike. Budući da je riječ o vrlo zahtjevnom projektu te prvom djelu ovakve vrste na čijem su izdavanju, uz pomoć *Leksikografskog zavoda*, aktivno sudjelovali pripadnici franjevačkih zajednica, realizacija projekta zaslužuje svaku pohvalu, a knjiga će zasigurno biti kako kvalitetan priručnik budućim istraživačima franjevačke prošlosti na našim područjima tako i polazna točka za sve buduće projekte ovakve vrste.

PROSLAVA BLAGDANA SV. ANTUNA PADOVANSKOG U DRIJENČI

Drijenča - Dana 13. 06. 2010. u župnoj crkvi u Drijenči proslavljen je patron župe Sv. Antuna Padovanskog. Misno slavlje predvodio je fra Tomo Andrić. Nakon Sv. Mise položeni su vijenci poginulim braniteljima Brigade 115. Zrinski, i svim poginulim i nestalim župe Drijenča u II. svjetskom ratu.

Na blagdan Sv. Antuna Padovanskog, u drevnom pučkom svetištu Sv. Ante u Drijenči, slavlјena je sv. Misa koju je predvodio fra Tomo Andrić, gvardijan iz Podsuseda. U svojem nagovoru - propovijedi, fra Tomo je pozvao vjerne štovatelje Sv. Antuna da po uzoru na svoga zagovornika svi otvorimo svoja srca djetetu Isusu. Prema riječima propovjednika, upravo u tome i jest smisao Anunove svetosti, a to je najočitije u njegovim kulturološkim prikazima: Dijete koje drži blizu srca, ili Djete koje Svecu šapuće na uho. Takvi detalji nas pozivaju, poput sv. Ante, da se prepuštamo

Kristovom vodstvu u svojim životima, i samo na taj način možemo očekivati blagoslov za svoja djela, iako nam ona nekad djeluju samo kao žrtve. Pri tome, napominje propovjednik, samo oni koji su s Bogom spremni podnosići svoja žrtvovanja, mogu očekivati blagoslov od Boga za svoj trud i napor, i u ovom i u Vječnom životu.

Nakon Sv. Mise obitelji poginulih branitelja i lokalne udruge položili su vijence braniteljima palim u Domovinskom ratu i svima nestalima i poginulima u II. svjetskom ratu.

Svečanost su nastavili mladi, kako to i dolikuje svakom mjestu koje se bori za opstanak, okupivši mlade čitavog Tuzlanskog kraja na sportski dogadjaj - Malonogometni turnir.

DFS

BLAGDAN SV. ANTE PAĐOVANSKOG U SUĆURJU I GDINJU

Sućuraj – Gdinj - Bosanski franjevci pastoriziraju tri župe u Hvarsко-bračko-viškoj biskupiji: Sućuraj, Bogomolje i Gdinj. U Sućurju i Gdinju 13. lipnja je svečano proslavljen blagdan sv. Ante Padovanskoga. Tom prigodom u Sućuraj je sa svojim župnikom i gvardijanom fra Ivicom Omazićem brodom stiglo šezdesetak Živogošćana koji su tako obnovili stari običaj. Ispred crkve sv. Ante pročitan je svečev « Život », životopis, a zatim je, u nazočnosti brojnih Sućurana i njihovih prijatelja i gostiju, euharistijsko slavlje predvodio župnik Omazić u koncelebraciji sućuraškog župnika fra Stipe Marčinkovića.

Liturgijsko pjevanje predvodili su domaći pjevači pod ravnanjem s. Henrike Miškić. Pjevali su i pjevači iz Zaostroga. Na kraju euharistijskog slavlja kroz oba dijela Sućurja, kroz Gornju i Donju Bandu, prošla je tradicionalna procesija u tijeku koje su se pjevale pjesme na čast sv. Anti, dok su djeca put ophoda posipala cvijećem. Svečev kip nosili su njegovi mladi imenjaci. Nakon procesije gvardijan

Omazić je blagoslovio cvijeće i nazočnu dječu. Sućurani su se za blagdan sv. Ante pripremali obavljajući pobožnost trinaest utoraka i devetnicu na čast sv. Ante. Sve goste ugostili su s kolačima i hladnim sokovima.

Blagdan sv. Ante nekada se u Sućurju naveliko slavio kao glavni blagdan i sajmeni dan, a i danas se svečanije slavi nego blagdan zaštitnika sv. Jurja.

Poslije čitanja « Života » sv. Ante, euharistijsko slavlje u župi Gdinj, u punoj crkvi zaštitnika sv. Jurja, predvodio je tamošnji župnik fra Augustin Tomas. Poslije procesije župnik Tomas je blagoslovio djecu i cvijeće, a onda se pridružio slavlju u sućuraškom samostanu gdje su nositelji kipa sv. Ante slavili svoje imendane.

U Sućurju su u 17. stoljeću bile tri župe, tri župne crkve i tri samostana. Jer, bježeći pred turskim nasiljem i terorom u Sućuraj su 1646. sa svojim narodom došli franjevci iz Zaostroga, a oni iz Živogošća 1647. Zaostrožani su 1663. godine sagradili crkvu sv. Ante i samostan, a Živogošćani samostan i crkvu sv. Križa. Od svega toga danas je živa samo crkva sv. Ante. Prema uputama iz Beča iz 1878. godine i prema nalogu Kotarskog poglavarnstva iz Hvara 1896. godine srušena je župna crkva sv. Jurja iz 13. stoljeća. Razrušeni samostan redovnika sv. Augustina iz tog doba 1993. godine obnovili su bosanski franjevci.

Stipo Marčinković

GODIŠNJA BILANCA

Kraljeva Sutjeska (FIA) – U Franjevačkom samostanu Sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci 17. lipnja 2010. obilježena je godišnjica donatorskog druženja Sutjesci s ljubavlju održanog s ciljem spašavanja samostanske crkve na isti dan 2009. Prisutnim posjetiteljima i novinarima na Tiskovnoj konferenciji Organizacijskog odbora donatorskog susreta prezentirani su postignuti financijski efekti kao i provedene aktivnosti na sanaciji temelja južnog pročelja crkve i zvonika na samostanskoj crkvi u proteklih godinu dana.

Gvardijan samostana fra Ilija Božić istaknuo je kako su rezultati donatorskog druženja bili dobri te kako je prikupljeno 467.000 KM. Do sada je u sanaciju uloženo oko 515.000 KM. Razliku su donirali sutješki vjernici. Određeni iznos obećanih sredstava još nije uplaćen. Fra Ilija je također istaknuo kako će nova sredstva biti utrošena u naredne dvije godine na monitoring praćenja uspješnosti sanacije te izradu idejnog i izvedbenog projekta sanacije konstrukcije crkve, dakle nastalih pukotina i, najvjerojatnije, krovista. Osobitu zahvalu gvardijan je uputio svima koji su se spremno odazvali donatorskom druženju prošle godine i učinili ono što je bilo u njihovoj moći da se prikupe sredstva i pomogne spašavanje ovog spomenika kulture Bosne i Hercegovine.

Niko Lozančić, potpredsjednik Parlamentarne skupštine BiH i pokrovitelj prošlogodišnjeg donatorskog druženja, izrazio je u kratkom obraćanju medijima vlastito zadovoljstvo činjenicom da je Kraljeva Sutjeska prošle godine uspjela okupiti vodeće ljude iz političkog i kulturnog života te da je donatorsko druženje urodilo plodom, što se vidi iz do sada učinjenog.

Cjelokupno bosanskohercegovačko društvo pokazalo je odazivom na ovu akciju da ima senzibilitet za kulturne vrijednosti, da još uvijek drži do bosanskohercegovačke multietničnosti i da ima blago s kojim se u europskom civilizacijskom krugu može ponositi.

PRIMANJA I OBEĆANJA NA PETRIĆEVČU

Petrićevac – U subotu 19. lipnja 2010. godine u župi sv. Ante Padovanskog 10ak mlađih iz župe Petrićevac i Trna primljeno je u FRAMA-u, odnosno položili su svoja prva obećanja u FRAMA-i Bosne Srebrenе. Veliki je to događaj za maleni broj framaša koji se redovito okuplja na Petrićevcu i u Trnu. No, nisu svi pristupili u FRAMA-u. Također njih 10ak dolazi redovno na susrete, ali žele ostati samo simpatizeri FRAMA-e.

Misno slavlje predvodio je fra Mato Topić koji se spremno odazvao da primi i uvede nove članove u framašku obitelj. Kao gosti pri primanju i kod obećanja bili se FRAMA-e iz Kiseljaka, Jajca i Podmilačja koji su pjevali i svirali za vrijeme sv. mise.

Poslije mise svi su se osvježili banjalučkim čevapima i prigodnim osvježenjima. U popodnevni satima krenulo se u obilazak Banja Luke. Prvo smo obišli samostan Trapista gdje smo upoznali njihovu povijest, način življena i aktualne probleme. Zatim, posjetili smo katedralu i kratko obišli uži centar grada.

Ovakvi susreti nekoliko FRAMA povezuje ljude između sebe, pa zbog toga nije čudno što su se na kraju dugo oprštali jedni od drugih. Nadam se da će svi i dalje slijediti stope svog uzora sv. Franje kao što su to činili i do sada. Želim da nas u životu prati Franjin blagoslov „mir i dobro!“

Fra Ilija Dević

SJEDNICA VFZ HR I BIH U MOSTARU

Mostar, 21. 6. 2010.– U franjevačkom samostanu svetih Petra i Pavla u Mostaru, u ponedjeljak, 21. lipnja 2010. održana je sjednica Vijeća franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Sjednicom je predsedao fra Ivan Sesar, hercegovački provincijal, predsjednik Vijeća.

Na sjednici su nazočili poglavari i poglavarice franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i BiH.

Raspravljaljalo se o svim važnijim pitanjima vezanim uz život i rad franjevačkih zajednica, kojih na prostoru Hrvatske i BiH ima dvadesetjedna.

(MIRIAM)

PRIMANJE MLADIH U FRAMA-U ŽUPE SIVŠA

Sivša - U subotu, 19. 6., u župnoj crkvi Sv. Ante Padovanskog, FRAMA SIVŠA je prvi put organizirala obred primanja. Nakon upoznavanja puta i života svetog Franje mladi su svjesno odlučili još zauzetije i bliže naslijedovati Isusa Krista, po uzoru na svetog Franju. Primanje se odnosilo na 37 mladića i djevojaka koji su stupili u FRAMU. Kako bi obred primanja bio što svečaniji i upotpunjenejiji sudjelovali su i Framaši iz Gornje Dubice sa svojim duhovnim asistentom fra Velimirom Bavrkom.

Misu i obrede predvodio je fra Mato Topić, definitor provincije Bosne Srebrenе i provincijski asistent Frame i Franjevačkog svjetovnog reda, dok su u koncelebraciji sudjelovali još fra Šimo Ivelj, duhovni asistent Frame župe Sivša, fra Velimir Bavrka, duhovni asistent Frame iz Gornje Dubice, fra Petar Andrijanić, župnik župe Sivša i fra Mario Jurković, župni vikar.

A da su i Framaši sretni zbog ovog događaja pokazali su u crkvi koja je odjekivala zanosnom pjesmom na slavu Boga.

Na kraju sv. mise fra Šimo je se oprostio od svojih Framaša i zahvalio im se na odazivu i suradnji tijekom prošlih mjeseci. Njegov dosadašnji rad s Framom nastavit će fra Mario.

D. Krajina

ODRŽANA SJEDNICA JKPM OFM

Mostar, 22. lipnja 2010. – U franjevačkom samostanu svetih Petra i Pavla u Mostaru, u utorak, 22. lipnja 2010. održana je sjednica Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara OFM. Članovi Konferencije su provincijalni ministri triju hrvatskih provincija, dviju bosansko – hercegovačkih i Slovenske provincije.

Na sjednici je, uz spomenute provincijale, nazočio i generalni definitör fr. Ernest K. Siekierka.

Uz ostale točke dnevnog reda izabran je i novi predsjednik Konferencije. Dosadašnjeg predsjednika fra Josipa Soptu naslijedio je fra Željko Tolić, provincijal provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita. Dopredsjednik Konferencije je fra Lovro Gavran, provincijal Bosne Srebrenе, a tajnik će i dalje biti fra Nikola Vučkoja.

(MIRIAM)

ZAVJET SV. IVI DUG 160 KILOMETARA

Podmilačje - U utorak, 22.6.2010., članovi KBK „OSA-e“, Katoličkog biciklističkog kluba omladine sv. Ante, uputili su se iz Sarajeva zajedno sa fra Danijelom Rajićem na biciklima prema Svetištu sv. Ive u Podmilačju. Krenuli su u posljepodnevnim satima preko Kiseljaka unatoč vrlo hladnom vremenu, kiši i vjetru. Zavjet hodočašća je bio za jedinstvo i duhovnu obnovu našeg naroda i Crkve.

Predvečer su stigli u Novu Bilu i prenociли u župnom uredu gdje ih je velikodušno ugostio fra Danijel Nikolić. Ujutro, u 6 sati su zajedno sa Biciklističkim klubom Vitez krenuli zajedno prema Podmilačju. Bilo je šesnaest biciklista od kojih je najmlađi bio četrnaestogodišnji Stipo Brkić. Najteža dionica je bila od Travnika do Dobretića. Idući uz Vlašić bio je težak uspon, hladnoća i kiša. Međutim, duhovna motivacija je bila jača i Bog je dao snagu i izdržljivost. Radost je bivala sve veća što su se više približavali Svetištu i susretali brojne hodočasnike koji su isli pješice. Put od Sarajeva do Podmilačja je iznosio točno 160 kilometara. U Svetištu su se susreli i sa članovima biciklističkog kluba Okučani koje je predvodio fra Damir Pavić. Oni su krenuli 23.6. u 5 sati ujutro i prevalili 130 kilometara kako bi stigli na uočnicu proslave. Župnik fra Zoran Mandić je dočekao i pozdravio sve hodočasnike koji

su stigli na biciklima i pješice iz raznih mješta u maloj zavjetnoj crkvi sv. Ive. Na tom su se svetom mjestu zajedno pomolili i zahvalili Bogu na svim milostima koje su u životu primili i na sretno prijeđenom putu.

www.mladibistrik.com

PROSLAVA SV. IVE U PODMILAČJU

Podmilačje (FIA) – Tisuće hodočasnika iz svih krajeva Bosne i Hercegovine, Hrvatske i drugih zemalja stigle su, sa svojim molitvama i zahvalama, i ove godine u „bosanski Jordan“, naše najveće i najstarije hodočasničko mjesno Podmilačje gdje je 23. i 24. lipnja svečano proslavljen rođendan sv. Ivana Krstitelja.

Prvi hodočasnici počeli su pristizati u prijepodnevnim satima 23. lipnja. Mnogi su stigli pješice iz Travnika, Viteza, Busovače, Sarajeva, Bugojna, Uskoplja, Kotor Varoša, Rame, Fojnice... Neki na biciklima a većina osobnim automobilima i autobusima. Proslava je započela pokorničkim bogoslužjem, iznošenjem kipa sv. Ive te euharistijskim slavlјem koje je predvodio župni i samostanski vikar iz Jajca fra Stipo Raštgorac. Misu uočnicu predvodio je vrhbosanski nadbiskup Vinko Puljić koji je održao prigodnu propovijed i blagoslovio 5 zvona za župnu crkvu, koja će uskoro biti postavljena u novoizgrađeni toranj. Zvona su dar tvrtki Cemex iz Hrvatske, Komotin iz Jajca, Metalmont iz Jajca, hodočasnika iz Kotor Varoša te vjernika župe Podmilačje. U večernjim satima bio je Put križa uz Brdo grabež te klanjanje pred Presvetim kojim je završen prvi dan proslave.

Na samu svetkovinu 24. lipnja svečana misna slavlja predvodili su fra Mile Babić, dekan Franjevačke teologije u Sarajevu i fra Ivo Jurišić, župni vikar u Busovači uz koncelebraciju prisutnih svećenika. Na početku svetih misa riječi pozdrava uputio je podmilački župnik i upravitelj svetišta fra Zoran Mandić koji je zahvalio svima koji pomažu izgradnju u ratu porušene crkve, koji su darovali zvona

i dali pomoć za postavljanje zvona na novoizgrađeni toranj crkve sv. Ive u Podmilačju odakle će župljane i hodočasnike te putnike namjernike pozivati na molitvu i obraćenje. Na kraju mise prisutnima se obratio i provincijal Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran.

Dolina sv. Ive i ove godine je bila ispunjena hodočasnicima koji su došli moliti zagovor sv. Ive ali i zahvaliti mu za uslišane molitve.

Crkvu sv. Ive i druge župne objekte u Podmilačju potpuno je uništila srpska vojska u zadnjem ratu a vjernici su potjerani. Nakon oslobodenja Jajca i okolice od srpskih snaga započinje povratak ali i razmišljanje o obnovi svetišta sv. Ive. Nakon izbora arhitekta, odbira i prihvatanja projekta 2004. započinju gradnja nove crkve po projektu slovenskog arhitekta Marka Mušića iz Ljubljane. Unatoč zahtjevanosti projekta gradnja je dobro napredovala. Kripta crkve već nekoliko godina služi za liturgijska slavlja. U ožujku ove godine postavljanjem križa završena je izgradnja tornja u koji će uskoro biti postavljena i zvona. U tijeku je postavljanje krovne konstrukcije i pokrivanje crkve.

BRIGA ZA DUHOVNA ZVANJA

Victoria (Canada), 20. 6. 2010. - Bosanski franjevac fra Juro Marčinković, voditelj Hrvatske katoličke misije u Victoriji u Canadi, potiče svoje vjernike da se mole za duhovna zvanja i da pomognu školovanje budućih svećenika Franjevačke provincije Bosne Srebrenе. „Ne može se očekivati da jedna zajednica ima svećenika, ako se u njoj ne moli za duhovna zvanja i ne pomaže školovanje budućih svećenika“, naglašava fra Juro u svojim propovijedima i razgovorima.

U nedjelju 20. lipnja u 15 sati upriličena je sv. misa za duhovna zvanja. Euharistijsko slavlje je, u koncelebraciji župnika fra Jure i u nazočnosti oko tri stotine Hrvata, predvodio fra Dujo Boban, voditelj Hrvatske katoličke misije u gradu Vancouveru. Fra Dujo je, uz

ostalo, istaknuo kako je sv. Nikola Tavelić pisao i propovijedao da bez bosanskih franjevaca u Bosni i Hercegovini ne bi bilo katoličke vjere. „Oni su u svako doba i u svako vrijeme znali naći pravi put i pravo rješenje“, rekao je fra Dujo. Pohvalio je fra Jurinu spremnost i hrabrost što se odlučio izgraditi Hrvatski centar, jer se ni jedan prethodni voditelj Hrvatske katoličke misije u Victoriji nije usudio pokrenuti i voditi tako zahtjevan projekt. Centar u vrijednosti od dva milijuna dolara vlastitim sredstvima izgradili su Hrvati grada Victorije i otoka Vancouvera i njihovi prijatelji. Fra Juro je rekao kako mu se čini da je po Božjem promislu 2006. godine došao u Victoriju u pravo vrijeme, prije početka svjetske ekonomski krize koja bi onemogućila izgradnju Centra.

Fra Juro je ukratko predstavio Hrvatsku katoličku misiju na otoku Vancouveru i svoje pastoralno djelovanje u njoj. Hrvatskoj katoličkoj misiji u Victoriji pripada čitav otok Vancouver koji je dugačak oko sedam stotina kilometara i ima oko šest stotina tisuća stanovnika, od čega je samo deset posto katolika. Svetе mise slave se u Victoriji svake nedjelje u 11 sati, u Nanaimu u 14,30, u Port Alberni u 17 sati svake zadnje nedjelje u mjesecu, a u Campbell Riveru za Božić, Uskrs i u posebnim prigodama. U Victoriji stotinu i pedeset hrvatskih obitelji uvijek aktivno sudjeluje u svim događanjima i djelatnostima župne zajednice.

Nakon euharistijskog slavlja svi sudionici ostali su na večeri u dvorani novoizgrađenog Hrvatskog centra. Ispečene janjce, odojke, sveže ribu i ostalu hranu poklonile su obitelji iz Zajednice, a vrijedne kuharice pripremile su i druge specijalitete. Prihod od pića i ulaznica u dvoranu bit će darovan Franjevačkom provincijalatu Bosne Srebrenu u Sarajevu za školovanje i odgoj svećeničkih kandidata.

Fešta je trajala do kasno u noć kada su se pojavili, u tajnosti pripremljeni, plakati na kojima je pisalo: „Fra Juro, čestitamo Vam 40 godina Vašeg svećeništva“. Tom prigodom, u znak zahvalnosti, vjernici su svom župniku fra Juri poklonili najnoviji laptop MacBook Pro.

Karla Skontra, član crkvenog odbora

DUHOVNI KAPITUL FRAME REGIONALNOG BRATSTVA BOSNE SREBRENE

Šćit - Predstavnici Franjevačke mladeži iz 18 župa naše Provincije okupili su se 25. lipnja 2010. godine u Ramskom samostanu, točnije u Kući Mira na dvodnevni duhovni kapitol. Program kapitula održavao se pod geslom “Podi za mnom!”, a program su osmislile i animirale s. Branimira Bedenić i s. Doroteja Krešić. U petak navečer, nakon što su framaši i njihovi duhovni asistenti nahranili *brata magarca*, započeo je program upoznavanja. Framaši su predstavili svoja mjesna bratstva rječju i slikom, te podijelili sa svima život i iskustvo njihove framaške zajednice.

U subotu se program sastojao od dva predavanja, te rada po skupinama koje su imale imena sv. Franje i sv. Klare, te mjesta vezanih uz ova dva lika (Porcijunkula, La Verna, Greccio...).

Prvo predavanje imala je s. Branimira na temu “Tvoj i moj put za Isusom”. Predavanje se temeljilo na ulomku iz Lukina evanđelja, u kojem Isus poziva pojedince da ga slijede. Svaki pojedinac imao je izgovor koji bi ga trenutno ali možda s trajnim posljedicama udaljio od Isusa i spriječio da krene za Isusom. S druge strane, već na početku ulomka, kaže se da je Isus s odlučnošću krenuo ka Jeruzalemu, znajući da ga tamo čeka smrt. Njegova odlučnost bila je odgovor na volju Božju, koja je Isusa predodredila za smrt za spas čovjeka, tebe i mene.

Sestra Branimira je u predavanju istakla kako i nama samima često nedostaje te odlučnosti da krenemo za Isusom. Isus nas poziva da ostavimo sve i krenemo za Njim, no ne želi da budemo vjerski fanatici, ali ni mlaki po pitanju vjere, nego da ga uvijek odlučno i odvažno slijedimo i svjedočimo u svim prilikama. S. Branimira dalje nastavlja kako mladi ljudi često smatraju da nisu dovoljno dobri da bi mogli istinski slijediti Isusa, te zbog toga

odgađaju reći "da" na njegov poziv. No, mi ne trebamo svojom snagom mijenjati sebe i ono što činimo, nego sve činiti prožeti Duhom. Jer nije sretan onaj čovjek koji čini što hoće, nego onaj koji hoće i želi to što treba da čini. S. Branimira predavanje je završila citatom iz Poslanice Filipljanima: "Sve mogu u Onome koji me jača!" Nakon osobnog svjedočenja zvog životnog poziva, te načinu na koji je otišla u redovnice (prije toga bila je framašica), uslijedio je rad po skupinama. Svaka skupina dobila je zadatku utemeljen na spomenutom ulomku, kroz razgovor su trebali dobiti zajedničke odgovore na pitanja o tome kako oni sami svjedoče svoju vjeru, koliko su mlaki u nasljedovanju Krista, te glumom ili pjesmom to pokazati na zajedničkom plenumu.

Drugo predavanje imala je s. Doroteja na temu "Ići za Isusom u bratstvu Franjevačke mладеžи". Na početku je ispričala zgodu iz života sv. Franje koja se desila na njegovom putu u Spolet. Za sv. Franju to je bio trenutak kada je shvatio odgovor na pitanje koje se vrzalo u njegovoj glavi *Gospodine, što mi je činiti?* To je zapravo ključni trenutak u životu svakoga od nas, kada shvatimo što nam je činiti, što to Bog želi od nas. Franjevačka mладеž mjesto je gdje mladi kroz zajedništvo mogu razlučiti životni poziv, bilo da se radi o odlasku u samostan, ili zasnivanju obitelji.

Nakon predavanja, framaši su se ponovo vratili u svoje skupine, razgovarali o zančenju pripadnosti zajednici Frame, koliko u nju ulažu i što im ona donosi, te su napislijetku kao zaključak napisali *hvalospjiev Frami*.

Prije nego smo cijeli vikend okrunili nedjeljnog sv. Misom, prije koje smo imali priliku za ispovijed, izrekli smo svoje dojmove, te napisali poruku za jednu od osoba s kojom smo proveli ovo vrijeme.

Svaki susret, sam po sebi, nosi nešto novo. Koliko god mislimo da su nam slični susreti postali nešto uobičajeno i jednolično, svaki susret donosi novo iskustvo. Vjerujem da će i ovaj susret urođiti plodom kod framaša sudionika, te da će iskustvo s ovog susreta prenijeti u svoja mjesna bratstva, te ih tako obogatiti.

I.V.

SREBRENI JUBILEJ REĐENIKA

Olovo (FIA) - Četvorica ređenika, članova franjevačke provincije Bosne Srebrenе, koji su zaređeni za svećenike na blagdan Sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 1985. godine, obilježili su svoj srebreni jubilej: fra Pavo Dominović, fra Stjepan Lovrić, fra Ilija Stipić i fra Mato Topić. Od šestorice franjevaca ređenika iz ove generacije, četvorica koji su ustrajali u svećeničkoj službi, na dan srebrenog jubileja, 29. lipnja, hodočastili su Gospo Olovskoj u čijoj crkvi su se zahvalili Bogu za darovanih 25 godina služenja narodu Božjem.

Slavljenici su se sjetili svih onih mjesta na kojima su bili u službi: Fra Pavo Dominović je služio u Novom Šeheru, Varešu, Tolisi, Rotterdamu i Klagenfurtu gdje je sada na službi; Fra Stjepan Lovrić je služio u Rami, Zagrebu i Visokom gdje je sad na službi; Fra Ilija Stipić je služio u Đakovici, Tuzli, Docu, Vitezu, Gučoj Gori, Brajkovićima, Lepenici, Jajcu i Gornjim Bogičevcima gdje je sad na službi; Fra Mato Topić je služio u Docu, Varešu, Rami i Sarajevu gdje je sad na službi.

Na misli slavlja i zahvale sudjelovali su i domaćini, fra Gabrijel Tomić i fra Marko Dunđer. Nakon mise i objeda dugo se čula vesela pjesma pomiješana s radosnom pričom o zgodama i nezgodama iz fratarskog života. Prebirući po imenima nekoliko najbližih generacija ređenika i sjećajući se nemalog broja onih koji, zbog prerane smrti ili promjene zvanja, nema više u našoj franjevačkoj zajednici, uvjerili smo se da je srebreni jubilej vrijedan slavljeničkog susreta jer je za mnoge ipak nedostizan jubilej.

NAŠA GORICA

Gorica / Livno, 27-29. lipnja 2010 - Ove se godine patron samostana i crkve na Gorici – svetkovina svetih Petra i Pavla – obilježila na do sada neuobičajen način. Naime, organizirani su kulturno-vjerski dani *Naša Gorica*.

Pod tim nazivom podrazumijeva se kulturna manifestacija uoči patrona. Ove se godine održala po prvi put, a organizatori su iznenađeni velikim brojem posjetitelja.

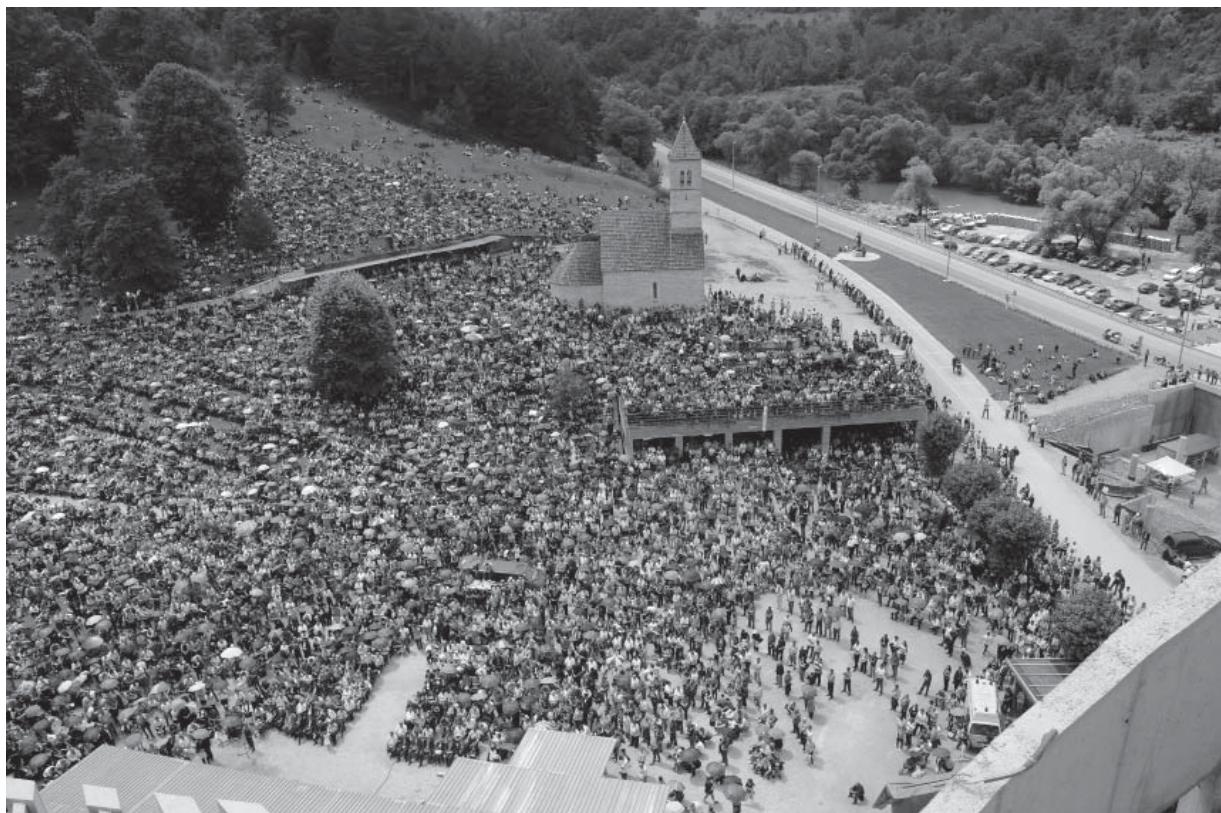
Prve večeri okupljeni su u velikoj dvorani novoga muzeja na Gorici imali priliku vidjeti dokumentarni film g. Ratka Orozovića, koji je za temu imao velikog franjevca livanjskoga kraja – fra Mihovila Sučića. Slovi kao prvi diplomirani kirurg na našim prostorima, pa mu je na ovaj način iskazana čast. Cijela je večer bila posvećena upravo njemu.

Druga je večer bila u znaku fra Jake Pašalića, također livanjskoga franjevca, koji se angažirao prvenstveno na području politike. Predavanje o njegovu životu i radu imali su fra Marijan Karaula (kratki životopis), g. Damir Tadić (politička djelatnost) i fra Marko Semren (vjerska djelatnost).

Na treći je dan – na samu svetkovinu svetaca zaštitnika Gorice – slavljenja svečana sveta misa s pukom, na kojoj se okupio i velik broj misnika iz cijelog livanjskog kraja. Misno je slavlje predvodio dr. fra Luka Tomasević, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu. U propovijedi se dotakao veličine obojice svetaca.

Organizatori dana priprave za patron samostana i crkve, na čelu s gvardijanom goričkoga samostana fra Markom Semrenom, nadaju se da će ova kulturna manifestacija uzeti maha i prijeći u tradiciju. Svake bi se godine tako građani Livna mogli sjećati velikih osoba livanjskoga franjevaštva, već prema obljetnicama koje se slave.

Fra Danijel Stanić

Proslava sv. Iva u Podmilačju (2010)

POLITIČKA PROPOVIJED

Piše: **Tiemo Rainer Peters**

Na temelju duge, osobito u Njemačkoj politički skeptične tradicije, politiku se često povezuje s dnevnom, stranačkom politikom i odgovarajućim stranačkim prepucavanjima, krećući se između strategije, taktike i neprozirnih interesa. Stoga je cijelo područje političkoga, i to ne na zadnjem mjestu, također i u teologiji i pastoralu sumnjivo, a još k tomu pridolaze otežavajući crkveni oprez prema pojmu politike.

Istodobno pojam političkog obuhvaća tako jednoznačno sve, što Evandelje prvotno karakterizira kao javnu proklamaciju spasenja: da Isusovo naviještanje načelno razbijala uski krug vjerske zajednice i prodire u područje polisa – države. Kod određivanja onoga što je propovijed i što bi morala biti, može se stoga samo teško odustati od ovog pojma. Propovijed nije obvezatna prema politici, nego samo prema Evandelju. Ali politička: za mnoge, za druge, za ljude u gradu i s onu stranu njegovih granica i te kako.

Upravljenja svima

Već u prvoj poslanici Korinćanima (1 Kor 14, 23-25) upravlja se proročka propovijed jednako kao razumni i kao razumljivi govor ne samo prema unutra, prema krugu upućenih, nego također i prema „nevjernima“, i „neupućenima“. Propovijed prekoračuje pod oslobađajućim zakonom Evandelja područje *arkanuma* – tajnoga i njegove discipline i nastoji doći do sporazuma u odnosu na pitanje o Bogu i njegovom spasenju za sve, za Židove i Pogane. „Ja sam dužnik i Grcima i barbarima, i mudrima i nerazumnima“, priznaje Pavao (Rim 1, 14 sl.). Propovijed ovdje još nije pridržana slavlju tajne vjere. Ona je javna i upravlja pogled na sve: „Promislite sadašnje vrijeme“ (Rim 13, 11), tema je i moto svake propovijedi. Nema privilegija s obzirom na spasenje (usp. Mt 8, 11).

Osobito u Djelima apostolskim pokazuju se posljedice ovog razumijevanja: Riječ teži prema javnim mjestima (Dap 17, 17 sl.) i tamo se eksponira. Propovijed kao javni govor nije samo izla-

ganje Pisma, nego izlaganje stvarnosti i svijeta na temelju Pisma i Tradicije. Ukoliko se Evandjelje hoće tumačiti suvremeno, u dimenzijama urbane kulture i razuma, ono još uvjek prepostavlja, što se ovdje pokusno i u istodobnom znanju o problematici pojma naziva *politička propovijed*.

Na početku nije se ni u kojem slučaju mislilo na prilagođavanje, s neizgovorenom željom da bi se htjelo suodređivati. Mnogo više bilo je prijašnje kršćanstvo toga svjesno, da ono ne može „svijetom ovladati“ (Franz Overbeck). Radilo se o upletanju i protivljenju, dakle također i o pri-znavanju i o životnom svjedočenju tamo, gdje je naviještanje vodilo u konflikte s javnim mišlje-njem i vlastima. Ovo podcrtava tajanstveno Otkrivenje u dramatičnim slikama: Propovijed poziva na otpor protiv drske zloupotrebe carske vlasti.

Samo Raspeti, koji je znak „kojemu će se protiviti“ (Lk 2, 34), može biti predmet javnog što-vanja i aklamacije, takva je bila apokaliptička Radosna vijest treće generacije kršćana. Najstarija kršćanska propovijed protivi se arhajici, koja sve do naših dana i dalje djeluje prikriveno i u kojoj se politička i mitska moć prožimaju, podupiru i međusobno legitimiraju.

Promijenjeni odnosi

U 4. stoljeću, s Konstantinom, odnosi se iz temelja mijenjaju. U svom zahtjevu za javnošću proganjeno kršćanstvo postaje sad službena religija i metafizičko uporište carskog zahtjeva za vlašću. Istodobno, izvorno kritički moment kršćanske propovijedi prema vlasti potpada pod opću sumnju. Ne više kao prije pod sumnju subverzije, nego pod sumnju krvovjerja i pobune. Stigma nedozvoljenog od ovog vremena prividno je neugasivo povezana s političkom propovijedi .

Ali vremenski i kritičko-socijalni (dakle politički) interes propovijedi može se pozvati isto tako na vrlo rane i značajne uzore. – Ambrozije već u 4. stoljeću, ili Facund iz Hermanjane u 6. sto-ljeću. Nekoć je naviještanje bilo ne samo u svojoj kršćanskoj slobodi i samostalnosti prepoznato i dojmljivo branjeno (Ambrozije), nego je postalo važnim elementom u gradskom samorazumijeva-nju i u svom stremljenju prema neovisnosti.

Značajniji od ovakvih pokušaja otvaranja izvan kruga vjernika bio je Augustinov utjecaj, kojega je inspirirao Ambrozije, u čijoj je snažnoj tendenciji bila nakana, kršćanstvo i politiku, kr-šćansku propovijed i svjetsko kraljevstvo rastaviti strategijski. Ova podjela je bila nužna da bi se Konstantinovoj ideologiji o carstvu, pošto je upadom Alarika i padom Rima (410.) izgubila svoje uporište, sada oduzelo i teološki tlo.

U protupotezu povijest i politika prijetile su da postanu mjesta samo-otuđenja i otuđenja od Boga. Kršćansko naviještanje ispušтало ih je u sve većoj mjeri i povlačilo se u onostranstvo povijesti, u opće i u čisto duhovno područje. Distancirani odnos, što ga propovijed do danas održava prema povijesti i politici, stoji u vezi s ovom kontrapozicijom, koju je Augustin s Platonom i Plo-tinom zauzeo nasuprot svim povijesnim, političkim i socijalnim realitetima.

Evandjelje u gradu

Ne može se raditi u ovoj skici o kronološki točnom pregledu, nego samo o jednom brzom prolazu kroz povijest i o poentiranom obuhvaćanju onoga, što propovijed kao javno-politički go-vor obilježava. Pri tome zasluzuјe nasuprot ranim skretnicama, koje je postavio Augustin, da se osobito istakne period, koji se brinuo za iritaciju i stalni nemir: period sve-europskog pokreta putujućih i evangelizirajućih propovjednika. Usred „evandjeoskog pokreta“ 12. i 13. stoljeća i odlučni da prekinu s feudalnim svijetom ondašnjeg monaštva i njegove misionarske djelatnosti, prosjački redovi bili su spremni na gotovo savršenu prisutnost u upravo nastajućoj građanskoj kulturi, i za to sposobni na temelju fleksibilnosti njihovih pravila.

Samo obvezni prema Riječi Božjoj, protiv krivovjerskog posezanja, sudjelovali su u sve većoj mjeri u tome da pišu kartu gradsko-građanske slobode ili također da šire pametne životne prakse, kao *artes moriendi*. Kasnosrednjovjekovni plesovi smrti na zidinama Bazelskog dominikanskog samostana bile su *biblia pauperum politica*, naslikane propovijedi, koje su bile od značajnog utjecaja na javni život grada i daleko iznad toga.

Također ni reformacija nije bila bez posljedica za političku propovijed. Potaknuti tiskom knjige bili su reformatori u najmanju ruku na početku vođeni interesom, da bi svi trebali moći sudjelovati u jednoj po propovijedi stvorenoj javnosti, i biti obvezani općim građanskim krepostima. Ovaj ranoreformatorski impuls s Wittenberškim nemirima (1521/22) bio je, kako je poznato, ne samo zaustavljen, nego okrenut u svoju suprotnost.

Na koncu – prije svega u pietističkom protestantizmu – naviještanje je bilo isključivo okrenuto čovjekovoj nutrini. Ono je izbjegavalo javni prostor kao zabranjenu zonu i prepustilo ga je – dualistički: dva kraljevstva, politici i njezinoj retorici. U crkvi protureformacije političko nije uopće posjedovalo nikakvu bazu, kao pojam demokratsko-prosvjetiteljskih društava. U narodnom i mjesnom katolicizmu preživjelo je najčešće samo u pred-modernom obliku: kao sredstvo reprezentacije ili jednostavno samo populistički.

Iza Koncila

Drugi Vatikanski koncil sažeо je i precizirao za pastoral ono što je u međuvremenu s početkom 20. stoljeća krenulo u Katoličkoj crkvi s obzirom na socijalnu osjetljivost, društveni optimizam i laički aktivitet, da bi se to u jednom promišljenom, kritičkom katolicizmu iza rata ponovno oživjelo.

U tijeku općesvjetskog političkog senzibiliziranja Koncil je postavio nova mjerila. Opisao je čovjeka kao društveno biće (*Dekret o apostolatu laika*, 18; Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*, 42); zahtijevao odraslu vjeru (*Dogmatska konstitucija o Crkvi*, 35), podcrtao njegovu suodgovornost za procese u stvaranju mišljenja (*Laički apostolat*, 14), naglasio kako konstruktivni tako i kritički odnos između Crkve i društva (*Gaudium et spes*, 42), i podigao teološki vrijednost javno-političke egzistencije kršćanina (*Gaudium et spes*, 43).

Čak i ako se to nije izričito diskutiralo, a kamoli obznanilo: u koncilskom procesu propovijed postaje prirodno sastavni dio upravo ove nove otvorenosti i zrelosti u Crkvi i za svijet.

Osobito u postkoncilskim baznim zajednicama u crkvama Trećeg svijeta propovijed je postala mostom između kulturnih i političko-socijalnih zajednica kao i mjesto rasprava koje nastaju, ako razmišljanje o vjeri i situacija ugnjetavanja nisu više umjetno zaštićeni, nego se spontano jedna prema drugoj odnose.

Danas se u cijelom svijetu, osobito u crkvama siromašnih, šulja militantni tradicionalizam koji se bavi time da ponovno zatvori „prozore“ Ivana XXIII. i politički reflektiranim Evangelju pruži otpor masivno naglašene pravovjernosti. U fazi relativizacije Koncila u ovoj zemlji bi trebao dominirati osjećaj da bi naviještanje trebalo služiti samo vjerskom slavlju i harmoniji u zajednici. Naočigled takvim tendencijama govorio je Johann Baptist Metz o opasnosti „samo-privatizacije“ kršćanskoga, dok je Dietrich Bonhoeffer već 1932. nešto sličnoga dijagnosticirao i u tome istodobno vidio važan razlog za kasnije zakazivanje crkava u nacional-socijalizmu: Crkva treba odvraćati, produbljivati, oplemenjivati... Tim ona stoji na periferiji, a ne u centru života (*Bit Crkve*, München 1971, 24).

Ponovno razmišljanje

Predodžba da se religija i društvo, vjera i politika mogu dijeliti, mogla bi u pred-modernom vremenu i onda ponovno u kritičkom novom vremenu imati izvjesno pravo. Najranije kršćanstvo joj se nije udvaralo, a u međuvremenu ona je postala jednostavno naivna. Naravno moderna je uporna u sekulariziranju, tj. u raspletu religije i društva, vjere i politike. Ali najkasnije od analize Maxa Webera znamo da postoji „unutarsvjetska“ religija, koja ne nosi više nikakve eksplisitno religiozne crte. Svugdje su u planu konkurirajući *bogovi*, koji su se čvrsto etablirali u društvenim sporazumima, u načinu kako se producira, konzumira i dijeli i koji srca ljudi u smislu onoga *što nas se bezuvjetno tiče* osvajaju (Paul Tillich, *Definicija religije*).

U prostoru koji služi za bogoslužje, čak ako je on u stanju inscenirati neku alternativnu stvarnost, ostaje ovaj imaginarni svijet svugdje prisutan. On nije zaustavljen na crkvenim vratima ili u slavljenju Euharistije mistički pretvoren. Nego, ako bismo htjeti kultivirati religioznu privatnu sferu, koje više takve nema, a da bi ona bila stvarna, moralo bi se za nju tek izboriti, to konačno ne bi značilo ništa drugo nego sudjelovati u rastućem propadanju religioznoga i javnoga života, tj. dopustiti da političko u Crkvi propadne.

Pretpostavi li se da kršćanska propovijed ne treba služiti općem blagostanju i čistoj izgradnji zajednice, doći će se, kod ovakvog stanja stvari, do zaključka da su zadaci za naviještanje postali u svakom slučaju komplikirani. Božje službe sa zabavnom vrijednošću i propovijedima, koje „se sviđaju“, moguće je da su već osuđene na neuspjeh, jer one samo poslužuju mustre očekivanja koje su drugi producirali i tako tjeskobe ljudi dalje nastavljaju, umjesto da uvjete našega života kritički propitaju pred forumom vjere (usp.1 Iv 4, 1).

Pastoral kontraproduktivan?

Da bi se još jednom podvuklo: Ako propovjednik neće i sam postati dio nekog kolektivno-stranog utjecaja ne smije se podložiti prividnim rastavama između javne i privatne, svjetovne i duhovne, religiozne i profane sfere. On je prisiljen ova različita područja imenovati i između njih posredovati, tj. mora postati političan. S tim u biti nije ništa drugo rečeno, nego da se naviještanje vjere mora prestati baviti samo vjerom i njezinom biblijskom i liturgijskom okolinom. Kriza Crkve i vjere u međuvremenu su u svakom slučaju postale tako akutne i želja zajednica – čija je struktura uz to veoma nepovoljna i odgovarajuće „okolnosti“ preteške – za mirom je tako općenita da bi se ovdje zastupane pozicije mogle osjetiti kao pastoralni luksuz i povrh toga kao kontraproduktivne. Sljedeće teze ne bi si ipak trebale dopustiti da izbjegnu temu *političke propovijedi*: da bi prestrašenoj i katkada gotovo blokiranoj Crkvi pokazali i druge perspektive kao provjerene, koje bi pomogle vlastitu situaciju bolje razumjeti i pri tome iz vida ne izgubiti stanje društva, koje već dugo boluje od svog sekulariteta i „neuspjelog oslobođenja“ (Detlev Claussen).

Teze

I. Crkva je u naviještenoj riječi prozvana: *Ek-klesia*. Ovo njezino posebno mjesto nema ona za sebe, kao ni Krist za samog sebe (Rim 15, 3) nego „za druge“, koji nisu kršćanski vezani, ali često ne znaju koliko „religiozne“ su njihove potrebe, koliki je „politički“ prostor što im ga Crkva otvara, ako je ona doista Crkva, dakle ako je tu za ljudi.

II. „Tko poznaje samo Crkvu, taj ne poznaje ni Crkvu“ (J. B. Metz, *Memoria passionis*, Freiburg 2006, 187).

III. Propovijed nije po tome politička, ako se bavi neposredno političkim temama ili ako se uključuje u dnevnu političku prepirku i svrstava u stranku, po čemu je trajno postajala omrznutom;

nego ako omogućava da bude spoznatljiva i shvatljiva, u čemu i zašto je Crkva izdvojena i izazvana, ne načelno, nego ovdje i sada. Zato je potrebna u najširem smislu riječi „politička analiza“.

IV. Naviještanje je centralni zadatak Crkve i istodobno ostvarenje svake pojedine zajednice, koja ne može biti samo objekt zbrinjavanja i poučavanja, čime bi svemu proturječila, što Isusovu Crkvu od početka odlikuje. Zajednica ostaje pitana i u izvjesnom smislu suodgovorna, također i u homiletičkom poslu. Ova je subjektivna uloga slušatelja propovijedi, koja se ne iscrpljuje u mogućnosti laičke propovijedi, konstitutivni moment politički svjesnog naviještanja. Politička propovijed sačinjava javnost zajednice i zahvaljuje joj se, a da ne bude pusti odraz zajednice.

V. Od baze izolirana i netaknuta propovijed zajednice, iako bi bila djelotvorna s obzirom na javnost i od crkveno-političkog interesa, ne bi bila politička u ovom ovdje mišljenom teološkom smislu, ako bi imala masovnu publiku, ali nikakve stvarno uključene slušatelje.

VI. Nisu propovijedi političke, jer im se preko radija ili televizije otvaraju kvalitativno nove javnosti i javnost medija ne postaje kršćanska, jer se propovjednicima stavlja na raspolažanje mjesto emitiranja. „Medij“ prije „iskriviljuje“ ono što je prema Marshall McLuhan-u „vijest“ propovijedi – pošto ih se privatizira.

VII. Što odlučnije propovijed nastoji da kaže *Bog* i pri tome Božje ime ne prepušta dopadljivoj retorici ili „zdravom“ religioznom ukusu, tim je više politička. Jer govoriti samo o Bogu može ona, ako ga istodobno oslobodi od njegovih suptilnih prisvajanja i javnih klišeja i ponovno ga u njegovoj izazivajućoj prisutnosti, a ne posvjetovnjačljivoj jedinstvenosti, učini spoznatljivim i posreduje ga.

VIII. Informacijska i komunikacijska vrijednost Biblijске vijesti krajnje je malena, ako izvana ne pritječu nove vijesti, slike i teme. I stoga je propovijed tu. Ova nije ni u kojem slučaju tu da posreduje slušateljstvu osjećaj da nismo od jučer. Mnogo više je namjena propovijedi da prioritete Evandelja u shvaćanju vremena dovede do izražaja, dakle tumači „znakove vremena“ (*Gaudium et spes*, 4;11). Bez političke hermeneutike to je potpuno nemoguće.

IX. Ljudi koji se daju manipulirati mišljenjima i modama su kao oni koji se ne suprotstavljaju pritiscima javnog života u teološkom preciznom smislu „grešnici“. Oni su najčešće anonimni, jer podliježu jednom strukturalnom grijehu, ali ipak grešnici, jer odbijaju slobodu djece Božje i podlažu se modernom „ropstvu“ (usp. Rim 8, 21), „ropstvu svijeta stvari“ (*Gaudium et spes* 57). Budući da o tome ne šuti, politička propovijed pripada, koliko god udaljeno, u staru tradiciju propovijedi pokore, čiji proročki nemir i inovatorsku namjeru dijeli.

X. Bilo je principijelno i od početka nalog naviještanja vjernike oslobođiti od struktura besvjescnosti i ovisnosti i ukazati na skoro dolazeće spasenje: „Obratite se i vjerujte Evandelju“ (Mk 1, 15); „činite pokoru“ (Dap 3, 19). Ovu vijest zastupati pred današnjom stvarnošću i tumačiti – ne moralizirajući, nego analizirajući točno situaciju – jedan je od glavnih zadataka propovijedi, i ona je, jer ima u vidu društvenu cjelinu, a ne pojedinca, „politička“, svejedno, da li se pridjev smatra osobito prikladnim ili ne.

Iz *Der Prediger und Katechet* 3/2010.,
preveo: fra Živko Petričević

ODRŽAN SUSRET SVEĆENIKA BOSNE I HERCEGOVINE

U srijedu, 2. lipnja u župnoj crkvi na Kupresu održan je jednodnevni Susret svećenika Bosne i Hercegovine. Na Susretu su sudjelovali svi biskupi Bosne i Hercegovine kao i apostolski nuncij u BiH nadbiskup Alessandro D'Errico, a priključio im se i biskup kotorski mons. Ilija Janjić sa svojim svećenicima te biskup iz Indije mons. Devprasad John Ganawa. Uz biskupe su bili i dvojica franjevačkih provincijala iz Sarajeva i Mostara fra Lovro Gavran i fra Ivan Sesar te oko 350 svećenika iz svih krajeva Bosne i Hercegovine, među kojima i nekoliko grkokatoličkih svećenika na čelu sa svojim vikarom protovjerejom Mihajlom Stahnekom, kao i brojni vjernici župe Otinovci-Kupres.

Nakon molitve Srednjeg časa, koju je predvodio predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Franjo Komarica, uslijedilo je prigodno razmatranje generalnog vikara Banjolučke biskupije mons. dr. Anto Orlovac dok je pripravu za sakrament pomirenja predvodio franjevački provincial Bosne Srebrenе fra Lovro Gavran. Molitvu krunice, tijekom koje će svećenici razmišljati o otajstvima svjetla, animirao je župnik iz Studenaca don Ivo Šutalo.

Vrhunac Susreta bilo je svečano Euharistijsko slavlje koje je predslavio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz susavlje svih biskupa i svećenika te sudjelovanje vjernika. U prigodnoj uvodnoj riječi kardinal Puljić je izrazio radost zbog zajedništva u Euharistijskom slavlju u Svećeničkoj godini ističući kako je Sveta misa najveći izraz zajedništva svećenika, biskupa i redovničkih poglavara. „Ovim zajedništvom šaljemo poruku zajedništva Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini, ali i pozitivnu poruku našim vjernicima kao i svim građanima ove zemlje. Neka nas ne zbuni ova medijska i politička kritička kampanja prema slabostima svećenika. I prije su bile te slabosti, ali ih sada valja razotkriti kako bi se dogodila duhovna obnova u nama i među nama“, kazao je kardinal Puljić izražavajući uvjerenje da će ova kampanja potaknuti i uzbiljiti svećenike kako bi istinski pročistili stavove i životna načela, grijeha i pogreške te živjeli vjerodstojnije i svjedočkije. „Prilika je da zahvalim Bogu za vas; da zahvalim vama za svaku ljubav osvijedočenu žrtvom i vjernošću u služenju i poslanju Crkvi na ovim prostorima“, rekao je kardinal Puljić zaželjevši da njihova skrušenost na početku Mise takne božansko Srce Isusovo kako bi se obnovili po Srcu Njegovu jer je on blaga i ponizna srca.

Homiliju je izrekao predsjednik Vijeća za kler BK BiH mons. dr. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski. Oslanjajući se na poziv proroka Jeremije, o kojem je bilo riječi u prvom čitanju ((Jr 1,4-5. 17-19), biskup Perić je kazao kako prorok Jeremija iznosi nekoliko činjenica svojstvenih svakomu Božjem duhovnom zvanju od toga da postoji u pozvanima neki osjećaj Božje blizine preko Božjeg poznавanja pozvanoga od njegova začeća preko posvećenja pozvanoga da služi Bogu do postavljanja za proroka svim narodima. Na temelju toga pojasnio je i današnje poslanje svećenika kojemu je dan dar i zadatak poučavanja. Tumačeći drugo čitanje iz poslanice Hebrejima progovorio je o dar i zadatku posvećivanja, a zatim na temelju evanđeoskog odlomka (Mk 1, 14-20) o daru i zadatku upravljanja.

„I mi smo, braće, dozvani s raznih strana, gora i jezera, u svećeništvo. I nitko se ne može smatrati dostojnim tolikoga i takvoga dara. Koliko god to bila Božja inicijativa i odluka, a naš pristanak i suradnja, činjenica je da duhovna zvanja niču iz obitelji koje djecu vole i odgajaju, u kojima se Boga poštije i ponizno moli, Gospin zagovor krunicom prosi, sakramenti primaju, Božje zapovijedi opslužuju i odvažno se protiv svjetovne struje boru. Sveti župnik arški sve je vlastitim primjerom potvrđivao i pozivao“, kazao je biskup Perić ističući zahvalnost Svetom Ocu Benediktu

XVI., koji je proglašio Svećeničku godinu. „Pratio nas je svu godinu, iz tjedna u tjedan, svojim očinskim porukama, govorima, pismima. A možda se nije nikada naslušao tolike medijske vike zbog nekih prezbiterских bludorija kao ove godine. Neka nam oprosti! Stoga ova je Svećenička godina i svima nama poziv na temeljit ispit svećeničke savjesti i ozbiljna opomena da se progledamo u ogledalu Božjega milosrđa, ali i Božjih zahtjeva i svojih prezbiterских obećanja. Ispitajmo sebe koliko smo ostali privrženi svomu pozivu i poslanju - vjerni Kristu, vjerni svećeništvu. Ostavimo grješne mreže i veze na morskom žalu ovoga svijeta! Neka nas od njih Krist svojom božanskom ljubavlju zauvijek rastavi i k sebi privuče! Neka nam on, veliki Velesvećenik, vradi izvorno svećeničko srce i lice, koje je i blaćeno i ranjeno! Neka ljudi na tome licu svakodnevno gledaju tragove Božje prisutnosti“, istaknuo je biskup Perić.

„Svećeniče Kristov! Hvala ti za svaki trenutak tvoga svećeničkog služenja Bogu i njegovoj Crkvi, za tvoju molitvu i patnju. Neka te prožima svijest da si Božji svećenik puna 24 sata na dan. Ako ti nitko ne oda priznanja za tvoje odano služenje Crkvi, Bogu i rodu, budi osnažen Božjom prisutnošću i moli Oca nebeskoga da ti on uzvrati u tajnosti tvoga bića. Budi ustrajan na svome svećeničkom putu“, kazao je na kraju propovijedi biskup Perić.

Nakon homilije svećenici su obnovili obećanja koje su dali na ređenju; da će, pod vodstvom Duha Svetoga, neprestano vršiti svetu službu svećeništva kao prezbiteri i kao čestiti suradnici biskupskoga reda brinuti se za Božje stado; da će pobožno i vjerno po predaji Crkve slaviti Kristova otajstva na hvalu Božju i posvećenje kršćanskoga naroda; da će dostoјno i mudro obavljati službu riječi propovijedajući Evangelje i izlažući katoličku vjeru te da će se danomice sve tješnje povezivati s Kristom, vrhovnim svećenikom, koji je Ocu prinio sebe kao čistu žrtvu, te se s njime posvećivati za spasenje ljudi.

Na kraju Mise nazočnim biskupima i svećenicima obratio se nuncij D'Errico ističući kako je vrlo radostan što sudjeluje na Svećeničkom danu, čija važnost mu je postala očita već od prvoga trenutka kad je o tome dobio vijest. „Ova inicijativa je od posebne važnosti za Crkvu u Bosni i Hercegovini, ne samo zato što se uklapa u kontekst Svećeničke godine, koju je proglašio Sveti Otac Benedikt XVI., nego također jer je praktično prvi put da je organiziran Svećenički susret u Bosni i Hercegovini na nacionalnoj razini“, istaknuo je nuncij D'Errico zahvalivši - kao Papinski predstavnik - svima koji su doprinijeli njegovu ostvarenju i izražavajući želju da iz ovoga Dana proizidu dobri plodovi za svećenike i za Crkvu u Bosni i Hercegovini.

Nuncij D'Errico je potom pročitao Poruku Svetog Oca naslovljenu na biskupa Komaricu kao predsjednika Biskupske konferencije, a potpisao ju je kardinal Tarcisio Bertone, državni tajnik Njegove Svetosti. U Poruci se ističe da je Sveti Otac Benedikt XVI.. s radošću primio vijest da će se 2. lipnja u Kupresu, po prvi put održati nacionalni susret svećenika iz čitave Bosne i Hercegovine te da od srca pozdravlja sve sudionike od domaćina susreta kardinala Puljića preko časne braće u biskupstvu i dragih svećenika do svih vjernike koji ih prate svojim molitvama.

„Draga braćo u svećeništvu, pri kraju ove godine posvećene svećenicima vi ste se još jednom okupili kako biste zajednički potvrdili svoju vjernost Isusu Kristu koji vas je pozvao iz vašeg rodnog doma i poslao da po čitavom svijetu budete glasnici Božje ljubavi i istine. Ne znamo zašto je odbrao baš nas, ali je sigurno da s nama ima poseban plan. Stoga je za svećenika bitno da ima potpuno povjerenje u Gospodina. To povjerenje raste iz osobne molitve. Tako predan u volju Božju, oslonjen na Krista i ojačan molitvom svećenik može biti istinski svjedok. Dragi prijatelji, svjedočiti svetošću života za nas ima posebnu važnost. Sjeme zvanja koje je u nas posijao Bog treba donijeti plodove i novih duhovnih zvanja. Želimo vas potaknuti da molitvom i primjerom zalijevate sjeme koje je gospodar žetve posijao u srcima mladića i djevojaka da ga slijede izbliza u posvećenom životu“, stoji u Poruci Svetog Oca koju je potpisao kardinal Bertone.

Biskupi i svećenici, okupljeni na Kupresu, uputili su brzojav papi Benediktu XVI. koji glasi: „Sveti oče! Na svršetku Svećeničke godine, koju je vaša svetost najavila lani na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, u povodu 150. obljetnice smrti svetoga župnika arškoga, zaštitnika svih župnika, prezbiteri, biskupijski i redovnički, koji djeluju u dušobrižništvu Crkve u Bosni i Hercegovini, svjesni da je „svećenik ljubav Isusova Srca”, okupljeni na Kupresu na svome bratskom susretu i predvođeni svojim pastirima i poglavarima, da slave sakramente pomirenja i euharistije, da obnove svoja svećenička obećanja i izraze svoju potpunu vjernost Kristu, Sinu Božjem, u Duhu Svetome, i njegovoj Crkvi, pod zaštitom Marije Djevice i Bogorodice, dok iskazuju Svetosti Vašoj osjećaje sinovske zahvalnosti i vjernosti mole apostolski blagoslov za sebe i za vjernike koji su im povjereni“, stoji u brzojavu Svetom Ocu.

Susret je završen zajedničkim objedom i druženjem. (kta)

ISPIT SAVJESTI *na susretu svećenika BiH (Kupres, 2. 6. 2010.)*

*Nebeski naš Oče, ti si prebogat milosrdem,
i ti najbolje poznaješ moje srce.
Znaš koliko te želim ljubiti i služiti ti
u twojoj Crkvi i tvome narodu.
Također znaš koliko sam slab
i kako mi je teško živjeti ponizno i skromno,
u poslušnosti, siromaštvu i čistoći,
u vjeri, nadi i ljubavi,
u vjernosti i postojanosti.
U pripremi za sakrament pomirenja,
što ga je svojoj Crkvi ostavio tvoj Sin,
Gospodin naš Isus Krist,
molim te, pošalji Duha Svetoga
da prosvijetli moj um,
da spoznam svoje mane, grijeha i propuste.
Neka mi Tvoj Duh prožme duh, dušu i tijelo
da se iskreno pokajem
što uvrijedih tebe i što ranih Crkvu,
da dostoјno i potpuno ispovijedim sve svoje grijeha
i primim tvoj oprost i snagu.
To te molim po Kristu Gospodinu našemu. Amen.*

Uzoriti oče Kardinale,
preuzvišeni oci biskupi,
draga braćo svećenici!

Don Anto Orlovac je u svom razmatranju iznio sve bitne elemente naše svećeničke službe, koje moramo imati u vidu prigodom pripreme za sv. ispovijed. Pa ipak, zadržimo se još nekoliko trenutaka na ispitu savjesti!

Svima nam je jasno da je ljubav prema Bogu i čovjeku – onako kako je Krist nas ljubio – temeljni, vrhovni i sveobuhvatni zakon kršćanskog morala. Jesmo li živjeli u skladu s tim zakonom?

Nama je u našim propovijedima uvijek lakše moralizirati, nego naviještati Krista i njegovu radosnu vijest spasenja.

Svjesni smo da smo svi grešni ljudi, ali kako nas uz nemiri i povrijedi svaki spomen naše grešnosti. Zašto?

Znamo dobro da što je neki čovjek bolji, savršeniji i svetiji, to je svjesniji svoje grešnosti i to se bolje, dublje i iskrenije kaje – i obratno: što je gori i nesavršeniji, to manje zapaža svoje grijeha, to se manje kaje, i to više traži tuđe pogreške i razglašuje tuđe mane. Po tome možemo najlakše prepoznati s kakvim ljudima imamo posla, ali također i kakvi smo mi sami.

Svećenik sam. Bog me predodredio, izabrao i pozvao između ljudi i posvetio me da služim Njemu u povjerenim mi ljudima.

Jesam li bio svjestan svoga predodređenja, izabranja i poziva ne samo u službenim nastupima nego i u svagdanjem životu i radu, u privatnim razgovorima i neslužbenim nastupima?

Jesam li djelovao u skladu sa sviješću da je Božji dar sve što jesam, što znam, što mogu i što imam – ili sam se postavljao kao da sve to meni pripada po prirodi ili mojom zaslugom?

Jesam li bio Bogu zahvalan ne samo u molitvi, nego i uopće u životu, za sve njegove milosne darove – pa i za one koji me obvezuju na žrtvu i samozataju?

Jesam li čovjek molitve, koji ne moli tek zato da ispuni zakon i obvezu, nego iz ljubavi i zahvalnosti prema trojedinom Bogu, prema Majci Božjoj, svetim anđelima i cijeloj Crkvi u nebeskoj slavi?

Nisam li katkada podcjenjivao usmenu molitvu kao uzaludno ponavljanje istih riječi, pa je zato i zanemarivao?

Nisam li u molitvi čitao liturgijske tekstove rastreseno i bez razmišljanja, pa tako i njih obezvrijedivao?

Koliko sam vremena dnevno svjesno i dosljedno posvećivao molitvenom čitanju Božje riječi, razmatranju i meditaciji?

Nisam li i od toga olako odustajao zbog manjka sabranosti i zbog pretpostavljanja vidljivih, opipljivih i mjerljivih aktivnosti molitvi, čiju je vrijednost teško procijeniti?

Jesam li sv. misu slavio svaki dan, pobožno, polagano, meditatивno – ili na brzinu, kao neku sporednu dužnost?

Jesam li oduševljeno propovijedao Krista i njegovo Evanđelje, ili sam koji put više prodavao svoju pamet?

Jesam li se znao duže zadržati u stavu zahvalnosti za Kristovu euharistijsku prisutnost u meni, upuštajući se s Njim u prijateljski razgovor duše?

Jesam li bio umjeren u jelu i piću? Nisam li svojom neumjerenosću davao loš primjer i drugima?

Jesam li bio razborit u izražavanju? Nisam li ponekad i sablažnjavao ljudi svojim neodmjerenim rječnikom?

Jesam li bio skroman u odijevanju, u izboru automobila, tehničkih pomagala itd. – ili sam se želio pokazati luksuznijim izborom?

Ne događa li se da mi misno ruho bude lošije kvalitete od civilnog odijela?

Je li mi svečanje i dostojanstvenije uređena crkva i sakristija – ili župni ured i moj stan?

Kako sam primao stranke? Suviše službeno? Nervozno? Dvolično? Farizejski? S visoka? Oholo? Prkosno? Provokativno? Interesdžijski? Neuljudno? Grubo?

Kakav je bio moj odnos s djecom, s malim, siromašnim, neukim ljudima, s dosadnim, sa

slaboumnim, sa prosjacima, sa hendikepiranim, bolesnim, sa prezrenim i odbačenim, s poniženim i uvrijeđenim...?

Kako sam se postavljao prema bogatašima, velikašima, predstavnicima vlasti, prema utjecajnim ljudima i medijima: jesu li takvi imali privilegiran položaj kod mene u odnosu na one druge?

Kakav je bio moj odnos prema osobama drugog spola: je li bio dostojanstven, čedan, na izgradnju meni i njima? Je li bio uzoran ili zazoran? Da nije bio grešan i sablažnjiv?

Koliko sam se trudio oko čistoće misli, pogleda, gesta i sveukupnog ponašanja?

Koliko su moje riječi i moje ponašanje doprinosili učvršćenju pozitivnih moralnih stavova u mojoj okolini i u društvu uopće?

Koliko sam iskreno poštivao svoje pretpostavljene: od najnižega, pa do najvišega?

Nisam li ih možda i sumnjičio, ogovarao, klevetao i vrijedao?

Jesam li poštivao dostojanstvo svakoga čovjeka, od djeteta, pa do starca?

Kako sam se odnosio prema svome kapelanu i drugim podložnicima?

Jesam li poštivao tuđu imovinu i jesam li savjesno upravljaо zajedničkom, crkvenom, odn. samostanskom imovinom.

Jesam li uvijek poštivao nakane darovatelja?

Jesam li uvijek i prema svakome bio istinoljubiv i vjeran i u najmanjim stvarima?

Jesam li bio lakom, zavidan, ljubomoran, nezasitan u svojim prohtjevima i neumjerenim željama?

Jesam li dosljedno kontrolirao svoje negativne sklonosti i reakcije?

Je li načelo moga djelovanja bila nekakva ljudska pravda ili iskrena kršćanska ljubav?

Jesam li u dobrim odnosima sa svim ljudima?

Jesam li znao oprostiti – i jesam li oprostio svima?

Jesam li znao moliti za oproštenje?

Stavljam li se rado ljudima na raspolaganje za sakrament pomirenja?

Pristupam li sam rado i redovno sakramentu pomirenja?

.....

Fra Lovro Gavran, OFM

Izlaganje na susretu sa generalnim tajnicima (Sarajevo, 25. 6. 2010.)

MISIJSKO DJELOVANJE BOSANSKIH FRANJEVACA DANAS

„Podite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode krsteći... i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio“ (Mt 28,19). Crkva je pozvana otvoriti se cijelom čovječanstvu: „Imam i drugih ovaca koje nisu iz ovog ovčnjaka. I njih treba da dovedem; i glas će moj čuti“ (Jv 10,16). Crkva postoji da bi evangelizirala ne samo one koji već poznaju Krista, nego također preko granica vjere „određena da se raširi u sve krajeve zemlje“ (LG 9).

„Vjerni tom poslanju koje je Gospodin Isus povjerio Crkvi, nama, Manjoj braći, pozvani smo obznanjivati Evangelje u svijetu. Misija „ad gentes“ je dio naše karizme. Slaveći

milost početaka, ne možemo prekrižiti ruke pred tom hitnošću našega poziva Manje braće: „poći preko naših granica“ („S istinitošću i otvoreni budućnosti“, Fra Josea Rodrigueza Carballa, Kapitul 2009.).

Gоворити о мисијском послању франђевача у Босни значи понаприје сагледати друштвени контекст у којем они дјелују. Стога, када је говор о мисијском послању франђевача у Босни, потребно је пред самима собом и пред свима онима који долазе у Босну или очекују од нас, босанских франђевача, извјештаје о дјелovanju „ad gentes“, поставити пitanje: Што то за босанске франђевце значи *poći preko naših granica*?

1. Najnovije smjernice Franjevačkog reda, govoreći о misijama „ad gentes“, конкретизирају one destinacije које су стoljećima prepoznatljive као мисијска подручја: „Imajući na umu што потврђују Generalne konstitucije i Statuti, нека Generalni ministar i Definitorij nastave потicati sve jedinice да сурађују у evangelizatorskoj misiji Svetе земље, коју сматрамо најважнијом меđunarodnom misijom Reda. Нека свака јединица сирађује шалjući браћу која жеље пружити одређено vrijeme služenja u Kustodiji Svetе емље за развој evangelizatorske misije, коју је сам sv. Franjo започeo. Нека Generalni ministar i Definitorij nastave потicati sve jedinice да сирађују, slanjem браће, s misijom Maroko, коју сматрамо izvornom misijom Reda, започетом svjedočenjem prvih mučenika. Нека Generalni ministar i njegov Definitorij потицу све јединице да сирађују, ekonomskom potporom i slanjem osoblja, s браћом Afrike, где se предвиђа značajan rast Reda, i нека охрабрују јединице Afrike da буду мisionarske na svom Kontinentu“ („Nositelji dara Evandelja“, Rim – Zagreb 2009.).

Franjevačka provincija „Bosna Srebrena“ trajно је prisutna u ovim projektima Reda. Prisutnost браће u Africi: fra Miroslav Babić i fra Juro Tokalić u Keniji; fra Ivica Pavlović u Maroku; fra Ivica Perić u Ruandi i u Albaniji. fra Hil Kabashi i fra Andelko Kamenčić to потврђује. Solidarni smo s браћом u misijama, dajući ekonomsku potporu prema svojim mogućnostima. Budući da smo pastoralna provincija највећи dio помоći prikupljamo preko župnih zajednica i tu vrstu potpore ујединjuјемо као помоћ misijama cijele mjesne crkve. U okviru takve помоći франђевци na župama motiviraju djecu, mlade i druge župljanе да kroz manje projekte прикупљају financijsku помоћ za misije. Na razini Provincije ili pojedinaca sudjelujemo u posebnim projektima – gradnja škola i sirotišta. Franjevački svjetovni red također je solidaran s ovom vrstom помоći. Ne zaboravljamo ni своје misjonare mučenike (fra Vjeko Ćurić).

2. Kada постављам пitanje što то значи „*poći preko naših granica*“, time жељим naglasiti još veće i možda потребније дјелovanje босанских франђевача на просторима Bosne i Hercegovine u којој se може дјеловati „ad gentes“, „*poći preko naših granica*“ a da se не izlazi iz ograničenog prostora države Bosne i Hercegovine. Bosna i Hercegovina je jedna od najspecifičnijih zemalja na svijetu. Taj je контекст označen s nekoliko značajki.

Bosna i Hercegovina je nacionalно и religijski (jer su ovdje nacije konfesionalno određene) podijeljena država i društvo, s teškim traumatiziranim povijesnim naslijedjem svih njezinih stanovnika, па је пред франђевцима izniman rad na помирењу које неће остати на razini deklarativnog nego izlaziti из same vjere i duha Isusova evanđelja, kao i Franjina duha.

Pokušат ћу потврдити одговор на gornje pitanje smjernicama u obnovljenom „Statutu papinskih misijskih djela“ које је objavio Ured Kongregације за evangelizaciju naroda, 26. lipnja 2005., gdje u 3. članku стоји napisano: „*Predanost misiji Crkve prakticira se svjedočenjem života, naviještanjem Evandelja, uspostavom mjesnih Crkava i njihovim radom na inkulturaciji, putem među-religijskog dijaloga, formiranjem savjesti radi prakticiranja kršćanskog socijalnog nauka, pružanjem pomoci napuštenima i konkretnim djelima ljubavi*“.

Jasno је да је мисијска misao proizišla из Isusova govora о послању. Nastanak Franjevačkog reda treba видjetи u ozračju Isusova slanja učenika na мисијско putovanje. Konkretno поимање мисијске misli rađa се pozивом Lateranskог сabora na novi križarski rat. Kao uvijek kad Crkva

govori, Franjo je spremam na djelo, a ovoga puta na drugačiji način. On piše svoje poglavlje o „onima koji želeći ići među Saracene ili druge nevjernike“ i to potvrđuje sam odlazeći preko Damiette ekipatskom Sultanu.

Franjina se misijska koncepcija može ovako sažeti: Ne radi se o tom da se prije svega bori ni mačem ni riječima, nego se treba pokazati u svemu raspoloživim i spremnim na služenje, priznavajući se kršćaninom. Ova raspoloživost zapravo nije ništa drugo nego franjevački ideal – a to je isto što i jednostavno kršćanski – poslušnost i malenost. Franjin model je nepotrošiv samo se različito primjenjuje u nekršćanskem i kršćanskem svijetu: u nekršćanskem svijetu nakon navještaja evanđelja i obraćenja dolazi krštenje a u kršćanskem svijetu obrnuto, nakon krštenja dolazi navještaj i obraćenje, ako se trajno ne ostane samo na krštenju.

Generalni kapitul 2009. godine traži da u svim jedinicama Reda Služba za dijalog djeluje unutar tajništva za evangelizaciju i misije s ciljem da animira ekumenski, međureliгиjski i međukulturalni dijalog, kao temeljni vidik našega života i našega evangelizatorskog poslanja.

Mir i dijalog kao univerzalne vrijednosti u ovom religijski podijeljenom prostoru jednak danas nailaze na velike barijere unutar kršćanske franjevačke zajednice kao i u Franjino vrijeme. Znamo da je u Franjino vrijeme cijela Crkva bila veoma založena za promicanje križarskog rata. Pritisak na Franju je vjerojatno bio velik. To možemo naslutiti iz razgovora sv. Franje s jednim bratom u Damjeti 1219 godine: „*Rekao je svom drugu: "Gospodin mi je objavio da kršćani, ako toga dana dođe do bitke, neće uspjeti. Reknem li to, bit će smatrani budalom. Prešutim li, neću izbjegći grižnji savjesti. Što se tebi čini?" Drug mu je na to odgovorio: "Oče, smatraj to najmanje važnim što će ljudi suditi jer te neće istom sada smatrati budalom. Rastereti svoju savjest i većma se boj Boga nego ljudi". Svetac je, dakle, skočio i kršćanima upravio spasonosne opomene; odvraćao ih je od bitke i najavljavao poraz. Istina postade predmetom rugla. Srca im otvrdnuše i ne htjedoše poslušati. Pošli su, započeli bitku, borili se. Neprijatelji su tukli naše. Za vrijeme same bitke svetac je bio napet te je pozvao druga da promatra, kad prvi i drugi put nije ništa video, naredio mu je da pogleda i treći put. I gled, cjelokupna se kršćanska vojska dala u bijeg, svršetak bitke urođio je sramotom, a ne slavljem“ (2 Čelanski 30).*

Razgovor o pomirenju mora početi u vlastitim zajednicama, provinciji i pojedinim pastoralnim središtima. U ovoj zemlji svi su obilježeni patnjom pa i mržnjom prema drugima. Budući da je politika hrvatskoga naroda vrlo parcijalna (klijentelistička – brine se samo za pojedinu regiju ili skupinu ljudi), franjevci se moraju baviti kako čuvanjem tradicije i kulture tako ulaziti u dijalog i sa suvremenom kulturom koja je označena disperzijom religioznoga (nove duhovnosti, konzumerizam, pragmatizam, odsutnost eshatološkog smisla života). Trebaju nositi univerzalnu poruku a ne zatvarati je u partikularne interese. A nositelji univerzalne poruke za dijalog gotovo uvijek su poput Franje iz ovog događaja smatrani ludama, „sultanovim papučarima“, muslimanskim franjevcima, izdajicama nacionalnog i katoličkog, religijskim sinkretistima. I tako kao i kod Franje etičke vrednote kao istina Isusova evanđelja postaju predmetom rugla. Nositelji ove univerzalne poruke često se muče s Franjinom dilemom: „Reknem li to, bit će smatrani budalom. Prešutim li, neću izbjegći grižnji savjesti.“

U kojem smislu Bosna može biti misijska zemlja? Jesu li franjevci u Bosni i Hercegovini svojevrsni misionari? I statistika daje smjernice i djelomične odgovore.

Prije 100 godina u Bosni i Hercegovini je živjelo 1.872.071 stanovnika, od čega je bilo:

Katolika 434.061 (22,87 %); Pravoslavnih 825.918 (43,49%); Muslimana 612.137 (32,25%).

Pred početak zadnjega rata u Bosni i Hercegovini, 1991. statistika je izgledala ovako:

Katolika 760.852 (17,40%); Pravoslavnih 1.366.104 (31,20%); Muslimana 1.902.956 (43,50%).

Pretprošle godine, 2008. u Bosni i Hercegovini je živjelo 3.843.000 stanovnika a od toga broja katolici su 454.921 ili 11,8% od ukupnog broja stanovnika.

Kada uzmemo samo glavni grad Sarajevo: Prije rata u BiH, 1991. živjelo je: 527.049 stanovnika;

Od toga: 34.873 katolika; 157.143 pravoslavnih i 259.470 muslimana. Danas u Sarajevu živi oko 600.000 stanovnika, od čega je katolika oko 13.000.

Katolika je u Sarajevu bilo 2005. – 15.815; 2006. – 13.748; 2008. – 13.096. danas manje od 13.000.

Bosanski franjevci nastoje djelovati misijski ponajprije u Bosni i Hercegovini, prema najnovijim uputama Statuta: „*Predanost misiji Crkve prakticira se svjedočenjem života, naviještanjem Evandelja, uspostavom mjesnih Crkava i njihovim radom na inkulturaciji, putem među-religijskog dijaloga, formiranjem savjesti radi prakticiranja kršćanskog socijalnog nauka, pružanjem pomoći naruštenima i konkretnim djelima ljubavi*“.

To konkretno u našim prilikama znači: svakodnevno se u pučkim kuhinjama Kruha sv. Ante nahrani oko 1000 siromašnih ljudi; u Trauma centru se radi svakodnevno s različitim ljudima, zimska pomoć i jednokratna pomoć siromašnima; pomoć ovisnicima u centru za odvikavanje; u poliklinici za rehabilitaciju „Zlatni cekin“ u Slavonskom Brodu otvoren je pristup svima; u „Kući mira“ u Rami mješovite skupine organiziraju različite programe, pomoć u školovanju djece i mlađih u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom (konvikt) i Franjevačkom studentskom domu u Kovačićima, stipendiranje studenata; u Franjevačkoj teologiji u Sarajevu razvija se dobra suradnja s islamskim teološkim fakultetom, organiziraju se tribine i seminari na kojima rado sudjeluju i predavači drugih religija, organiziraju se akademije i izložbe u povodu autora umjetničkih i književnih djela nekatolika; organiziramo dane Asiza; u crkvi Sv. Ante u Sarajevu, u svetištima u Olovu i Podmilačju svraćaju na molitvu i zavjete i muslimani i pravoslavni; medijski svjedočimo kroz medijsko djelovanje „Svjetlo riječi“, otvorenim nastupima u pisanim i svim drugim medijima; kulturno blago samostanskih muzeja, knjižnica i galerija otvoreno je svim ljudima i dobra prigoda za ponudu informacije o samima sebi drugima (Fojnica, Kreševo, Kraljeva Sutjeska, Visoko, Sarajevo, Rama, Livno, Tolisa, Dubrave, Jajce, Guča Gora); u okviru Interreligijske službe djeluje mješoviti zbor „Pontanima“; „Internacionalni multireligiozni i interkulturnalni centar“ IMIC organizira različite susrete međureliгиjskog dijaloga.

Djelovanje bosanskih franjevaca statistički izgleda ovako:

Trenutno imamo 302 svećano zavjetovana brata od čega su 294 svećenici, braća nesvećenici 6. Na prostoru Bosne i Hercegovine djeluje 222 franjevca u 16 samostana i 71 župi i u centrima za navedene projekte, i 72 braće u 17 država na svih pet kontinenata. Trenutno imamo 3 đakona, 38 bogoslova, 4 novaka, 5 postulanata, 25 sjemeništaraca. U okviru Franjevačkog svjetovnog reda - FSR djeluje 30 bratstava gdje je uključeno 1.100 braće i sestara a u Franjevačkoj mladeži FRAMI djeluje 34 bratstva gdje je uključeno 1.500 mlađih.

Bosna i Hercegovina nije misionarska zemlja u smislu inkulturacije kršćanstva u zemlju koja ne zna što je kršćanstvo ili misionarska zemlja u smislu „pridobivanja“ drugih za kršćanstvo, nego – prema Franjinom pravilu – iznimam prostor mogućnosti svjedočenja Isusove poruke među „saracenima“, ljudima druge vjere i svjetonazora, u suvremenom supermarketu duhovnih ponuda. U konačnici, svjedočenje Boga u BiH kao zemlji gdje su religije toliko bitne, iznimno je važno biti istinski vjernik. Zato se u Bosni tako radikalno i reflektira suvremena kriza vjere i istodobno se nalazi na jedinstvene primjere najdublje vjere – bogobojsavnosti i praktične ljubavi prema drugima.

Sarajevo, 10. 05. 2010.

Fra Mato Topić, tajnik za misije i evangelizaciju

SRCE MARIJINO U FOČI KRAJ DOBOJA

Župa Foča kod Doboja proslavila je svečano u subotu 12. 6. 2010. svoj patron *Presveto Srce Marijino*. Misno slavlje, uz koncelebraciju 12 svećenika, predvodio je sin ove župe, provincijal Bosne Srebrenе, fra Lovro Gavran. Župnik fra Jozo Gogić se zajedno sa svojim malobrojnim župljanima potudio da se ovaj dan proslavi dostojanstveno i domaćinski, posebno za goste se-strinske župe Osova i iseljene Fočane iz Hrvatske, a u tome ih nije omeo ni cijelodnevni nestanak električne energije. Zvonkim pjevanjem uzveličao je misno slavlje župni zbor župe Gornje Dubice, kojim je ravnao župnik fra Velimir Bavrka.

Provincijal fra Lovro je u svojoj propovijedi potaknuo okupljene župljane kao i one koji su daleko od svog rodnog kraja, da je krajnje vrijeme da se, uz Božju pomoć i majčinski zagovor Blažene Djevice Marije, počne graditi nova kuća na ruševini stare, ali to zahtjeva duboku vjeru i hrabrost. Jer, *Onaj tko zna za što živi, on će znati živjeti ne samo u Hrvatskoj, u Njemačkoj ili u Švicarskoj, nego će imati hrabrosti vratiti se na svoju rodnu grudu, na svoju djedovinu, ovdje u Foči, ili bilo gdje u Bosni – i početi ispočetka, od nule*. Provincijal fra Lovro potiče da treba svoj život utemeljiti na neprolaznim vrijednostima da bi on imao svoju svrhu. *Zaista, mnogi su od nas zaboravili zašto žive. Više životare nego što žive. Žive od danas do sutra, bez ikakva cilja i bez ikakva idealja. A to nije nikakav život. Bolje je znati zašto umirem, nego ne znati za što živim. Bolje je s idealom umrijeti, nego bez idealja živjeti. Uopće se ne isplati živjeti za ono za što se ne isplati umrijeti. Veliko je i poštovanja vrijedno umrijeti za čast, obraz, obitelj, prijateljstvo, za vjeru, za narod i za domovinu. Za te se vrednote onda isplati i živjeti. I onaj tko za te vrednote živi, on će biti častan čovjek, vrijedan radnik, dobar otac obitelji, čestita majka, vjeran bračni drug, pouzdan prijatelj, praktičan vjernik i požrtvovan rodoljub. I nikad se neće žaliti da mu je to teško – jer se za to isplati i živjeti i umrijeti.*

Dvije priče

I zaista, Foča je mjesto gdje se isplati živjeti i umrijeti, mjesto gdje čak i prolaznik zastane i shvati da bi ovdje mogao svoj životni vijek proživjeti. Pitomi brežuljci, raspjevani potoci i plodna zemlja išarana punim, zdravim bojama trave, cvijeća i drveća, zaista neodoljivo privlači i priča svoju priču. Priču koja se istovremeno može vidjeti i čuti. Ne nameće je, nego ostavlja da gledatelj i slušatelj sam odluči što želi vidjeti i čuti.

Jedan vidi razrušene kuće, zarasle u drač, divlju živicu i korov. Mnoga mjesta čak temelje i ruševine kuća kriju, ali se zna da je tu nekad bio dom, sada izbrisana kao gumenica, a koji živi još samo u memoriji žitelja i ukućana. Taj isti gleda i vidi prazninu livada i brežuljaka gdje čak i poneki zalutali glas remeti tišinu koja nesmiljeno pritišće ovaj kraj. Sve mu to govori da tu nema više života, da je životna knjiga koju su njegovi očevi, djedovi i pradjedovi ispisivali znojem i nepokolebljivom vjerom, zatvorena i zapečaćena. Zato uvjerava ne samo sebe, nego i one druge koji razmišljaju o povratku, da treba početi ponovno pisati knjigu života u nekoj drugoj zemlji, u nekom drugom mjestu, sa nekim drugim slovima.

Drugi, pak, gledajući istu sliku u istom smjeru, vidi da, pored svega gore nabrojanog, već ima i okrčenih njiva, posijanog kukuruza i pšenice, pokupljenog sijena, izgrađenih novih kuća u kojima noću ima svjetla na prozorima i po danu glasova. Vidi budućnost na baštini svojih očeva i majki koji nisu ni prije živjeli u raskoši i bogatstvu, niti im je to bio životni cilj, nego su živjeli skromno posvećujući svaki darovani dan Bogu i svojoj obitelji, boreći se uvijek da ostave bolje uvjete života svojoj djeci nego što su ih oni sami imali. Svjestan je da se to ne može niti smije uzeti olako, nego sa zahvalnošću i stoljetnim pouzdanjem bosanskog Hrvata koji nastavlja tamo gdje su

njegovi stali. Često i na razrušenim temeljima, on se ne boji novo započinjati. Isto tako, ovaj drugi vidi da se planira graditi nova crkva, koju je osmisnila mlada bosansko-hercegovačka arhitektica Ana Pranjić, a koja će, stojeći ponosno na brežuljku s kojeg vidi cijeli kraj a i sve do Ozrena i Vlašića, biti oslonac i mjesto duhovne i tjelesne okrepe, nade i vjere da će *sutra* postojati u i ovoj lijepoj župi. Na kraju, vidi neizmjerno mnogo poteškoća i nejasnih, mutnih dana koji dolaze, ali jasno vidi da je tlo na kojem стојi njegovo i da je tu ono što stvarno jest i što je oduvijek bio: čovjek vjernik koji zna da je križ suputnik svakog djelića ove naše Plave planete. Kad si svoj na svome, ipak je križ mnogo podnošljiviji.

Jednostavno sve ovisi o tome što čovjek želi vidjeti i čuti.

Ružin grm

Na misnom slavlju i svečanom ručku, sudjelovali su i mnogi predstavnici zavičajnih udruga ovog kraja koji djeluju u Hrvatskoj. Lijepo ih je sve vidjeti i raduje činjenica da se ljudi angažiraju i udružuju da bi planirali neke stvari, razgovarali i prisjećali se svoga zavičaja i na taj ga način otimali zaboravu. Međutim, neizmjerno impresionira onih 169 župljana od prijeratnih 4000, koji su se isto tako *udružili*, ali sa svojom kućom i zemljom, sa svojom hrabrošću i vjerom da porušeno obnove, podiviljalo prpitome, izgubljeno nađu.

Na povratku, posjetili smo jednu porušenu i napuštenu kuću gdje sam svjedočio koliko nevjerojatnom toliko više divnom, nezaboravnom prizoru: u dvorištu opustošene kuće, zarasle u drač i korov, raste i dan-danas ponosno stoji ružin grm! Sve je on preživio i nadjačao: drač, živicu, trnje, ljesku, travu ali i onaj ljudski korov koji je tu dolazio da bi pljačkao sve što se odnijeti i opljačkati dalo. Izdiže se taj ružin grm visoko iznad *čemera* i tuge oko sebe i svojom ljepotom svjedoči da je nemoguće iskorijeniti ili ugušiti nešto što je pustilo duboko korijenje i što je tu oduvijek bilo. Bez obzira koliko bila teška i komplikirana situacija. Nevjerojatno, ali istinito.

Tih 169 župljana zajedno sa svojim *ujakom*, savršeno se uklapaju u ovu sliku. Zbog njih je Foča i dalje lijepa, nuda se i vjeruje u bolje sutra.

Fra Janko Ćuro

SVJETSKI DAN ZAŠTITE OKOLIŠA – 2010.

PORUKA FRANJAVAČKE MLADEŽI (FRAME) BOSNE SREBRENE

Okupljeni na Šćitu u Rami – predivnom mjestu prirodnih i kulturnih ljepota, okruženi vodom, čistim zrakom, u zajedničkom druženju, sa slutnjom božanskoga dodira u ljepoti svega stvorenoga i svakoga ljudskoga lica, mi pripadnici Franjevačke mladeži Bosne Srebrenе, nadahnuti ljubavlju Franje Asiškoga prema svemu stvorenome, obvezujemo se i poručujemo svim mladima i svim ljudima naše domovine Bosne i Hercegovine:

- Čuvat ćemo i brinuti se za prirodne ljepote – vode, šume, polja, životinje i cvijeće – u svojim mjestima i svojim zavičajima. Nećemo zagađivati, uništavati prirodu niti dopustiti da se neplanski i nemoralno iskorištavaju prirodni resursi naše zemlje.

- Čuvat ćemo, poštivati i brinuti se za povijesno i kulturno blago svih naroda, institucija i pojedinaca ove zemlje; za sve ono što su prije nas stvorili marljivi ljudi svojim umom i rukama; brinut ćemo za čistoću naših sela, ulica, gradova, škola, kuća i okućnica.

- Pozivamo sve mlade da se pridruže našoj akciji zaštite okoliša ili da se na sličan način organiziraju u svojim mjestima, župnim ili drugim zajednicama.

Ovim druženjem i čišćenjem okoliša mi potvrđujemo smisao svoga vjerničkog i uopće ljudskog obitavanja na zemlji. Bog nas je stvorio od zemlje, ove naše zemlje i oživio nas svojim duhom. Želimo stoga slaviti Stvoritelja u ljepoti prirode i neba, vode i vatre, sunca i mjeseca, u ljepoti ljudskoga lica – radosnoga i patničkoga, u ljepoti svakog Božjeg stvorenja. A preko ljepote prirode Bog će sa svim svojim darovima učiniti i naše ljudsko zajedništvo prirodnijim i iskrenijim.

Vidimo se nagodinu u kraljevskom Jajcu!

Pozdrav svima!

Šćit, 5. lipnja 2010.

Framaši Bosne Srebrenе

Susret FRAMA-e u Kreševu

IN MEMORIAM

FRA TOMISLAV (MATO) TOMIČIĆ (1936 - 2010)

Oproštajni govor gvardijana fra Nikice Vujice od + fra Tomislava Tomičića

Poštovani prijatelji i dragi vjernici, uz iskrenu sućut rodbini našega fra Tomislava, želim izložiti njegov životni put, koji je najvećim dijelom bio obilježen svjedočenjem Radosne vijesti, evanđelja, svemu stvorenju po primjeru poniznosti sv. Oca Franje iz Asiza, te uputiti riječi oproštaja od našeg subrata fra Tomislava, člana naše Provincije Bosne Srebrene i Franjevačkog samostana Duha Svetoga u Fojnici.

Fra Tomislav Tomičić, krsnog imena Mato, rođen je 14. veljače 1936. godine u Buseljima, župa Bušovača. Roditelji Pero Tomičić i Ivka, rođ. Gujić rodili su maloga Matu kao drugo od osmero djece u svojoj obitelji (dvije kćeri i šest sinova). Osnovnu školu započinje i završava u Busovači. Kao stariji brat u obitelji, Mato je često čuvao svoju mlađu braću i sestre, jer su roditelji morali raditi i zaradivati svakodnevni kruh za mnogobrojnu djecu. Godine 1954. odlazi u Kreševu, gdje susreće fratre protjerane iz svog samostana od strane komunističkih vlasti. I tu, u Kreševu, mladić

Mato upoznaje način života bosanskog ujaka. Taj primjer svjedočenja evanđelja Matu je još više učvrstio u njegovom odgovoru na Božji poziv posvećenog života.

U Kreševu ostaje do početka 1957. godine kada odlazi služiti vojsku u Valjevo. Iz vojske se vraća u Provinciju, u Franjevački samostan Kraljeva Sutjeska. Pred fra Bernardinom Matićem, delegatom provincijala, obukao je franjevački habit 2. veljače 1960. u Kraljevoj Sutjesci. Godinu novicijata proveo je u Kraljevoj Sutjesci, u samostanu, gdje je 3. veljače 1961. godine položio prve zavjete pred fra Borisom Ilovačom, provincijalom. Svoje svečane zavjete položio je 3. veljače 1964. u Fojnici. Početkom 60-tih započinje njegovo službovanje, najprije u samostanu sv. Ante na Bistriku, pa u samostanu na Gorici u Livnu, kada je gvardijanom bio fra Hrvoje Duvnjak. Potom je službovao na Petrićevcu (1969. – 1973.), Fojnici (1973. – 1977.), Kraljevoj Sutjesci (1977. – 1979) i Fojnici od 1979. do smrti.

Veći problemi s njegovim zdravljem započeli su u veljači ove godine, kada je ustanovljena dijagnoza diabetesa. Uoči Cvjetnice, 27. ožujka, oko 16 sati imao je moždani udar i oduzetost desne strane tijela. Isti dan je hospitaliziran u bolnici Nova Bila. Nakon oporavka u bolnici, vraćen je u samostan na kućnu njegu. Bio je pod stalnim nadzorom medicinskog osoblja i tretmana fizioterapeuta, te brigom frataria i sestara. Ipak, svidjelo se Gospodinu uzeti k sebi našeg subrata fra Tomislava Tomičića u srijedu 26. svibnja 2010. godine u 17.47 sati. Fra Tvrtnko Gujić ga je opremio svetim sakramentima: ispovijedi, bolesničkog pomazanja i pričesti.

Pokojnog fra Tomislava možda ćemo najviše pamtitи по njegовој uzrečici *ćaće ti* и zbog toga je imao prepoznatljiv nadimak *Ćaćeti* ili kraće *Ćaća*. Bio je čovjek tih, staložen. Nije bio sklon nikakvим svađama, a napose sukobima, pa i onda kada se možda trebalo suprotstaviti. Ako se i za koga može reći da je volio samostan kao dušu svoju, onda je to bio naš *Ćaća*. Brinuo se za samostansku imovinu, koju je na svoj način znao braniti i sačuvati. Bio je memorija samostana. Znao je mnogo o samostanu kao građevini. Posebno nam je bilo dragocjeno njegovo znanje o sadržaju bogatog blaga Muzeja i biblioteke. Pune dvije godine proveo je na svakodnevnom čišćenju starih knjiga, s kojih je sa svakog lista, strpljivo i ustrajno, četkom skidao prašinu, kako su mu već bibliotekari pokazali. Njegova ljubav prema samostanskom kulturnom blagu bila je velika, a to su mogli primijetiti i mnogi posjetitelji kojima je na svojstven način pokazivao kulturno blago našeg samostana. Sakupio je vrijednu i veoma bogatu zbirku upaljača, značaka, poštanskih markica, starih predmeta, knjiga, starih fotografija i sl. Njegova soba bila je puna vrijednih stvari, od alata za rad do najstarijih predmeta i knjiga samostana. Njegovom ljubavlju i radom sačuvane su mnoge samostanske vrijednosti.

Dok je bio mlađi, svake godine je išao na odmor, a po povratku je svakom fratu i časnoj sestri donosio na dar poneku sitnicu. Bio je ponizan i skroman. Vrlo malo je trošio za svoje potrebe. Sve što bi imao davao je samostanskoj zajednici i potrebnima. Nakon puno godina neodlaženja na odmore, prošlo ljeto je bio na odmoru na Sućuraju. Svoju lijepu naviku opet je ponovio, svima nam je donio svoj dar i time nas podsjetio na *Ćaću* iz mlađih dana. Inače je rijetko putovao i uglavnom se kretao u krugu samostana. Od njegovih putovanja poznata su njegova hodočašća sv. Anti u rodnu župu Busovaču. Zadnjih je godina i to izostalo zbog njegovih godina. Imao je vjerojatno svojih zdravstvenih poteškoća, ali ih nikada nije pokazivao ili izricao. Liječniku nije nikada išao, sve do zadnjih dana svoga života.

U studenome 1993. godine *Ćaća* je doživio strašan događaj. Prvo odlazak vjernika u progonstvo, a potom najstrašnije: Pred njegovim očima banditi su strijeljali gvardijana fra Nikicu Miličevića i vikara fra Leona Migića. Nakon toga događaja zavjetovao se da neće jesti meso dok se rat ne završi i dok se vjernici ne vrate iz progonstva. Taj je svoj zavjet kroz šest godina i održao. Uz njega su bile vezane i mnoge anegdote, koje su bile simpatične i samo njemu svojstvene.

Ovom prigodom, želim se zahvaliti svima koji su nam ovih dana izrazili sućut. Želim se zahvaliti medicinskom osoblju iz Nove Bile, Fojnice, Gojevića i Bakovića, posebno dr. Nadi Si-jerčić, dr. Vlasti Ivanović, dr Radmili Tuka, dr. Elvedinu Dini Huskiću, gospodji Dragani Galić, fizioterapeutu Zemki Kujoviću, Ivanki Marković, Bobanu Trifkoviću, časnim sestrama i ostalima koji su njegovali fra Tomislava u njegovoj bolesti.

Fra Tomislave, na koncu želim se i tebi obratiti. Hvala ti na svemu! Na tvojoj poniznosti i dobroti napose. Znam da me sad čuješ i prepostavljam što ćeš na koncu – kada te odnesemo i pokopamo na Karaušu, među ostale naše fratre, od kojih si mnoge dvorio kada su bili bolesni – kazati: Čaće ti! To je bio tvoj česti odgovor, pa onda i nadimak po kojem te prepoznajemo i nakon ovoga tvoga zemaljskog putovanja.

Pokoj vječni, daruj mu Gospodine!

Fra Nikica Vujić, gvardijan

Homilija mnp. oca provincijala fra Lovre Gavrana na sprovodu + Tomislava Tomičića

Draga braćo i sestre!

Prije svega, svoj braći franjevcima Bosne Srebrenе, a na poseban način Franjevačkom samostanu u Fojnici i časnoj braći laicima te cijenjenoj pokojnikovoj rodbini i prijateljima izražavam iskrenu bratsku sućut zbog smrti našeg dragog časnog brata fra Tomislava Tomičića.

Na žalost, časne braće laika u našoj Provinciji imamo vrlo malo. Sad ih je ostalo samo pet. Jedan od njih bio je i naš brat fra Tomislav, koji je gotovo 50 godina služio Bogu i Crkvi kao redovnik, časni brat franjevac, iako ne svećenik. S te strane je naša Provincija zaista siromašna, jer su braća laici velik Božji dar Franjevačkom redu i Crkvi.

Prisjetimo se samo sv. Franje i njegove braće. Od prvih 12 franjevaca samo je jedan bio svećenik, brat Silvestar – a svi ostali su bili časna braća laici. I još mnogo godina kasnije absolutna većina franjevaca bili su laici. Međutim, u posljednjim stoljećima to više nije tako, jer i Red i Crkva imaju veliku potrebu za svećenicima, pa tko god hoće i može biti svećenik, rado mu se savjetuje da to i bude, jer je svećeništvo u Crkvi nezamjenjivo bilo kakvom drugom službom.

Ali nisu svi ljudi pozvani na svećeništvo, pa htjeli-ne-htjeli oni to ne mogu ni biti. Sve je ljude Bog pozvao na svetost, ali ne sve na isti način. Većinu je pozvao na ponizno, jednostavno, neupadljivo služenje u svagdašnjem životu – da posvete svaki oblik života, bilo obiteljskog, bilo redovničkog. Takva su i naša časna braća laici, koji se ne ističu ničim, osim svetošću života.

Sveti Franjo u svom Pravilu kaže: sva braća, kojima je Bog dao milost rada, tj. da su sposobni raditi – *dužni su raditi neki pošten posao*. Oni koji ne znaju, neka nauče. Treba da rade, ne samo radi materijalnog dobitka, nego da ne bi upali u manu lijonesti, koja je velika neprijateljica duše. Po radu čovjek sudjeluje u Božjem stvaralačkom djelu. Ostvaruje svoju sličnost s Bogom. Ostvaraće svoje dostojanstvo Božjeg suradnika u djelu stvaranja i usavršavanja svijeta.

Svećenici svojom molitvom, liturgijskim činima, vjerskom poukom i duhovnim vodstvom rade svoj dio posla – rade pošten i vrlo častan posao, u kojem ih drugi često puta uopće ne mogu

zamijeniti. Ali braća laici su pozvani posvetiti i oplemeniti i svaki drugi pošteni posao. Prije svega one poslove za koje svećenici nisu specijalizirani, a osobito one poslove kojima se svećenici nemaju vremena posvećivati, kako ne bi trpjela štetu njihova prvotna dužnost slavljenja Boga u liturgiji i naviještanja Božje riječi, tj. Radosne vijesti spasenja Božjem narodu.

Svi ti drugi poslovi – od službe liječnika, bolničara, profesora, glazbenika, kipara, slikara, arhitekta, bibliotekara, ekonoma, vozača, automehaničara, električara... pa do najskromnijih dužnosti vrtlara, kuvara, krojača, portira i čistača – sve su to časne službe, koje izvanredno dobro i uspješno mogu obavljati i časna braća laici. Razumije se da će njihova služba u velikoj mjeri ovisiti o njihovoj stručnoj spremi.

Stoga, ako jedan liječnik postane franjevac, on će se i dalje baviti liječničkom službom. Ako to postane jedan pedagog, on će se i dalje baviti odgojem. Ako to bude umjetnik, on će se i dalje baviti umjetnošću. Razlika je samo u tome što će oni svoj rad posvećivati isključivo prije svega Bogu i potrebama Crkve, a neće raditi samo iz ekonomskog interesa ili hobija.

Svi mi franjevcu službeno se nazivamo manjom braćom. Pa ipak taj časni naziv najbolje odgovara časnoj braći laicima. Mi svećenici, zbog visokog poštivanja svećeničke službe, često zaboravimo poziv da budemo manja braća. Kod časne braće laika to je drugačije: oni se uglavnom ne ističu ničim osobitim. I sami su svjesni da su manja braća, a i drugi ih lakše vide takvima. Stoga, ako su doista vjerni svojoj službi, njihove su zasluge pred Bogom tim veće.

Naš je pokojni časni brat fra Tomislav bio upravo takav: mali brat sv. Franje Asiškog, jednostavan, skroman, uslužan, pobožan. Njegovo odano služenje Bogu i svojoj braći franjevcima u Fojnici, na Petrićevcu i u Kraljevoj Sutjesci sigurno je bila *Bogu mila žrtva*, odnosno *nesebično uzvraćanje dara* koji mu je Bog dao da svojim radom može poslužiti braći i svojim primjerom da ih može potaknuti na što savjesnije vršenje Pravila sv. Franje, koje nije ništa drugo nego: *Živjeti Evangelje Gospodina našega Isusa Krista*, a to drugim riječima znači također: *Ne živjeti samo sebi, nego koristiti i drugima!*

Molimo predobrog i premilosrdnog trojedinog Boga Oca, Sina i Duha Svetoga da milostivo primi našega pokojnog brata fra Tomislava u društvo svojih svetih, oprostivši mu sve mane, grijeha i propuste, koje je i on sigurno imao, kao što ih ima svako ljudsko biće na ovom svijetu.

A našega pokojnog brata molimo da nas iz nebeskog blaženstva još više prati svojom molitvom i zagоворom kod nebeskog Oca: da naša Provincija što bolje procvjeta duhovnim zvanjima i urodi svetim svećenicima, redovnicima i redovnicama – na slavu Božju, na dobrobit Katoličke crkve i na spasenje i posvećenje duša, kako u našem narodu, tako i po cijelom svijetu.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!
I svjetlost vječna svjetlila njemu!
Počivao u miru!

Amen.

FRA FRANJO STJEPANOVIĆ (1939 - 2010)

Oproštajni govor gvardijana fra Miroslava Ikića na sprovodu + fra Franje Stjepanovića

Poštovana rodbino pok. fra Franje, braće Ivane i Andelko, sestre s. Branka, Ružo i Maro, fra Marko i fra Nikica te ostala rodbina, izražavam svoju kršćansku sućut u ime naše samostanske zajednice ovdje u Dubravama vama i svima koji su ožalošćeni u povodu smrti našega subrata fra Franje.

Fra Franju sam upoznao u Zenici još kao sjemeništarac 1985. dok je bio župnik, te kasnije u Ulicama gdje smo se obukli u franjevački habit 1988. Moram priznati da je pola mog svećeničkog puta išlo nekako paralelno sa fra Franjom. Najprije sam obavljao đakonsku praksu uz njega na oltaru u Zenici tri mjeseca, zatim smo skupa pastoralno radili u Zenici malo više od tri godine kao kapelani kada je on 2003. pošao u samostan u Dubrave u mirovinu, a onda me je fra Franjo dočekao ovdje u samostanu gdje smo proveli četiri godine kada je on već pomalo obolijevao od šećera i pomalo gubio vid i životnu snagu. Posebno zadnjih pola godine kada je negdje oko božićnih blagdana pau na postelju svakodnevno sam ga obilazio i gledao iz dana u dan kako ga bolest iscrpljuje i kako pomalo kopni.

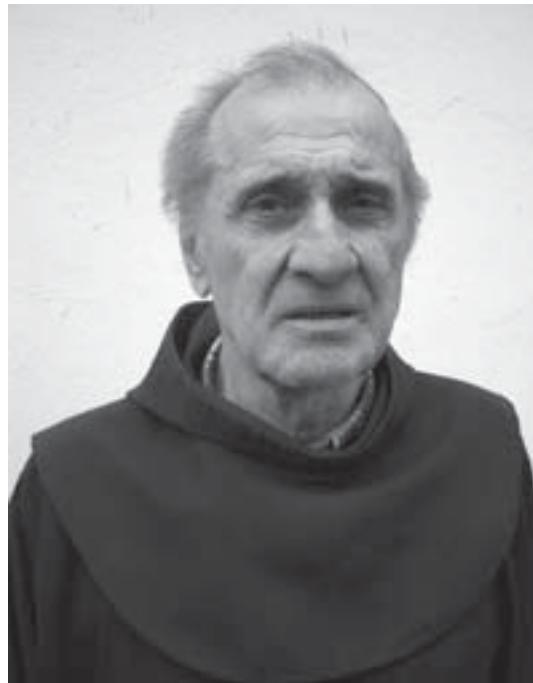
Prije tjedan dana smo ga prebacili u bolnicu u Brčkom jer nismo bili kadri pružiti mu adekvatnu pomoć i skrb u našem samostanu. Ovom prigodom se zahvaljujem liječnicima bolnice u Brčkom, kao i osoblju zdravstvenog centra u Bijeloj koji su pružili svoju stručnu pomoć u teškoj bolesti našem subratu. Nakon bolesti koja ga je posve iscrpila, opremljen sv. sakramentima, fra Franjo je blago u Gospodinu preminuo u bolnici u Brčkom 21. lipnja 2010. oko 13 h.

Sada želim u kratkim crtama predstaviti život našega fra Franje.

Fra Franjo Stjepanović, sin Martina i Kaje rođ. Filipović, rođen je 19. rujna 1939. u Ulicama, župa Ulice. Osnovnu školu završio je u Ulicama, a četiri razreda niže gimnazije u Brčkom. Zatim je srednju školu završio u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1961. u Kraljevoj Sutjesci, gdje je položio i prve zavjete 15. srpnja 1964. Svečane zavjete položio je u Sarajevu 16. srpnja 1967. Za svećenika je zaređen 14. srpnja 1968. u Varešu. Mladu misu slavio je u Ulicama 11. kolovoza 1968.

U Provinciji je obnašao sljedeće službe: Služio je kao župni vikar u Vijaci (srpanj 1969. – studeni 1969.), Tolisi (1969. – 1971.), Domaljevcu (1971. – 1973.), Zenici (1973. – 1976.), Tišini (1976. – 1977.) i u Zenici (1994. – 2003.).

Službu župnika obavljao je u više navrata, najprije u Gornjoj Dubici (1977. – 1982.), gvardijan i župnik u Dubravama (1982. – 1985.), u Zenici (1985. – 1988.), Ulicama (1988. – 1992.). Od 1992. skrbio u Zagrebu za izbjeglice iz Ulica.

Od 2003. do svoje smrti boravio je u samostanu Dubrave u mirovini.

Od danas u našem samostanu bit će upražnjena jedna mala sobica u kojoj je fra Franjo skromno živio, dijelio s nama fratarsku svakodnevnicu ovdje u Dubravama te na svoj specifičan način trudio se biti dobar fratar, dobar svećenik i dobar čovjek. Neka ga Milosrdni Bog nagradi za sve dobro što je kao čovjek i svećenik učinio u ovih 71 godinu svog života i neka mu bude milostiv u svim ljudskim slabostima koje je pokazivao kao i svaki čovjek.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Fra Miroslav Ikić, gvardijan

Homilija mnp. oca provincijala fra Lovre Gavrana na sprovodu + fra Franje Stjepanovića

*Draga braće svećenici, a posebno vi sa dubravskog samostanskog područja;
poštovana ožalošćena fra Franjina rodbino, uključujući također četiri svećenika i tri časne
sestre iz fra Franjine obitelji, a to su: dvojica naših franjevaca – fra Nikica i fra Marko Stjepanović,
jedan dijecezanski svećenik – don Ivo Mićić, jedan svećenik karmeličanin – o. Andelko Jozić,
te tri školske sestre franjevke – s. Branka, s. Ana i s. Ljubica;
dragi vjernici, prijatelji i poštovatelji pokojnoga fra Franje!*

Prije svega, primite izraze duboke sućuti povodom smrti našega pokojnoga brata fra Franje Stjepanovića, koje vam izražavam kako u svoje osobno ime, tako i u ime sve braće franjevaca Franjevačke provincije Bosne Srebrenе.

Sve nas koji smo koliko-toliko poznavali pokojnoga fra Franju, po malo je zatekla nespremnim njegova smrt. Jer, iako je dosta dugo bolovao, on nije bio tako star da bi se moglo pretpostaviti da je s njime sve već gotovo. No, evo, gotovo je! On se još prekjučer preselio u vječnu domovinu i stao pred svoga nebeskog Oca, pravednog, ali i milosrdnog Suca, od kojega će – nadamo se – baštiniti vječni pokoj u nebeskom Kraljevstvu.

Što reći o jednom životu, koji tako brzo prohuja?

Moja generacija bosanskih fratara još uvijek se rado sjeća jednog predivnog proljetnog dana, 13. travnja 1980. godine, kad nas je pokojni fra Franjo lijepo ugostio u Gornjoj Dubici, prvoj župi koju je on vodio kao župnik. Tu je toga dana nas 12 mladih franjevaca Bosne Srebrenе položilo svoje svećane (doživotne, „vječne“) zavjete! ... Nema više ni one stare dubičke crkve. Nema više ni tadašnjeg dubičkog župnika, fra Franje. Ali je ostala neizbrisivo lijepa uspomena, koja će i u vječnosti blistati istom ljepotom i istim sjajem iskrenog predanja u Božju službu dvanaestorice mladih ljudi, zanesenih idealima svetoga Franje Asiškog, koje su naslijedili od svojih bosanskih ujaka, svećenika franjevaca.

Prohujale su poslije toga našom Bosnom brojne bure i oluje, koje su ostavile duboke tragove i neizlječive rane i na fra Franjinoj duši, i na njegovu tijelu – rane koje su sigurno uvelike ubrzale njegov ovozemni svršetak. ... Nema više ni rata, nema ni straha, nema ni ondašnje nevolje i bijede – ali su i pred Bogom, a i u srcima i dušama dobrih ljudi ostale lijepe uspomene na fra Franjinu pozrvovnost i na njegovu nesebičnu pomoć ojađenim izbjeglicama i ratnim stradalnicima. Sigurni smo da Božja pravda to neće nikada zaboraviti!

Proletje jedan život, kao da ga nije ni bilo!

Ode nam jedan brat, kao kroz maglu, u tešku snu...

Nestade jedan čovjek, koji je do jučer dijelio s nama i dobro i zlo! ...

Koji je smisao svega toga?

Čemu sva ta muka, ako sve ovako brzo završava, a da se čovjek ne nasiti ni mira, ni zdravlja, ni dobrote, ni ljepote, niti ičega za čim mu duša žudi?

I zaista, sve bi to bila samo puka besmislica i čista tragedija, kad bi sve završavalo tjelesnom smrću. Ali ne! Mi kršćani nismo ljudi bez nade! Kristovo uskrsnuće garantira nam vječni život!

Mi dobro znamo da naš brat Franjo živi. On tek sada istinski živi!

On tek sada, po Božjoj milosti, može bez ikakve bojazni uživati plodove svoga rada, svoga truda i svojih žrtava.

Tek sad je siguran da nije živio uzalud!

Tek sad može bez straha reći: „Prihvatile su me nježne ruke moga dobrog nebeskog Oca!“ To mu i mi svi ovdje nazočni želimo i za to se svi skupa molimo.

Mi smo, istina, uvjereni da je on zaista u dobrim rukama milosrdnog Oca i pravednog Suca. Ali, ako on slučajno tijekom svoga ovozemnog života, svojim samoprijegornim radom, svojim trudom, svojom žrtvom, svojom strpljivošću u bolesti i svojom molitvom nije uspio u potpunosti zadovoljiti Božju pravdu – mi smo ovdje da molimo milost za njega i da prikažemo ovu Euahristijsku žrtvu Gospodina našega Isusa Krista, raspetog i uskrslog, na hvalu i slavu Svevišnjem, Trojedini Bogu, kao Bogu ugodnu zadovoljštinu za sve mane, grijeha i propuste našega brata fra Franje, kako bi što prije bio pridružen zboru svetih, u punini vječne nebeske radosti.

Ujedno se i mi sami preporučujemo našem pokojnom bratu fra Franji u njegove molitve – kako za našu franjevačku Provinciju i cijelu Crkvu, tako i za cijeli naš narod, a posebno za našu mladež i za brojna sveta duhovna zvanja – da novi naraštaji nastave djelovati tamo gdje su naši pokojni fratri stali.

U Kristu smo sjedinjeni sa onima koji su otišli pred nama u vječnost, pa se slobodno možemo osloniti i mi na njihove molitve, kao i oni na naše.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

+ ROZIKA MAJDANDŽIĆ R. ILIĆ (1928 - 2010)

Homilija mnp. oca provincijala fra Lovre Gavrana na sprovodu + Rozike Majdandžić rod. Ilić

Draga braćo svećenici,
poštovana ožalošćena obitelji, rodbino i prijatelji pokojne Rozike,
dragi vjernici!

Danas je Tijelovo, svetkovina presvetog Tijela i predragocjene Krvi G. N. Isusa Krista – jedna od najvećih svetkovina Katoličke crkve. Stoga smo liturgijske tekstove ove sv. mise uzeli od današnje svetkovine, iako sve plodove ovoga spasonosnog čina prikazujemo za dušu pok. Rozike.

Možemo reći da je u neku ruku privilegij svete duše otici upravo na današnji dan u zagrljaj svoga Spasitelja. Naime, Božji Sin je došao na ovaj svijet kao čovjek od krvi i mesa, u osobi Isusa Krista. On je u svom ljudskom tijelu bio nama vidljiv i opipljiv. Preko toga tijela je komunicirao s nama i davao nam važne pouke za ovaj život, kao i za vječnost. U tom tijelu je Krist trpio, svoju krv prolio i na križu umro za naše spasenje. To mu je tijelo pokopano na Veliki petak i uskrsnulo treći dan, na Uskrs. U tom je tijelu on nakon 40 dana uznesen na nebo, na dan Uzašašća.

Ali, da ne bismo od tada pa do svršetka svijeta ostali bez fizičkog kontakta s njim, bez neke vrste njegove vidljive i opipljive prisutnosti, Krist nam je na svojoj Posljednjoj večeri, dan prije svoje muke i smrti na križu, ostavio svoje euharistijsko Tijelo i Krv, kao uspomenu na svoju muku, smrt i uskrsnuće i naredio nam da se tim njegovim Tijelom i Krvlju hranimo i da taj čin slavimo na njegovu uspomenu kad god se sastajemo u njegovo ime kao njegovi učenici.

Krist je svojom prolijenom krvlju saprao sve naše grijeha, a svojim besmrtnim tijelom darovao nam vječni život. Tom je Krvlju oprana i tim se Tijelom hranila i naša sestra Rozika, pa je zaista privilegij da se našla danas s Onim, čijim se Tijelom hranila i tijekom cijelogova svoga zemaljskog života, a sada se s Njime zauvijek združila u nebesima.

Pokojna Rozika bila je kći Ante Ilića i Kate rođ. Kostić. Rođena je u Trešnjevici (u Neretvici, župa Obri), 24. srpnja 1928., u brojnoj obitelji (2 brata i 5 sestara). Udala se 1947. za Ivu Majdandžića iz Ravni, župa Busovača, i s njime živjela u sretnom braku 56 godina, do 2003., kad je pok. Ivo umro.

Bili su siromašni, ali čestiti i radini ljudi. Nisu štedjeli sebe. Nisu se bojali truda i napora. I Bog je blagoslovio njihov brak i darovao im 8 djece: 4 sina i 4 kćeri. Jedan sin i jedna kći (Tomo i Bernardica) umrli su kao mala djeca, a šestero ih je živih i zdravih. Njihov je sin i naš fra Mirko Majdandžić, definitor i ekonom Franjevačke provincije Bosne Srebrenе. Uz njega su tu još i dr. Jozo i Tomislav, te Katica, Marica i Josipa.

Majka je bila ponosna i Bogu zahvalna osobito za sina svećenika. Jer za dobre, praktične vjernike najveća je sreća i najveća Božja nagrada na ovom svijetu da Bog nekoga člana njihove obitelji pozove u svoju službu, kao svećenika, redovnika ili redovnicu. Tom je čašcu Bog obdario obitelj Ive i Rozike Majdandžić.

Osim dragocjenog dara brojne obitelji, kojom je obogatila Crkvu i svoj narod, Rozika se odlikovala i vrlinom duboke pobožnosti, te jasne i nepokolebljive odlučnosti, pogotovo kad je bila u pitanju obrana vjerskih i moralnih kršćanskih vrednota i stavova. Kad se tome pridoda još i strpljivo podnošenje bolesti, osobito posljednjih godina života, nakon pretrpljenog moždanog udara – onda je jasno koje nam njezine vrline mogu poslužiti kao uzor.

A za slabosti i nesavršenosti, koje je i ona, kao ograničeno ljudsko biće sigurno imala, molimo Gospodina da joj bude milostiv i da je bez čistilišnih muka pridruži svojim svetima.

Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

+ KATA ORŠOLIĆ R. ORŠOLIĆ (1931- 2010)

U večernjim satima trinaeste nedjelje kroz godinu, 27. lipnja 2010., ovaj svijet, svoju djecu i svoju Tolisu napustila je Kata (Kaja) Oršolić. Svoj je život proživjela u jednostavnosti kršćanske majke i supruge. Strpljivo je podnosila sve životne izazove i poteškoće, rađala i odgajala svoju djecu sa suprugom Ivom koji je umro prije nekoliko godina. Od tada je njezin život, pritisnut iscrpljenošću, godinama i bolešću bio još teži i polako, tiho kao rijeka Sava tekao svome zalazu u susret Gospodinu. Okružena svojom mnogobrojnom djecom i njihovom pažnjom oprostila se od svoje grude. Sa svojim suprugom Ivom rodila je petnaestero djece od kojih su i danas živi: Mirko, Mandica, Anto, Anka, Marija, Marijan, Janja i Franjo. Najmlađeg sina Franju darovala je Provinciji Bosni Srebrenoj kao najljepši dar i zahvalnost Bogu.

Na posljednji oproštaj od Kate došli su mnogobrojni prijatelji i rodbina. Orkužena svojom mnogobrojnom djecom, s molitvom je ispraćena u ponedjeljak 28. lipnja 2010. na toliško groblje Karaulu. Sahranu je vodio toliški gvardijan fra Marijan Živković uz sudjelovanje tridesetak frata i svećenika te desetak časnih sestara. Gvardijan je u oproštajnom govoru zahvalio Kati na iskrenom i snažnom kršćanskom svjedočenju majke i vjernice. Samo ovakva majčinska ljubav može biti i jest sigurnost života i opstanka vjere i Crkve u Hrvata. Njezin život je pravi primjer hrabrosti i spremnosti na žrtvu bez koje nema života na ovoj zemlji, a na taj način se najbolje stječe vjenac za vječnost.

Fra Joso Oršolić

Svoju sućut izrazio je pismeno fra Lovro Gavran, provincial Bosne Srebrene:

Dragi naš fra Frano,

U ime našeg franjevačkog bratstva Bosne Srebrenе, želim Tebi i tvojoj obitelji izraziti duboku bratsku, kršćansku sućut i podijeliti tugu u povodu smrti vaše majke pokojne Kate.

Kao što i sam znaš, vjeruješ i propovijedaš, pred zbiljom smrti prestaje svaka ljudska riječ, svako ljudsko poimanje. Ali, izvire vjera u Onoga koji je za sebe rekao da je Uskrsnuće i Život i da nitko tko mu bude povjeren, neće propasti nego će imati život vječni. Upravo je tu naš kršćanski odgovor na zagonetku smrti koju Isus osvjetjava, osmišljava i preko koje ulazimo u Kristova prostранstva svjetlosti i mira.

Tvoja majka, pokojna Kata cijeli je svoj ovozemni život vjerovala ovim Kristovim riječima, po njima živjela i odgajala svoju djecu mukotrpnim radom i nesebičnom zauzetošću i zato sada imamo pravo vjerovati da joj je Svetogući Bog darovao vječni život u svojoj blizini.

Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

Fra Lovro Gavran, provincial

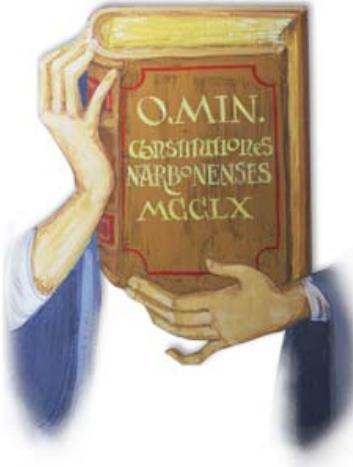

FRATERNITAS

Sv. XLII. br. 165 – OFM Rim – E-mail: fraternitas@ofm.org – 1. 5. 2010.

[FRATERNITAS](#) | [OFM](#) | [DOCUMENTI](#) | [ALBUM](#)

750. obljetnica Konstitucija iz Narbone (1260. - 2010.)

Na 10. travnja 2010. bio je u Narboni (Francuska) studijski dan o 750. obljetnici Konstitucija iz Narbona (1260.-2010.). Spomenulo se 750. obljetnice slavlja Generalnoga kapitula u Narboni 1260. godine. Za vrijeme toga Kapitula ponovno su pod sigurnim vodstvom sv. Bonaventure sistematizirane i dopunjene odredbe koje je pripravio Generalni kapitol 1239. godine. Složene su u organsko tijelo zakona i

dobile su ime Narbonske konstitucije. Više puta dotjerivane i obogaćivane drugim statutima i kapitulskim aktima Narbonske konstitucije označile su različite etape koje je živio Franjevački red, osobito u prvim stoljećima svoje duge povijesti.

Sudjelovali su: fra J. B. Auberger, OFM; fra A. Menard, OFM Cap; fra L. Bertazzo, OFM Conv; mons. A. Planet, biskup Carcassonne-a-Narbone i kardinal Franc Rodé, prefekt Kongregacije za Institute posvećenoga života i družbe apostolskoga života, koji je naglasio kako su konstitucije knjiga koju treba imati uza se, čitati uvijek, jer u njima se ne nalazi već poznata pripovijest, nego projekt života, božanski poziv koji započinje svako jutro i puno ostvarenje iziskuje u hod vjernosti Bogu i ljudima tijekom čitavoga dana. Opslužujući vlastite konstitucije, doista, redovnici ustrajavaju u zajedništvu s Crkvom i pružaju svijetu svjedočanstvo evanđeoskoga života.

Bratstvo OFM u brojevima

Na 31. prosinca 2009., bilo je 14525 manje braće (- 199 u odnosu na 2008.). Nekoliko detalja: Postulanata 586 (nisu uračunati u zbroj); novaka 399; privremeno zavjetovanih 1426; svečano zavjetovanih 12700 (svećenika 9866; trajnih đakona 73; braće s kleričkom opcijom 1462; braće laika: 2332; braće bez opcije 280). Naše braće: kardinala (6) i nadbiskupa/biskupa (107), zajedno 113. Prošle godine preminuo je 321 brat.

Manja braća, prisutna u 110 zemalja, ovako su raspodijeljeni: Afrika i Srednji Istok: 1109; Latinska Amerika 3505; Sjeverna Amerika 1510; Azija - Oceanija 1295; Zapadna Europa 4612; Istočna Europa 2494.

Cijeli Red je podijeljen u 102 provincije, 8 samostalnih kustodija, 14 ovisnih kustodija, 1 federacija, 20 fundacija, 14 konferencija provincialnih ministara i 3 Unije konferencijskih (Azija / Oceanija: FCAO; Latinska Amerika: UCLAF; Europa: UFME).

Brojevi nisu sve, ali mogu predstavljati zgodnu prigodu «da učinimo predah na putu da razlučimo gdje smo, kamo idemo, kamo nas nuka Duh i prema kamo želimo ići»

(Ponovno krenuti od Evandela, str. 9).

Zajednički novicijat za provincije Južne Italije

Fra Pietro Carfagna, provincialni ministar koordinator, sazvao je skupštinu provincialnih definitora Compi Sud, koja je od 25. do 27. ožujka bila u Baronissi, na temu "Međuprovincijski novicijat sedam provincija Južne Italije". Bio je to trenutak osluškivanja i suočavanja ne samo zbog novicijata, nego također i na liniji unapređivanja interprovincialnosti što je potiče Uprava Reda, s obzirom na «trajnu i početnu formaciju, evangelizaciju, promicanje zvanja, kulturno područje» (br. 28 i Projekta Compi). Osobito za zajednički novicijat u Piedimonte Matese, za koji je početak predviđen u 2011. godine, definitori sedam provincialnih jednoglasno su potvrdili posebne

Statute, Ratio Formationis i Projekt formacije. Uz to su raspravljali o kriterijima razlučivanja promicanja zvanja i prvog prihvata, zaželjeli su imati zajedničke smjernice među provincijama. Bit će definiran jedinstven program za postulaturu koji će trebati predvidjeti zajednička vremena među postulatima, poželjevši kako redukciju na dvije postulature tako i trajanje postulature od dvije godine. U svibnju 2011. godine, na prijedlog Koordinacije Tajništava za evangelizaciju, bit će ostvarena Skupština Compi-Sud proširena na različita područja evangelizacije Južne Italije. Za Ministra koordinatora za sljedeće trogodište izabran je fra Francesco Lanzillotta, provincialni ministar Kalabrije.

Obveze Generalnoga ministra

- **2. - 7. svibnja:** sudjelovanje na Kongresu franjevačkih odgojitelja (Meksiko).
- **8. svibnja:** svetkovina Svetе Marije Posrednice (Rim).
- **10. – 14. svibnja:** jako vrijeme Generalnoga definitorija.
- **15. svibnja:** susret Generalnoga ministra i Definitorija s Provincijom sv. Bonaventure i s Franjevačkom obitelji u Torinu.
- **17. - 21. svibnja:** susret s predsjednicima konferencija Reda (Rim).
- **21. - 23. svibnja:** pohod Provinciji sv. Stjepana Kralja (Transilvanija - Rumunjska).
- **25. svibnja:** susret sa talijanskim sestrnama klarisama (Asiz).

Rudnici, rudari i misionari

Ugljenokopi u Belgiji, kao i u drugim zemljama, predstavljali su važnu industriju, učinili su naprednima regije i obogatili neka društva i obitelji vlasnike. Ali cijena koju su plaćali rudari bila je vrlo visoka. Rad u bunarima i u galerijama ugljena zahtijevao je odvražnost, odreknuće i solidarnost. Život rudara često je bio uz nemiren teškim nesrećama i katastrofama i obilježen teškim smrtnim bolestima. Ti rudari bili su redovito stranci. Nakon II. svjetskog rata u Belgiji su išli mnogi talijanski rudari koje su pratili svećenici i redovnici kao misionari u mjestima rada i patnje. Među njima su bila i mnoga manja braća. Jedan od njih, fra Nikola Jachini, još uvijek živi među obiteljima koje su ostale i organizirao je izložbu o životu rudara u Belgiji u dvorani Emile la Croix u općini Sambreville (27. travnja - 2. svibnja 2010.).

Nakana mu je da se izložbom zahvalno spomene odvražnosti svih rudara, iz simpatije za sve one koji

još danas trpe bolesti zadobivene u rudnicima i na spomen onih koji su izgubili život u nesrećama u rudnicima.

Izložba obuhvaća materijal i pomagala koja su rudari koristili (svjetiljke, krampove, kacige, itd.) i 15 velikih plakata će podsjetiti na rudnike, na opasnosti toga posla i na alat koji su se rudari služili. Neke fotografije upriličit će katastrofu u Marcinelle (1956. godine), podsjetiti će na rizike kojima su bili izloženi radnici u rudnicima i obiteljske drame izazvane katastrofama. Izložbu je organizirao C.A.I.B.S. (Centar kulturne animacije iz Basse - Sambre), uz potporu mjesnih civilnih institucija i talijanske katoličke.

Međunarodno udruženje franjevačkih izdavača (EFRA)

Rođeno 1995. godine, Udruženje okuplja oko 10 franjevačkih izdavačkih kuća, gotovo sve pripadaju OFM, i ima kao cilj uzajamno poznavanje, suradnju i izmjenu publikacija i također finansijsku potporu za kuće u poteškoćama. Svake dvije godine se sastaje da vrednuje redakcijske i izdavačke planove i publikacije i da organizira zajedničke poslove, da objavljuje na različitim jezicima.

Uz posao tipičan za izdavačke kuće franjevačkog obilježja, prije nekoliko godina Udruženje si je uzelo u zadatak da popuni "kulturne" nedostatke prisutne u Redu. Tako su se rodile skupine istraživača koje podupiru izdavačke kuće i visoko znanstvene publikacije na području franjevačkih i drugih studija.

Potvrdom novog Statuta, sa strane Uprave Reda (13. ožujka 2009.). EFRA želi potaknuti sve izdavačke kuće ili izdavačka tijela koja pripadaju Redu da se pridruže Udruženju. Pozivamo također da nas kontaktirate elektroničkom poštom (efra@ofm.org), da moguemo uspostaviti odnose i započeti izdavačku suradnju.

Unija franjevačkih obitelji Italije

Godinu dana nakon Međunarodnog kapitula na rogožinama koji se slavio u Asizu (15. -18. travnja 2009.), Konferencije provincialnih ministara OFM, OFM Conv i OFM Cap, sastale su se u opet u Asizu da skupe "baštinu 800. obljetnice: s Franjom evangelizirati u povijesti". Bila je to XXXIV. generalna skupština, u kontinuitetu tradicije godišnjih međufranjevačkih susreta koji karakteriziraju talijansko franjevaštvo. Ministrima su u otkrivanju i življenu

baštine 800. obljetnice razmišljanjem pomogli fra Giacomo Bini i uzajamno dijeljenje triju iskustava nove evangelizacije prisutnih u svakoj od tri franjevačke obitelji. Skupština je također potvrdila neke zajedničke inicijative: zajednički talijanski franjevački kalendar, objavljivanje "Collectio Franciscana Missarum" i pripravu talijanskog franjevačkog misala, tiskanje IV. sveska franjevačkih mistika, izdanje CD s tradicionalnom franjevačkom glazbom od 13. stoljeća do danas pod naslovom "Serafski pjev".

Zatim je svaka konferencija provincialnih ministara raspravljala i razmišljala o svojim unutarnjim problemima, Talijanska konferencija provincialnih ministara (COMPI) je produbila zadatke preuzete na Skupštini UFME u Bruxellesu (veljača 2010.), potvrdila je Statute za područje župnog pastoralu i za Konferenciju asistenata FSR-a Italije, ispitala je situaciju misijske Fundacije u Kongu (Brazzaville) i pripravila susret s Generalnim definitorijem koji je predviđen za lipanj.

Italija - 'Palma mira' u spomen oca Allegre

Nekre udruge grada Pozzallo (Sicilija), zajedno sa civilnim društvima i crkvenim zajednicama, su 28. ožujka, na Cvjetnicu, udijelili su u spomen časnoga oca Gabrijela Allegre odlikovanje "Palma mira" u ime Giorgia La Pire, porijeklom iz sicilijanskoga gradića i bivšeg gradonačelnika Firence. U diplomi se kaže da je nagrada podijeljena «franjevačkom misionaru, strastvenom ljubitelju Božje riječi, za njegovo neumorno i nadahnuto istraživanje svega onoga što je moglo ujediniti, osobito u kineskom kontekstu u kojem je djelovao». Zajedno s podjeljivanjem odlikovanja ocu Allegri, nagrada je podijeljena i drugim trima osobama za njihovo svjedočenje na području solidarnosti

i religioznih, ljudskih i kulturnih vrijednosti. Nagrada se sastoje od tablice priznanja, diplome i jednog srebrenog kipa u minijaturi Gospe Žalosne, koja se štuje u Pozzallu i u Portosalvu, majke trpljenja i boli svijeta. Nagrada za oca Allegru predana je Redu manje braće i preuzeo ju je fra Vincenzo Brocanelli

u ime Generalnoga ministra i donio ju je u Generalnu kuriju u Rim.

Knjige o franjevaštvu

► **P. Fedele da Fanna dei frati minori 1838-1881**, Vittorino Meneghin, OFM, Edizione Porziuncola, Asisz 2009., str. 271. Jednostavno rečeno knjiga otkriva jedan segment kulturne povijesti franjevaca, točnije povijesti u 19. stoljeću koja i danas može mnogo poučiti. Fedelov lik pokazuje važnost studija, rigoroznog zalaganja i ozbiljne plemenitosti znanstvenog istraživanja koje ne poznaje popusta, ne traži prečace niti kompromise, vrijednosti danas često neočekivane u služenju Bogu i društvu s intelektualnim radom kao i s onim manualnim.

Rekonstrukcija načina kako se je u 19. stoljeću uobličavalo i ostvarivalo veliko kritičko izdanje pokazu kako se između sv. Franje i današnjice treba nanovo izvući cijela povijest institucija, doktrinarnih pothvata, studijskih i metodoloških praksa, koje su, jednako kao i sv. Franjo, konstitutivna baština povijesti Reda, stoga ih treba pozorno uzeti u razmatranje.

► **Naar het land van de levenden. Regel van Franciscus van Assisi voor de minderbroeders** (U zemlji živućeg Pravila Franje Asiškoga za Manju

braću), Sigismund Verheij, Valkhof Pers, Nijmegen 2009., str. 207. Velika zasluga Sigismunda Verheija je u tome što je oslobođio Pravilo da bude gledano i tumačeno kao niz pobožnih tekstova u kojima nije ostalo ništa od izvorne Franjine karizme, osim nekog općeg nauka kršćanskoga savršenstva. Kroz studij izvora otkrio je izvorni evanđeoski stil života Franje i njegove braće. Sigismund Verheij pokazuje koje su mjesto Franjo i njegova braća izabrali za sebe u Crkvi i u društvu kad je napustio "mjesto" svoga oca i kad je počeo u Asizu tražiti "mjesto" gubavaca. To je bio trenutak obraćenja Franje. Konkretnе smjernice Pravila mogu se shvatiti samo na temelju tog temeljnog izbora Franje za ranjivu i ovisnu stranu života. Franjo i njegovi drugovi ne žele više pripadati društvu u kojemu se osobe bore da zadrže i prošire svoju moć, da gospodare nad drugima i da štite svoje interese. Odrekli su se političke, ekonomski, crkvene i vojne moći i sistema vrijednosti koji iz toga proizlazi. Oni su relativizirali sve te stvari pokazujući svojim stilom života da je samo Bog svemogući.

Novi provincijalni ministri

► **Fra Francesco Bravi**, izabran je za provincijalnog ministra Provincije sv. Karla Boromejskoga u Lombardiji u Italiji.

► **Fra Antonio Scabio**, izabran je za provincijalnog ministra Provincije Veneto sv. Antuna u Italiji.

► **Fra Stane Zore**, izabran je za provincijalnog ministra Provincije sv. Križa u Sloveniji.

► **Fr. José Antonio Castiñeira Chouza**, izabran je za provincijalnog ministra Provincije sv. Jakova iz Compostele u Španjolskoj.

► **Fr. José Antonio Jordá Tomás**, izabran je za provincijalnog ministra Provincije sv. Josipa, zaručnika BDM, u Španjolskoj.

► **Fr. Reinald Van Laer**, izabran je za provincijalnog ministra Provincije sv. Josipa, zaručnika BDM, u Belgiji.

Novi provincijski vizitatori

► **Fra Dominic Vincent Monti**, iz Provincije Presvetoga Imena Isusova u SAD, imenovan je generalnim vizitatorom Provincije Uznesenja BDM u SAD.

► **Fra Manuel Anaut Espinosa**, iz Provincije sv. Evanđelja u Meksiku, imenovan je generalnim vizitatorom Provincije Triju drugova u Francuskoj - Belgiji.

Nositelji dara Evandelja

«Misije *inter gentes* nalaze svoj puni izričaj i, na neki način, svoje ispunjenje u misijama *ad gentes*. U mnogim prilikama Kapitol je o njima izrazio svoje iskreno cijenjenje i naglasio je važnost te bitne crte svake evangelizacije. Misije *ad gentes*, naime, ističu na poseban način početni trenutak vjere koja se rađa iz navještaja kerigme onima koji još ne poznaju Evandelje i koje poziva na obraćenje. Po toj vjeri navještenoj i uzajamno podijeljenoj Duh rada veze zajedništva iz kojih rađa Crkvu. Ta misijska dinamika bitno pripada fizionomiji Crkve, poslušne Kristovu nalogu koji kaže: 'Podite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih sačuvati sve što sam vam zapovedio!'» (br. 18)

Velike/male vijesti

► Rim – Imenovano novo Povjerenstvo "Službe za dijalog":

Ustanovljeno od Generalnog definitorija unutar Tajništva za misije i evangelizaciju, Povjerenstvo je ovako sastavljen: Fra Roger Marchal (predsjednik), fra Nestor I. Schwerz (dopredsjednik) fra Roberto Giraldo (tajnik), fra Alvaro Cepeda, fra Frederic Manns, fra Pascal Robert, fra Silvester Shim, fra Massimo Tedoldi, fra Philippe Yates i fra Ruben Tierrablanca.

Na prvom sastanku, koji je bio od 20. do 21. ožujka 2010. godine, precizirana je svrha Povjerenstva, a to je da animira, *ad intra* i *ad extra*, služenje za dijalog u njegovim trima dimenzijama: ekumenskoj, međureligijskoj i međukulturalnoj (Generalni kapitol *Nalog* 28). Programirane su također različite inicijative susreta i dijaloga s predstvincima različitih kršćanskih vjeroispovijesti i različitih religija i kultura. Uz to, da bi se promicala "Služba za dijalog" u jedinicama Reda i da se pomogne braći u zalaganju za mir, za suživot, za uzajamno poštivanje i za skrb za stvorenje, bit će pokrenuti neki susreti na različitim kontinentima. Povjerenstvo je, na kraju, odlučilo da će prevesti na različite jezike četiri pomagala za dijalog koje je pripravilo u prethodnom šestogodištu, tako da omogući njihovo šire poznavanje,

► Pohod u Albaniju: Generalni ministar, u pratnji Generalnoga definitora iz Compi, pohodio je u danima od 20.-25. ožujka, braću koja su Albaniji i druge koji su u službi albanskih katolika u velikoj župi Tuzi, u Crnoj Gori, i u jednakoj važnoj župi u Đakovici na Kosovu. Susreo je svu braću u pojedinim bratstvima i također u općoj skupštini Provincije, nakon čega su slijedili individualni susreti s Generalnim ministrom.

Osobito dirljivo je bilo euharistijsko slavlje u svetištu sv. Antuna u Lađu. To

Svetište, koje se nalazi nedaleko Tirane, smješteno je na izoliranoj planini i veoma ga posjećuje narod, ne samo katolički, tako da je već postalo duhovni centar Albanije. S Generalnim ministrom je na trgu pred Svetištem u slavlju sudjelovalo oko 2000 osoba, spontano pristiglih iz svih mesta, katolika i muslimana.

Svetište sada ima i web stranicu:

<http://zanishenndou.org/>

Za vrijeme pohoda Generalni ministar je mogao susresti i sestre klarise u Skadru, sestre franjevke različitih kongregacija prisutnih u Albaniji, i bio je na kazališnoj predstavi i na koncertu koji su bili upriličeni njemu u čast u Skadru. Posljednjeg dana slavljenja je svetkovina Provincije na Blagovjest. U slavlju su sudjelovali apostolski nuncij, dvojica biskupa i mnoštvo naroda, velika grupa sestara franjevki i sva braća Provincije. Premda je mala, Franjevačka provincija u Albaniji predstavlja najbrojniju i najvažniju redovničku prisutnost, poradi svoje neprekinute povijesti služenja narodu i mnogobrojnih mučenika, i poradi sadašnje jedrosti.

► Master iz formacije – franjevačka perspektiva: Franjevački institut duhovnosti Papinskog sveučilišta Antonianum, odgovarajući na zahtjeve sa strane franjevačke obitelji s obzirom na obnovu formacije, predlaže master iz franjevačke formacije na talijanskom jeziku i od 2010. godine također na engleskom jeziku.

Nakana te formacije za odgojitelje je da pruži teoretsko i praktično znanje načela i dinamika formativnog hoda, s osobitim uporištem na franjevačkoj antropologiji.

Za više informacija što se tiče cijena, reda predavanja i opisa tečajeva, pogledajte:

<http://www.antonianum.eu/>

► VIII. susret u Grecciju (Italija):

7. - 8. svibnja 2010. - Oasi Gesù Bambino Greccio (Rieti): Tema VIII. susreta bit će: **Franjevcii i upotreba novca.** U nekoj vrsti

povijesnog prepoznavanja koje polazi od franjevačkih početaka, bavi se pitanjem prikladne upotrebe zemaljskih dobara na liniji evanđeoskog nauka. Razmišljanje koje proizlazi stavlja se u temelj i kao poticaj mnogim teorijama ekonomске politike koje su se množile u zapadnoj povijesti i koje su si postavljale za cilj da postignu zajedničko blagostanje. Rastuće uvjetovanje ekonomije na osobne i kolektivne odluke, sve zamjećenija potreba etičkih pravila za tržiste koje ne bi rađalo nepravdama i nejednakostima, upotreba novca između ponizavajuće bijede i bogatstva bez presedana, ozakonjenje profita i ponovnog društvenog investiranja, neki su od problematičnih čvorova ispitanih u predloženim izlaganjima.

Za informacije: e-mail:

frate.francesco@iol.it

web: www.centroculturalearacoeli.it/

► Washington: Vlada Sjedinjenih Država je 12. travnja 2010. imenovala franjevca liječnika fra Danijela Sulmasya, iz Provincije Presvetog Imena Isusova u SAD, za člana Predsjedničkog povjerenstva za studije bioetičkih pitanja, novo tijelo za studije bioetike koje je htio Barack Obama, koji je zamijenilo prijašnje Predsjedničko vijeće za bioetiku, koje je osnovao bivši predsjednik George Bush 2001. godine. Zajedno s redovnikom imenovano je 9 drugih članova.

Fra Danijel Sulmasy ima 54 godine, profesor je medicine i etike na University of Chicago i pridruženi je direktor na MacLean Center for Clinical Medical Ethics. Prije toga je obnašao je službe direktora na Bioethics Institute, Medical College u New Yorku i na Center for Clinical Bioethics, Georgetown University, u Washingtonu.

► Nagrada Franciscans Internationala: Na 9. travnja 2010.

fra Dionysius Mintoff, iz Provincije sv. Pavla apostola na Malti, primi je nagradu Franciscans Internationala za svoj rad za pravdu pri UN. Fra Dionysius, u dobi od 82 godine, sada radi s izbjeglicama u centru Peace Labortory, kojega je blagoslovio papa Ivan XXIII., na Malti.

Fraternitas - OFM - Rim

► Redaktore: Robert Bahčić

► <http://www.ofm.org/fraternitas>

► E-mail: rbahcic@ofm.org

FRATERNITAS

Cro. XLII. Nr. 166 – OFM Rim – E-mail: fraternitas@ofm.org – 1. 6. 2010.

[FRATERNITAS](#) | [OFM](#) | [DOCUMENTI](#) | [ALBUM](#)

Završava Godina svećenika

Annus Sacerdotalis

19 Junii 2009 - 11 Junii 2010

Uprigodi 150. obljetnice smrti svetog župnika iz Arsa, Ivana Marije Vianneyea, Njegova Svetost proglašila je da će se od 19. lipnja 2009. do 11. lipnja 2010. godine slaviti posebna Godina svećenika koja će kao temu imati "Vjernost Krista, vjernost svećenika". Sveti Otac je Godinu otvorio predsjedajući slavlju Večernje, 19. lipnja 2009. godine, na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova i Dana svećeničkog posvećenja, pred relikvijom Arškog župnika koju je donio biskup biskupije Belley-Ars; zatvorit će godinu sudjelovanjem na "Svjetskom svećeničkom susretu" na Trgu sv. Petra. od 9. do 11. lipnja 2010. godine.

"Papa, dragi svećenici" – kako u svom pismu prigodom završetka svećeničke godine piše **kard.**

Cláudio Hummes – "vas srdačno

poziva da dođete iz cijelog svijeta u Rim na taj završetak 9., 10. i 11. lipnja 2010. godine. Dakle, nemojte odbiti žuran i srdačan poziv Svetoga Oca. Dodite i Bog će vas blagosloviti. Papa želi utvrditi prezbitere Crkve. Njihova brojna nazočnost na Trgu sv. Petra, bit će također jasan i odgovoran oblik prezbitera da se predstave spremnima i nezaplaćenima za službu čovječanstvu koju im je Isus Krist povjerio. Njihova vidljivost na trgu pred današnjim svijetom bit će proglašenja slanja u svijet ne da osude svijet, nego da ga spase (usp. Iv 3,17 i 12,47)."

Vidi:

<http://www.annussacerdotalis.org/>

Skupština Fundacije Sv. Franje u Rusiji/ Kazahstanu

Utjednu od 26. do 30. travnja 2010. godine, braća iz Fundacije u Rusiji/Kazahstanu slavila su svoju godišnju skupštinu u Petrogradu. Skupština je sastavljena od 21 brata Fundacije, od 22 koliko ih sada Fundacija broji, predsjedao je Generalni ministar, a bili su prisutni fra Ernest Siekierka, generalni definitor, i fra Massimo Tedoldi, generlani tajnik za misije i evangelizaciju. Rad skupštine razvijao se slijedeći tri pitanja iz *Moratorija*: Gdje smo? Kamo želimo ići? Kamo nas pokreće Duh? Trenutno u Rusiji/Kazahstanu imamo 5 prisutnosti s 22 brata različitih narodnosti: Rusa, Bjelorusa, Poljaka, Talijana, Amerikanaca, Australaca, Slovaka. Biskup u Almaty je mons. fra Henry Howaniec.

Vidi:<http://www.ofm.org>

Obveze Generalnoga ministra

Vijetnam – Pohod sjemeništu Provincije Sv. Franje Asiškoga

Generalni tajnik za formaciju i studije fra Vidal Rodríguez López i podtajnik fra Sergiusz Baldyga, 5. i 6. svibnja 2010. pohodili su Veliko sjemenište Provincije Sv. Franje Asiškoga u Vijetnamu. Mogli su susresti mlađu braću u početnoj formaciji: braću s privremenim zavjetima, studente filozofije (oko 50 braće) i 2 grupe kandidata – 70 dječaka, zajedno s njihovim odgojiteljima. S generalnim definitorom za Aziju, fra Paskalismom Brunom Syukur, imali su priliku moliti zajedno, govoriti im i imati bratski dijalog. Mlada braća iz Vijetnama se podijelili svoj zanos i svoju radost što su franjevcima danas. Zahvaljujemo cijeloj sjemenišnoj zajednici za njihovo svjedočenje franjevačkoga života i za njihovo gostoprimstvo.

- **2. – 6. lipnja:** Pohod Fundaciji San Francesco d'Assisi (Sudan).
- **7. – 10. lipnja:** Susret s Konferencijom provincialnih ministara Italije COMPI (Asiz).
- **14. – 19. lipnja:** Pohod Provinciji Češkoj i Moravskoj S. Venceslao (Rep. Česka), i Provinciji Presvetoga Spasitelja (Slovačka).
- **22. – 24. lipnja:** Pohod Provinciji Bezgrešnoga začeća BDM (SAD).

Cholula, Puebla, Meksiko – IV. Međunarodni kongres franjevačkih odgojitelja

Od 3. do 6. svibnja 2010. bio je u Choluli, Meksiku, IV. Međunarodni kongres franjevačkih odgojitelja Latinske Amerike. Organiziralo ga je Povjerenstvo OFM odgojitelja Meksika, uz suradnju provincialnih ministara te Države i s potporom UCLAF-a i Reda, po Generalnom tajništvu za misije i evangelizaciju. Kongres, koji je za temu imao:

Franjevački odgoj pred novim antropološkim modelima, stavio je za cilj; analizirati nove antropološke modele u latinoameričkom kontekstu; identificirati u odgojnoj praksi franjevačku antropologiju; ponuditi pedagoške smjernice vjerne franjevačkoj karizmi kao odgovor sadašnjim izazovima.

Sudionici – njih 400, od kojih oko 100 manje braće, koja su došla iz 10 latinoameričkih zemalja, osim braće pozvane iz Italije i Španjolske – imali su priliku produbiti temu s doprinosom nekoliko izlaganja (Generalni ministar, Dr. Rita Ferrini, fra Manuel Arnaut i fra Joaquin Echeverry); dijalog s predavačima; uzajamno dijeljenje vlastitih iskustava; trenuci liturgijskog slavlja, umjetnički, kulturni i slavljenički.

Za više informacija: <http://www.congresofranciscano2010.pue-mx.com>

Povjerenstvo pastoralna odgoja OFM

Nedavno je Generalni definitorij imenovao Povjerenstvo pastoralna odgoja u Redu, u sklopu animiranja evangelizacije; sastavljeno je od slijedeće braće: fra Antonio Herrera, fra Ariel Amato, fra Jaime Spengler, fra Joaquín Arturo Echeverry, fra José do Casal Martins, fra Peter Schorr, fra Thomas Ferry Suharto i fra William Farris.

U danima od 11. do 13. svibnja 2010. godine, Povjerenstvo se je sastalo s Generalnim tajništvom za misije i evangelizaciju (SGME) da prouči rad evangelizacije što ga treba činiti u franjevačkim katoličkim školama. Poslije susreta s Generalnim definitorijem Povjerenstvo je utvrdilo vlastite zadatke:

1. Promicati i animirati pastoral odgoja, osobito gdje se još nije ostvario hod u tom pravcu. Treba imati na umu sve zemljopisne pojaseve.
2. Pomagati poznavanje, promicanje i produbljivanje smjernica Reda uz pomoć studije "Idite i poučavajte".
3. Produbiti zadatak evangelizatora Reda u slijedećim aspektima: franjevačka pedagogija, franjevački

odgojni model, franjevačka antropologija.

Za neposredni posao animiranja svaki član Povjerenstva zadužen je za jedan zemljopisni pojas i prijedlog je da se ostvaruju regionalni sastanci ili na razini konferencija na kojima će posvetiti pozornost sektoru odgoja; organizirati II. europski kongres; animirati i pratiti rad koji se ostvaruje u Latinskoj Americi; produbljivati tematiku u odnosu na to područje, polazište je evangelizacija: osoba, franjevački odgojni model, franjevačka antropologija i pedagogija.

Povjerenstvo će se sastajati barem jednom na godinu; određen je datum slijedeće sjednice za travanj 2011. u Španjolskoj.

Južna Afrika – Svjetsko nogometno prvenstvo 2010.

Svjetski kup pruža nam jedinstvenu prigodu koju zasigurno ne želimo izgubiti. Po prvi put u povijesti nogometa Svjetski kup biva organiziran u Africi. To je prigoda da se istakne važna uloga koju sport vrši u našim afričkim kulturama. Sport zahtijeva strpljivost, ustrajnost, poštivanje, sve vrijednosti koje naše društvo, osobito u Africi, ima veliku potrebu. Sve vrijednosti koje se Crkva nikad ne umara naviještati: ljubav, dijalog s drugim religijama i kulturama, ljubav prema bližnjemu.

Prihvativimo ovu zgodnu prigodu da svijetu pružimo primjer kako uskladiti Crkvu i sport. Ne smijemo se bojati ići naprijed, kako nas je često podsjećao papa Ivan Pavao II. Ne trebamo se bojati da učinimo ono najbolje s vjerom i odvažnošću, kao športaš!

Želimo vam ugodan posjet na

<http://www.churchontheball.com/> i isto tako želimo da najbolja ekipa pobijedi! Ovdje ćete naći ažurirane informacije s obzirom na župe blizu stadiona na kojima se igraju utakmice, s različitim događajima koje će ponuditi Crkva, najvažnija duhovna mjesta koja se ne smiju zaobići, kao i razmišljanja o trgovini ljudskim bićima, o HIV-u i AIDS-u, športu i Crkva, itd.

Imajte na umu da je jedina istinita pobjeda ona koja čuva dostojanstvo ljudske osobe.

(Poziv kardinala Wilfrida Napier OFM, nadbiskupa Durbanu).

Rim – Otvorenje “Mensa del Povero – Kuhinje siromaha” uz Kolegij Sv. Ante

Dana 19. svibnja 2010. godine, uz nazočnost Generalnog ministra s njegovim Definitorijem, predsjednika konferencija i mnogobrojnih gostiju vilo je otvoreno Kuhinje siromaha, nakon izvršene rekonstrukcije. Bio je prisutan i provincialni ministar iz Belgije, fra Bob Van Laer, koji je financirao djelo rekonstrukcije.

Za vrijeme radova osnovano je *Udruženje antunovskih djela* (Associazione Opere Antoniane Onlus) volontera za upravljanje. Za sada se pridružilo 11 volontera koji će biti od pomoći fra Antoninu Clemenzu (upravitelju) u upravljanju djela ljubavi.

Usluge koje će se pružati našoj siromašnoj braći su tri: dnevni obrok, mogućnost tuširanja s

promjenom odjeće i medicinska usluga kojom koordinira naš dr. Fedeli Giampiero.

Kuhinja ima 120 mesta za blagovanje i bit će otvorena od 11,00 do 13,00 sati. Stoga će biti barem tri turnusa za mogućnost blagovanja. Prvi topli obrok bit će pripravljen u kuhinji samostana, dok će drugi hladni obrok organizirati volonteri. Izabrali smo da ne tražimo dokumente i podatke od gostiju, nego da ostavimo slobodan pristup svima. Sve druge takve ustanove u Rimu traže podatke od gostiju koji koriste takve usluge.

Mogućnost tuširanja i liječnička služba bit će otvorene dva poslijepodneva u tjednu. U usluzi tuširanja predviđena je promjena odjeće, dok je u liječničkoj usluzi

predviđen pregled i eventualno davanje lijekova.

To djelo stavljamo u ruke našem ocu sv. Franji da ga blagoslovi i da nam uvijek dadne duh uzvraćanja siromašnoj braći od onoga što nam Providnost daruje s ljubavlju i obiljem: «Besplatno primiste, besplatno dajte».

Knjige o franjevaštvu

► **Enchiridion OFM na španjolskom.** Izišao je prvi svezak Enchridiona na španjolskom jeziku: *Enchiridion de la Orden de los Hermanos Menores. Documentos 1966-1989*, I, Curia General OFM, Roma 2010, str. 1173. Izdanje I. Sveska, nakon kojega će slijediti druga dva, uredili su fra Saúl Zamorano i fra Luigi Perugini. Tko je zainteresiran za primjerke može se obratiti na "Acta Ordinis" (acta@ofm.org).

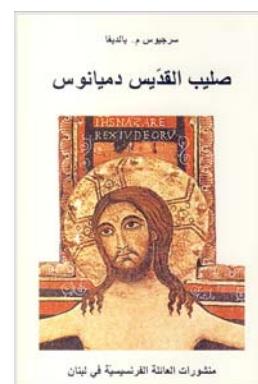
► **Edith Stein - Hedwig Conrad-Martius. Fenomenologia Metafisica Scienze**, Ales Bello - F. Alfieri - M. Shahid (izd.), Ed. Laterza, Bari 2010., str. 500.

Doprinos što su ga dvije filozofkinje dale fenomenološkom istraživanju može se evidentirati sa skrupuloznošću kojom su one primijenile metodu što ju je naznačio Husserl, a sastoji se u tome da se pusti "da stvari govore" bez postavljanja bilo kakvih predrasuda, da se očituje smisao. Produbljivanje u tom pravcu ih je dovelo da prodiru sve dublje u ispitivanje stvarnosti bez zanemarivanja bilo koje moguće otvorenosti, ali tražeći jedinstvenu nit između svih različitih perspektiva u koje se je istraživanje podijelilo, može se reći i "razlomilo", u zapadnoj misli. Jedinstvo znanja se u mnogima spaja s raznolikošću gledišta koja su puštena da žive u

svojoj autonomiji, ali ne u raspršenosti. Pozoran, intelligentan i sudjelujući pogled kojim su one promatrале stvarnost je uvijek bio vođen sviješću da ga nikada ne mogu iscrpsti u opisu i to ih je dovelo, iznad nekih razlika postavki koje među njima postoje, da prihvate transcendenciju istine. Uz pojedine učenjake koji su se zanimali za Conrad-Martius Italija jedina zemља u kojoj postoji istraživačka grupa oko njegove misli. Zanimljiva karakteristika, koja se tiče naših filozofija i uopće filozofskih krugova koji su se okupili oko Husserla, sastoji se u modalitetu vođenja istraživanja, ne samo individualnog, nego uistinu zajedničkog, kakvo bi trebalo biti istraživanje onoga što je istinito. Edith Stein je, pak, naglašavala da svatko može dati doprinos da se osvijetli neki aspekt, jer cjelovito i konačno razumijevanje uvijek izmiče ljudskom istraživanju. Fenomenološki kruh se, na taj način, predstavlja primjernim, pokazujući kako bi trebalo napredovati neko istraživanje u duhu suradnje, prijateljstva i uzajamnog dijeljenja postignutih rezultata. Zasigurno, sve to uključuje snažnu etičku napetost, osim značajnih intelektualnih sposobnosti.

► **Bog u našim rukama. Franjino Pismo o svećeništvu i Euharistiji**, Marcoj Guida, Edizioni Porziuncola, Assisi 2010.

Pobožnost sv. Franje prema Euharistiji i poštivanje prema svećenicima očitovana je u jednom od njegovih najljepših pisama. U tom tekstu – ovdje ponovno prikazanom i komentiranom – Asiški svetac pokazuje svu svoju ljubav prema Tijelu i Krvi Gospodinovoj i prema onima koji ga, svojim rukama, posvećuju i drugima daju.

► **Križ Sv. Damjana**, Sergiusz M. Bałdyga. Franjevačka obitelj u Libanonu je priredila prijevod i objavila po prvi put na arapskom jeziku. Djele "Križ Sv. Damjana" od fra Sergiusza M. Bałdyga, koji donosi tumačenje ikone iz Sv. Damjana, koristeći jednostavan jezik razumljiv svima. Novost knjižice su razmišljanja umetnuta u tekst koji se tiče pojedinih scena ikone. Djele je već prevedeno i objavljeno na 8 jezika.

Nositelji dara evanđelja

«Po Pravilu, misije se ne rađaju ljudskom inicijativom nego božanskim nadahnucem. To je bitna crta da i danas nanovo ožive naše misije *ad gentes*. Samo u poučljivosti Duhu, koji puše gdje hoće i kako hoće i koji potiče na evangelizaciju, ponovno ćemo naći snagu i misijski žar koji se ponekad čini da oslabljuje. Nepotvrđeno pravilo, pak, naznačuje braći dva načina kako se ponašati: šutljivo svjedočenje, u podložnosti svakom ljudskom stvorenju iz ljubavi prema Bogu, i izričiti navještaj Božje riječi s pozivom na obraćenje, što treba činiti 'kad vide da se Gospodinu sviđa'. Riječ je o preciznim naznakama koje isprepliću označnice misije *inter gentes* s imenima od misija *ad gentes*, u sintezu koja je postala mogućom poučljivošću Duhu Gospodinovom. Izričiti navještaj Evanđelja je dolazište našega načina manjih da budemo prisutni u svijetu, poslije pažljivog razlučivanja da shvatimo 'kad se sviđa Gospodinu'. (br.20)

Velike/male vijesti

► **6. Tečaj trajne formacije za međureligijski dijalog u Carigradu:** Povjerenstvo Službe za dijalog sa Generalnim tajništvom za misije i evangelizaciju nudi Manjoj braći i drugim zainteresiranim iz Franjevačke obitelji Tečaj trajne formacije za ekumenski i međureligijski dijalog u Carigradu, na engleskom i francuskom jeziku. Taj Tečaj će biti od **18. do 29. listopada 2020.** Predviđene teme su: *Formacija za dijalog u franjevačkoj karizmi, ekumenski dijalog, islamsko-kršćanski i židovsko-kršćanski*. U radu tečaja bit će i trodnevni pohod mjestima "crkava Otkrivenja". Cijena Tečaja je 500,00 €. Zainteresirana braća mogu zatražiti predbilježbu i druge obavijesti od odgovornog za Tečaj, fra Rubéna Tierrablanca: rтиerrablanca@ofm.org ili putem faxa +90-212-2432791 do 31. srpnja 2010. godine. Prvi dvadeset upisanih bit će potvrđeni i primit će detaljan program tečaja. Isti tečaj je predviđen na talijanskom i španjolskom jeziku od 17. do 29. listopada 2011. godine.

► **Osnutak nove Kustodije prvomučenika Reda u Maroku:** Franjevačka prisutnost u Maroku ima svoje korijene u srcu i u želji sv. Franje koji je htio poći u Maroko, i u prvoj misiji braće poslanih kao svjedoci Mira i dobra Boga koji je Otac. Ako je Sveta Marija Andeoska u Asizu mjesto našega rođenja kao Reda, Maroko je mjesto našega krštenja, svjedočenjem prvomučenika Reda.

Vidi: <http://www.ofm.org>

► **Fundacija u Tajlandu:** Generalni tajnik za formaciju i studije, fra Vidal

Rodríguez López i podtajnik fra Sergiusz Baldyga, pohodili su prvi dana svibnja 2010. godine neke kuće formacije u našoj Fundaciji na Tajlandu, susrećući braću zaduženu za formaciju. Mogli su pohoditi bratstva u Lamsaui, kuću privremene formacije i kuću u Bangkoku da ohrabre braću koja djeluju u novoj Fundaciji. Na Tajlandu trenutno radi 8 braće, svi potječu iz drugih zemalja, zaduženih za pratnju mjesnih zvanja.

Vidi: <http://www.ofm.org>

► **Susret mlade braće Istočne Azije u Vijetnamu:** Prvi susret mlade braće Istočne Azije bio je od 3. do 14. svibnja 2010. godine u Vijetnamu u sjedištu Velikog sjemeništa OFM. Organizirali su ga tajnici za formaciju i studije Konferencije Istočne Azije u suradnji s Generalnim tajništvom za formaciju i studije Reda. Glavni ciljevi toga skupa mlade braće Istočne Azije bili su slijedeći: odgovoriti na nalog Generalnog kapitula 2009. godine s obzirom na trajnu formaciju, suradnju između različitih provincija i jedinica, stvarati prigode uzajamnog slušanja, bratskog dijaloga i uzajamnog dijeljenja dara franjevačkog poziva u Istočnoj Aziji. Prvi susret mlade braće ("Under five") završen je liturgijskim slavljem i obnovom redovničkih zavjeta kojem je predsedao fra Baltazar A. Obiko, predsjednik konferencije provincialnih ministara Istočne Azije.

► **Laudato sie mi Signore – CD fra Leonardo Civitavecchia** iz Provincije Sv. Mihaela Arkandela u Italiji, sadrži devet pjesama, među kojima i neke nadahnute sv.

Franjom, Pjesmom stvorova, sv. Pijom i papom Ivanom Pavlom II. CD je predstavljen uživo na koncertu, u nedjelju 9. svibnja 2010. godine u Oda Teatru u Foggi.

► **Susret predsjednika konferencija OFM:** od 16. do 19. svibnja 2010. godine bio je u Generalnoj kuriji susret predsjednika konferencija Reda i Generalnoga definitorija. Na susretu je sudjelovalo 14 predsjednika. Vidi: www.ofm.org

► **Generalni ministar pohodio braću iz Cono Sur:** Od 11. do 20. travnja 2010. godine, generalni ministar fra José Rodríguez Carballo je pohodio franjevačke provincije iz Cono Sur: Sv. Franje Solanskoga, Sv. Mihaela, Uznesenja i Presvetoga Trojstva. Susreo se i s definitorima svih tih provincija. Na 19. i 20. travnja pohodio je braću Provincije Uznesenja. U bratskome i dijaloškome ozračju predstavio je dva dokumenta Reda: "Ponovno krenuti od evanđelja", opće smjernice animiranja za šestogodište 2010. – 2015., i pomagalo Generalnog definitorija nazvano "Moratorij" ili "Predah za razlučivanje". Generalni je ministar u stavu otvorenosti odgovarao na sva pitanja koja su mu braća postavljala. Susreo je također odgojitelje i odgajanike različitih stadija. Među temama koje je obrađivao bila je mogućnost restrukturiranja argentinskih franjevačkih provincija. Na njegovu pohodu pratio ga je generalni definitor za Latinsku Ameriku fra Julio C. Bunader iz Provincije Uznesenja u Argentini.

Novi provincialni ministri

► **Fra Josep Gendrau Valls** izabran je za provincialnog ministra Provincije S. Salvatore de Horta u Španjolskoj.

► **Fra Emanuele Bochicchio** izabran je za provincialnog ministra Provincije Bezgrešnoga začeća BDM iz Salerna u Italiji.

► **Fr. Carlo Serri** izabran je za provincialnog ministra Provincije Sv. Bernardina Sijenskoga u Italiji.

Fraternitas - OFM - Rim

► Redattore: Robert Bahčić

► <http://www.ofm.org/fraternitas>

► E-mail: rbahcic@ofm.org

FRATERNITAS

Cro. XLII. Nr. 167 – OFM Rim – E-mail: fraternitas@ofm.org – 1. 7. 2010.

[FRATERNITAS](#) | [OFM](#) | [DOCUMENTI](#) | [ALBUM](#)

Susret Generalnoga definitorija sa COMPI

Prvi susret Generalnoga definitorija u ovom šestogodištu s nekom konferencijom bio je u Asizu od 7. do 10. lipnja, susret s COMPI. Konferencija provincialnih ministara Italije i Albanije (COMPI) prihvatala je Generalnoga ministra s njegovim Definitorijem u kući "Leonori", u sjedištu Konferencije. Fra Francesco Patton predstavio je stanje Konferencije slijedeći tri glavna aspekta koja je program predvidio: unutarnji život i formaciju, evangelizaciju i misije, suradnju na različitim razinama. Zatim je Generalni ministar izložio svoj doprinos usredotočen na neke bitne linije animiranja uprave. Nakon toga je slijedio rad na produbljivanju u skupinama u kojima su bili provincialni ministri i generalnih definitori. Razmišljalo se o evanđeoskoj kvaliteti života u bratstvu, o novim bratstvima za novu evangelizaciju, o braći u poteškoćama i o međuprovincijalnosti. Prijedlozi proizašli iz skupina smješteni su u stvarnost i pretvoreni u prijedloge i

usmjerenja koja su si provincialni ministri zadali za skoru budućnost, u skladu s "Projektom Compi" koji je već zacrtan za trogodište 2010. - 2012. godine.

Na skupštini su svoje iskustvo iznijela braća triju novih bratstava koja su u Italiji prisutna među drugim bratstvima, a to su bratstvo iz Celle Ligure ("obiteljsko" i međuprovincijsko bratstvo za prihvaćanja manjina), iz Prata (prisutnost *inter gentes* među kineskim useljenicima), iz Marcianise (prihvaćanje i uzajamno dijeljenje s najmanjima kao manja braća).

Susret se događao u veoma bratskom ozračju pružajući svim generalnim definitorima priliku da upoznaju provincijale i Konferenciju, da se također i oni daju upoznati i da podijele iskustva i razmišljanja o aspektima zajedničkoga interesa.

Zadnji dan je bilo službeno otvorenje "Cenacolo Francescano", gradske uprave i svega osoblja "Cenacola". Generalni ministar je blagoslovio prostore, osoblje i prisutne.

Južnoslavenska konferencija za formaciju misije

Na inicijativu fra Lovre Gavrana, provincialnog ministra Bosne Srebrenе, bio je u Sarajevu susret provincialnih tajnika za formaciju i studije i za misije i evangelizaciju. Bilo je prisutno 20 braće iz šest provincija Južnoslavenske konferencije koju sačinjavaju provincije Bosne i Hercegovine, Slovenije i tri provincije iz Hrvatske. Na poziv Provincialnoga ministra bili su prisutni i dvojica generalnih tajnika, fra Vidal Rodríguez i fra Massimo Tedoldi. Sastanak je bio u drevnom samostanu sv. Ante u Sarajevu (Bistrik) 25. - 27. svibnja. Istovremena nazočnost dvaju tajništava podsjetila je kako je potrebna uska suradnja između dvaju glavnih područja našega života i kako je uzajamni susret obogačujući. Doista, formaciji je potreban misijski zanos da izgrađuje istinsku manju braću, jednako kao što misijska evangelizacija treba solidnu pripremu da oblikuje srce okrenuto Gospodinu i otvoreno potrebama braće. Na završetku susreta sudionici su mogli susresti pedesetak mlade braće u klerikatu bl. Ivana Duns Škota u Nedžarićima (Sarajevo) i tridesetak sjemeništaraca s grupom mladih postulanata u malom sjemeništu sv. Bonaventure u Visokom.

Italija, Bari – 3. Međunarodni kongres fenomenologije

Treći međunarodni kongres fenomenologije na temu: "Fenomenologija osobe, života i zajednice Edith Stein, Hedwig Conrad-Martius, Gerda Walther" bio je od 27. do 28. svibnja 2010. godine u Velikoj dvorani "Aldo Cossu" Sveučilišta u Bariju. Pokrenuli su ga i organizirali Talijanski centar fenomenoloških istraživanja, Sveučilište iz Barija i Akademija humanističkih i društvenih znanosti iz rima, a imao je pristanak Predsjednika Republike i bio je pod pokroviteljstvom Senata Republike, Narodne skupštine, Ministra školstva, znanosti i istraživanja, poslanstava Savezne republike Njemačke i Pakistana, Papinskog vijeća za kulturu,

Bavarske državne biblioteke, Pokrajine Pulje, Provincije i općine iz Barija

Organiziran s namjerom da promiče poznавanje fenomenologije i da ostvari susret studija i istraživanja sveučilišnih profesora i istraživača, Kongres se je okoristio izlaganjima koje su imali znanstvenici svjetskoga glasa: Angela Ales Bello, Anna M. Pezzella i Patrizia Manganaro s Lateranskog papinskog sveučilišta; Hanna-Barbara Gerl-Falkovitz s Tehničkog sveučilišta iz Drezdena; Michele D'Ambra, Maria Pia Pellegrino, Anselmo Caputo i Francesco Alfieri, OFM, (koji je bio i organizator) iz Talijanskoga centra fenomenoloških istraživanja.

Obvezne Generalnoga ministra

- **1. – 2. srpnja:** Osnivanje nove Provincije sv. Elizabete (München - Njemačka).
- **3. – 5. srpnja:** Jako vrijeme: duhovne vježbe Generalnoga ministra s Generalnim definitorijem u Camerinu, sa sestrama klarisama.
- **6. – 13. srpnja:** Jako vrijeme Generalnoga definitorija (Rim).
- **14. – 20. srpnja:** Sudjelovanje na Izbornom kapitulu i na Kapitulskom kongresu Kustodije Svetе Zemlje.

Poljska - Otac Euzebije J. Huchracki OFM, mučenik iz Dachaua – prema proglašenju blaženim

Usrijedu 5. svibnja 2010. godine, u samostanu Goruszki u Miejska Górką (Poljska), proslavljen je svečano zatvaranje dijecezanskoga procesa za proglašenje blaženim sluge Božjega fra Euzebija J. Huchrackija, OFM. Brižan rad posljednjih godina doveo je do zaključivanja dijecezanskog procesa kojem je predsjedao nadbiskup Poznańa, mons. Stanisław Gądecki. "Nadamo se da će fra Euzebio Huchracki postati znak obnove u ovim teškim vremenima i povijesnim događajima Crkve, naše domovine i cijeloga

svijeta" – rekao je Metropolit u homiliji za vrijeme mise završetka dijecezanskog procesa, zahvaljujući Franjevačkom redu što je radio čovjeka koji svojim životom pokazuju put prema svetosti za sve ne koji pripadaju Provinciji i za sve koji će u nju doći u budućnosti. Proces je započeo prije sedam godina, 10. prosinca 2003. godine, u Kuriji Nadbiskupije u Poznanu. U nazočnosti vicepostulatora procesa iz Provincije Uznesenja BDN (Katowice) fra Lucjusza Wojtowicza i promicatelja pravde don Rafala Pajszczyka, ispitan je devet svjedoka o životu i krepotima fra Euzebija, od kojih su dvojica očevici. Fra Euzebije je dio brojnoga mnoštva svećenika i redovnika koji su našem vremenu posvjeđočili vjeru u Krista darom vlastitoga života.

Rumunjska – Hodočašće u Csiksomlyo

Na poziv provincijalnog ministra Rumunjske, fra Szabolcsa Orbana, generalni ministar fra José R. Carballo, u pratinji generalnoga definitora fra Rogeru Marchala, pošao je u Rumunjsku da sudjeluje u hodočašću u svetište Naše Gospe iz Csiksomlyoja, na sjeveroistoku Rumunjske.

Veliki događaj bio je 22. svibnja, na uočnicu Duhova. Na taj dan silno mnoštvo naroda, između 400.000 i 500.000, pješice se, unatoč kiši i blatu, popelo na brdo da počasti Gospu. U hodočašću su sudjelovali Nadbiskup biskup Alba Julia, Pomoćni biskup, Apostolski nuncij, Generalni ministar i Generalni definitor. Sabranost i gorljivost tih brojnih vjernika bili su uistinu dojmljivi. Poslijepodne je Generalni ministar susreo braću Provincije *Svetoga Stjepana Kralja*.

Na Duhove, 23. svibnja, fra Szabolcs, provincijalni ministar, presjedao je euharistijskom slavlju u Marijanskom svetištu, uz sudjelovanje mnoštva, dok je Generalni ministar imao homiliju koju su prevodili na mađarski. Osim toga fra José je poslijepodne prije euharistijskoga slavlja susreo mladu braću u formaciji i članove Franjevačke obitelji (klarise, sestre franjevke i FSR).

Dana 24. svibnja fra José i fra Roger, dok ih je Provincijalni ministar vozio na uzletište, na kratko su se zaustavili u sjedištu Provincije, u ulici Emil Zola gdje petorica braće, koja čine to bratstvo, žive u malim prostorima jer još uvijek jedna glazbena škola zauzima najveći dio samostana.

Susret Stalnog vijeća UFME s Generalnim definitorijem

Deveta skupština unije Manje braće Europe (UFME) zatražila je od Stalnog vijeća da uzme animiranje u koordinaciju "Projekta Europa" što ga je htio Generalni kapitol 2009. godine (nalozi 26. i 27.) u suradnji s generalnim definitorima Europe. Prvi susret je bio u Rimu, u Generalnoj kuriji 21. – 22. svibnja, uz sudjelovanje Generalnoga ministra i Generalnoga tajništva za misije i evangelizaciju. U prvom dijelu podsjetili su se na stvarnost koja je već u događanju: nova bratstva prisutna u različitim zemljama, smjernice koje su izšle iz dvaju seminara u Asizu (2006.) i u Frascattiu (2009.) o "novim franjevačkim putovima u Europi", smjernice Generalnoga kapitula o Duhovima 2009. godine. Zatim su proučeni prijedlozi Skupštine UFME iz veljače 2010. godine koje se sve odnose na novu prisutnost Manje braće u Europi, s osobitom pozornošću na prisutnost na putu Santiaga i na doprinos bratstva iz Palestrine rođenoga kao misionarskoga bratstva za Europu.

Razmišljanje se je zatim proširilo na "franjevačku viziju" Projekta Europa, pronalazeći neka nadahniteljska načela. Prvi nacrt Projekta bit će poslan sudionicima i onda konferencijama na provjeravanje i daljnje promišljanje, da bi se na kraju vratio Stalnom vijeću s ciljem da se tekst upotpuni kako bi se mogao predstaviti sljedećoj skupštini UFME koja je predviđena u listopadu 2011. godine.

Meksiko – Izvanredni kapitol o evangelizaciji

Od 24. do 29. svibnja 2010. godine, u Moroleónu, Provincija sv. Petra i Pavla, u Meksiku, slavila je izvanredni kapitol o evangelizaciji. S geslom "Poslani kao bratstvo da naviještamo Evangelje", naumili su "razlučiti i ponovno usmjeriti svoju evangelizatorsku praksu u svjetlu naše karizme i izazova našega kulturnog konteksta da bi se raslo kao kontemplativno bratstvo u poslanju u službi Kraljevstva". Četrdeset i četvorici kapitularaca pridružilo se i 11 druge braće.

Knjige o franjevaštvu

► **The Early Franciscan Movement (1205–1239). History, Sources and Hermeneutics** (Počeci Franjevačkog pokreta (1025. – 1239.). Povijest, izvori ihermeneutike), Michael F. Cusato, Spoleto 2009., str. 458.

U srcu borbi i napetosti unutar prvotnoga Franjevačkog pokreta borbe i napetosti suprotstavljene pripovijesti su se međusobno optimale za to da ih se posluša i slijedi u srednjovjekovnoj franjevačkoj povijesti.

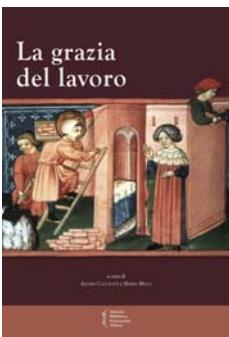
Borba se vodila bitno između dvije različite vizije franjevačkoga života. Prvotna vizija franjevačkoga života bijaše pozorna i kritička na društveno – gospodarske stvarnosti na djelu u Spoletskoj dolini na početku 13. stoljeća; ta su braća željela živjeti zajedno s manjima (*minores*) svoga vremena i biti im na službu. Druga vizija je više voljela oblik institucionalizirane karizme, ističući apostolsku korist (poglavitno kleričku) Franjevačkoga reda za Crkvu i za društvo kroz izvršnost svoga propovijedanja, pronicavost nauka i radikalnost svoje ascetike. Te dvije verzije franjevačke karizme, premda su komplementarni izričaji Franjine vizije, nisu bile lako pomirljive i kompatibilne među sobom. Obadvije su predstavljale duhovne vizije, ali formacija i društveni položaj franjevaca, od kojih je proizašla svaka od tih vizija, nisu bili isti. Na taj način su uvjetovane njihove suprotstavljene perspektive na *formam vitae* i mogu se protumačiti barem neke od različitosti i susljedne borbe.

Sudjelovali su kao pozvani fra Arturo Rios, generalni tajnik za evangelizaciju, fra Nestor Inácio Schwerz, generalni definitor, fra Ramiro de la Sierna, argentinski franjevac založen u radu s mladima. Temu, "Pastoralno obraćanje u franjevačkoj perspektivi", pripravilo je povjerenstvo s potporom provincijskog definitorija i uz pomoć skupine stručnjaka iz sociologije. Produbljeno je doprinosom razmišljanja i podjele iskustava sa strane fra Nestora, fra Ramira, mons. Francisco Barróna, Benjamina

Bravo, laika i redovnica. Završen je s nekoliko prijedloga: pripraviti kvalitetno formativno bratstvo; stvoriti provincijski centar za formaciju misionara laika; evangelizirati svijet mladih s grupom četvorice braće. Cijeli Kapitol, komu je predsjedao provincialni ministar fra Eulalio Gomez, življen je u ozračju bratstva, zajedništva, molitve, razlučivanja i dobrog sudjelovanja svih prisutnih.

Malta – Bratski i pastoralni pohod i slavlje Nacionalnog izbornog kapitula FSR-a

Generalna ministrica FSR-a, Encarnación del Pozo i fra Ivan Matić, generalni asistent FSR-a – Frame, bili su na Malti (2. – 6. lipnja 2010.) u bratskom i pastoralnom pohodu i istovremeno su sudjelovali u slavlju Nacionalnoga izbornog kapitula FSR-a na Malti. U tijeku pohoda susreli se vodstvo Nacionalnog vijeća, nacionalne asistente, mons. Paula Cremona, OP, nadbiskupa Malte i provincialne ministre Prvoga reda. Uz to, pokazao se lijepim susret s vijećima mjesnih bratstava i članovima FSR-a na Malti koji je bio u kući "Rivo Torto" franjevaca konventualaca. Na istom mjestu, 4. lipnja, počelo je Nacionalni kapitol s temom "Biti svjedoci." Prvi dan Kapitula bio je posvećen izlaganju dosadašnjega Vijeća, bratskom dijalogu i uzajamnom dijeljenju o životu i poslanju FSR-a na Malti. Na 5. lipnja bili su izbori novog Izvršnog vijeća. Kapitol je završio svećanim euharistijskim slavljem za vrijeme kojega je bilo službeno potvrđeno novo Vijeće. Nacionalno bratstvo Malte ima 10 mjesnih bratstava s gotovo 360 članova.

► **La grazia del lavoro (Milost rada)**, ur. Alvaro Cacciotti i Maria Melli, Edizioni Biblioteca Francescana Milano, 2010., str.. 198. Svezak donosi izlaganja VII.

Kongresa iz Greccia u svibnju 2009. godine koja istražuju temu od temeljne važnosti za franjevački pokret: temu rada. Ako je istina da su franjevci od početka svoga služenja oblikovali svoje pastoralno djelovanje imajući na umu odlučnu smjernicu Franje Asiškoga da rade neki posao koji znaju, ne može se prešutjeti problematika koju je taj propis (usp. *NPr VII* i *PPr, VI*) uvijek izazivala kako u razmišljanju tako i u djelovanju. Sva izlaganja nastoje, na način dostojan pohvale, razumjeti povijest te tematike proizašle iz one početne zapovijedi i mjere ponovne padove u istovremenosti između izbora i potreba, između

ekonomskog svijeta i produktivnosti, između uhodanosti i kreativnosti, bez da zaboravljaju značajno zajedništvo koje se kreće iz dimenzije "milosti rada" koja označuje služenje Franjevačkoga reda.

Velike/male vijesti

► **Ssimpozij o sv. Klari u Grazu, Austrija:** U pripremanju za slavlje 800. obljetnice obraćenja Klare Asiške, bratstvo Manje braće iz Graza (Austrija), organizirat će od 12. do 13. studenoga 2010. Simpozij: "Lebendiger Spiegel des Lichtes: Klara von Assisi" ("Živo ogledalo Svetla: Klara Asiška"). Sudjelovat će stručnjaci i specijalisti njemačkog jezičnog područja (Paul Zahner, OFM, Martina Kreidler-Kos, Irenäus Toczydłowski, OFM, Theresia Heimerl, Niklaus Kuster, OFMcap, Johannes Schneider, OFM, Oliver Ruggenthaler, OFM), stručnjaci o Klari Asiškoj i o srednjovjekovnom kontekstu te Svetice. Posebno će Institut Musica Sacra iz Graza izvesti gregorijansku liturgiju za svetkovinu sv. Klare, koja je pronađena u rukopisu biblioteke samostana Manje braće.

► **Združena skupština Asiške i Sardinijske provincije:** Na 31. svibnja 2010. bila je u Asizu združena skupština braće Asiške i Sardinijske provincije. Tema je bila "strukturalna suradnja između dvije provincije". Nakon obilnog razmišljanja odlučeno je da se osnuje povjerenstvo sastavljeno od petorice braće dviju provincija da izradi projekt Statuta koji će biti predloženi na odobrenje skorog provincijskog kapitula obiju provincija. Iz Generalne kurije sudjelovali su Generalni ministar, generalni definitor fra Vincenzo Brocanelli, i fra Aidan McGrath, kao predsjednik Pravnog povjerenstva Reda. Bilo je više od 150 braće koja su sudjelovala na Skupštini. Dvojica provincialnih ministara izložili su korake koji su učinjeni da bi se došlo do strukturalne suradnje između dviju jedinica. Generalni ministar je imao izlaganje prije podne i poslijepodne je učinio sažetak rasprave toga dana. On je također predsjedao euharistijskom slavlju i Večernjoj. Braća dviju provincija su radila u skupinama o tome kako ostvariti strukturalnu suradnju i s kojim kriterijima.

► **Indija – Treći kongres FSR-a – Frame Azije i Oceanije.** Između 8. i 13. svibnja 2010. fra Ivan Matić, generalni asistent FSR-a - Frame, sudjelovao je na 3. kongresu FSR-a - Frame Azije i Oceanije, koji je bio u Karukutty u Kerali. Na kongresu je, zajedno s članovima Predsjedništva CIOFS, sudjelovalo oko 100 predstavnika iz različitih zemalja Azije i Oceanije sa svojim dhovnim asistentima. Glavna tema Kongresa

bila je "FSR za Crkvu i za svijet". Za vrijeme Kongresa bilo je različitih momenata formacije i uzajamnog bratskog dijeljenja s razmišljanjem o stvarnosti FSR-a – Frame u različitim zemljama Azije i Oceanije. Treba istaknuti također znakovite trenutke liturgijskih i kulturnih slavlja i hodočašće na grob utemeljitelja FSR-a u Indiji Puthen Parampil Thommaghan.

► **Hong Kong – Tajvan – Tečajevi formacije:** Na poziv provincijalnoga ministra fra Claudia Pegoraro, generalni asistent FSR-a – Frame, fra Ivan Matić, sudjelovao je u Tečajevima formacije organiziranima za franjevačke svjetovnjake, za franjevce i časne sestre Hong Konga i Tajvana. Predstavljena je i knjiga Priručnik za duhovnu i pastoralnu asistenciju FSR-a i Frame, koja je nedavno prevedena i tiskana na kineskom jeziku. U Hong Kongu je Tečaj bio od 21. do 24. travnja 2010., a u danima od 1. – 5. svibnja bio je Tečaj u Tajvanu. Glavne teme Tečaja odnose su se na povijest, identitet, sekularnost i poslanje FSR-a u Crkvi i u društvu. Uz to se je razmišljalo također o franjevačkoj mlađeži i o glavnim temama koje se odnose na ulogu duhovne i pastoralne asistencije FSR-a i Frame.

► **Studijski dan u Terniu – Italia: Od franjevačkih prvomučenika do sv. Antuna Padovanskoga:** Dana 11. lipnja 2010. godine bio je, u Dijecezanskom muzeju u Terniu, studijski dan koji se uključio u slavlje 790. obljetnice mučeništva manje braće svetih Berarda iz Calvia, Petra iz San Geminia i Otona iz Stroncone, Accursia i Adiuta (1220. – 2010.).

Biskupija Terni-Narni-Amelia je tako na dostojan način počastila ove svoje svece koje je Franjo nazvao "istinskom manjom braćom". Ponovno je otkrila njihovo kršćansko iskustvo ostvarujući istovremeno zahtjevan projekt da upozna i vrednuje svoje vlastite franjevačke korijene, pomoći ponovnog otkrića onoga što se postepeno pokazuje bitnim poglavljem njezine kršćanske povijesti. Čini to kroz studij i posvešćivanje guste mreže sjećanja i svjedočenja svetih, blaženih i jednostavnih laika, s područja koje je bilo osobito drago sv. Franji, koje je Gospodin pozvao da potpuno žive vlastitu "malenost" i zahvaljujući kojima je danas moguće s punim pravom ovaj komadić umbrijske zemlje, optočene između Spoletske doline, toliko drage Asiškom Svecu, i Svetе rijetske doline, nazvati "Dolinom prvomučenika". U toj prigodi je mjesna

crkva sv. Antuna, koja pripada Manjoj braći, proglašena "Antunovskim svetištem franjevačkih prvomučenika" i u nju se postavljene njihove relikvije.

► **Prvi međunarodni festival svete glazbe – Rim:** Kulturni centar Aracoeli Manje braće, općina Rim i Glazbeno udruženje Vocalia Consort organizirali su Međunarodni festival svete glazbe koji je bio u Rimu od 4. do 6. lipnja u Bazilici Svetе Marije u Aracoeli, s nakanom da skrenu pozornost na baštinu glasovne svete glazbe, od gregorijanskog razdoblja do sadašnjeg doba. Povezujuća nit manifestacije izražena je u naravi sastava koji su pozvani, [Consortium Vocale di Oslo](#), koga vodi Alexander M. Schweitzer, i [Vokalna Akademija Ljubljana](#), koju vodi Stojan Kuret, dva muška zbora čiji repertoar daje puno prostora izvođenju svete glazbe, kako u njezinom drevnom izvođenju – gregorijanskom pjevanju – tako i u sve rjeđim i meditativnim oblicima suvremene glazbe.

► **Izložba sv. Franje: kultura i duhovnost Svetog zaštitnika Italije (Kulturalni centar Aracoeli – Rim, od 14. lipnja do 18. srpnja 2010.)**, osmišljena je smotra likova, situacija, motiva, svjedočenja, materijala, izabranih vrlo brižno unutar bogate dokumentacije kulturne baštine koja se ukorjenjuje u vrlo precizno područje sačinjavajući mu integralni i nezaobilazni dio. Otvoreno: 9.00 - 12.30 h; 15.30 -18.30h. Vidi: www.centroculturalearacoeli.it/

► **Susret o pastoralnim himnima i liturgijskoj formaciji** bit će ponuđen u župi "Svete Klare" u Petropolisu, RJ, Brazil, od 10. do 12. rujna 2010. godine. Pozvani su zainteresirani iz biskupija Petropolis, "Baixada Fluminense" i Rio de Janeiro. Sadržaji će biti: specifični himni vremena kroz godinu, melodije Oče naša, cjelovite mise ili isječci, Salve Regina, mise za slavlje apostola, himni pohvala i zahvala, karakter himana u različitim liturgijskim vremenima, itd. Naša braća fra Josè Luiz Prim i fra Alberto Beckhäuser bit će predavači.

Vidi: <http://www.franciscanos.org.br/v3/fraternidades/especiais/2010/cursode0910/>

Fraternitas - OFM - Rim

► Redattore: Robert Bahčić

► <http://www.ofm.org/fraternitas>

► E-mail: rbahcic@ofm.org